

ÁLDOZAT? BAJBAN VAN? SEGÍTÜNK?

25 éves

A FEHÉR GYŰRŰ

Budapest, 2014

„Fehér gyűrű. A kifejezés halatán valami tisztára, erőse, biztonságosra gondolunk. A gyűrű kör alakja szimbólumok sokaságát hordozza. Ősidőktől fogva az örökkévalóság, az egység és a világegyetem jelképe. A fehér szín a tökéletes szín, minden kultúrában értik a jelentését. A tisztaság és ártatlanság mellett a jóakarat, a segítségnyújtás, a béke színe. "

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület
– a rendőrséggel szorosan együtt működve, –
25 éve foglalkozik áldozatvédelemmel és
bűnmegelőzéssel.

Miért épp a Fehér Gyűrű?
Egyszerű a válasz:
Figyelem. Empátia. Segítség.

A könyv kiadását támogatja:

TÁMOP – 5.6.1.C – 11/1.

„Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés”
című projekt

Szerkesztette:

Kiss Viktória

A kötet szerzői:

Dr. Belovics Ervin

Erős Judit

Dr. Fehér Lenke

Fügedi László

Dr. Gönczöl Katalin

Kiss Viktória

Kósi Viktória

Simon Zsuzsanna

ISBN 978-963-12-0923-5

Kiadja a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület megbízásából
a SOLONG Press Kft.

Tartalom

Előszó	5
I. Fehér Gyűrű Egyesület alapítása	9
Fehér Gyűrű Alapító nyilatkozat és az alapító tagok.....	10
Az alapítás.....	12
A Fehér Gyűrű MTI közleménye	14
Göncz Árpád, a Magyar Közrtársaság elnökének levele	16
A 2014-ben hatályos Alapszabály	17
Az Egyesület Elnökségének tagjai 2014-ben	24
Az Egyesület tevékenysége és céljai	25
A Lengyel Közrtársaság Nagykövetségének köszönő levele	32
II. Együttműködések.....	33
Együttműködés az állami és civil szervezetekkel	34
Az országgyűlési biztos jelentése	36
Együttműködési Megállapodás az Országos Rendőr-főkapitánysággal	41
Stratégiai Partnerségi Megállapodás	44
Merre tovább kriminálpolitika?.....	48
Együttműködési Megállapodás a Magyar Vöröskereszttel	51
Együttműködési Megállapodás a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatallal	53
A bűnügyi helyzet alakulása	55
III. Az áldozatvédelem Európában	61
Az Európai Áldozatvédelmi Szervezet (VSE) céljai és feladatai	62
VSE elnöksége	65
Az európai áldozatsegítés néhány fontos állomása	66
Tanulmányút Bécsben	69
Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége	71
IV. Az áldozattáválás megelőzése, áldozatsegítés	73
Befejezés előtt egy komplex program	74
Mentálhigiénés és pszichológiai munka	76
A mediáció szerepe az áldozatvédelemben.....	79
V. Áldozatok és segítők	81
A magyar áldozatvédelem jellemzői	82
Az áldozatsegítés főbb dokumentumai.....	84
VI. Konferenciák, műhelymegbeszélések	87
A Fehér Gyűrű Egyesület rendezvényei	88
„Az áldozatok jövője Európában” – Nemzetközi konferencia Siófok, 2007	90
Svájci Hozzájárulás, együttműködési program	91

Szakmai utak, fesztiválok	92
TÁMOP rendezvények	94
Büntetőjog a sértettéről és áldozatról	95
Sajtószemle	99
Kiemelt támogatóink	126
Kapcsolat	127

Előszó

Bárki, bárhol, bármikor válhat bűncselekmény áldozatává. Ennek színhelye lehet az iskola, utca, a lakóhely. De beférkőzik az erőszak oda is, ahol a leginkább biztonságban kellene éreznie magát az embernek: az otthonokba és a családokba. Vannak olyan, életkoruknál, egészségi állapotuknál vagy szociális helyzetüknél fogva kiszolgáltatottabb emberek, akik eleve hamarabb válnak bűncselekmény áldozatává: magányos idősök, gyermekek, fogyatékosok... Másrészt az, hogy ki az erős és ki a gyenge, történelmileg is változhat. Egykor például a tanár által alkalmazott testi fenyegetés visszaszorítása lehetett szükséges. Ma inkább a tanárok által diákok vagy családjuk részéről elszenvedett erőszak eseteiről hallani. A kiszolgáltatott rétegek és egyének száma mindenütt növekszik. A figyelmünket az e helyzetben lévőkre kell összpontosítanunk. Az áldozatokra és a potenciális áldozatokra.

A kormány az áldozatok pártján áll. Igazságügyi miniszterként többször is elmondtam, leírtam ezt a mondatot. A kijelentés első hallásra demagóg, hatásvadász, de jobb esetben triviális és üres politikai szlogennek hangozhat. Hiszen a kormány nyilván nem állhat a bűnelkövetők oldalán. Ám itt valami többről van szó; összetettebb és mélyebb dilemmákra keressük a választ. Ebben segít ez a kiadvány.

Gyanúsított, vádlott, elítélt az egyik oldalon, sértett és áldozat a másikon: jogi fogalmak, amelyek mögött perbeli jogállások húzódnak meg, jogokkal és garanciákkal. Ezeket a büntető anyagi és eljárási jog definiálja. Ez a két említett jogterület azonban csak a társadalmi rendnek – amelynek a jogrend is csak része –, csupán ultimáriója. A bűncselekmény elkövetésének pillanatában a bűnelkövető az erősebb, a sértett és az áldozat a gyengébb fél. A köztük megnyíló szakadék fakadhat a fizikai erejük, erkölcsi beállítódásuk, nemi vagy társadalmi szerepeik különbözőségeiből, de az alkalom is szülhet tolvajt. Tettes és áldozat között az egyensúly legalább egy pillanatra vérszesen felborul, és ezzel nem csak az egyéni, hanem a közösségi vagy társadalmi igazságosság is sérül. A bűnelkövetés az egyik legsúlyosabb igazságtalanság. Helyreállításának szükséges, elengedhetetlen, de nem elégséges eszköze a büntetőjog.

A büntető anyagi és eljárási jog paradox módon hagyományosan elkövető-központú. Az igazságszolgáltatás szereplőinek az a dolguk, hogy az elkövető személyét azonosítsák, felelősségét tisztázzák és szankcionálják. Az áldozat és a sértett tekintetében mindez általában nem merül fel. A büntetőjognak ezt a fókuszát erősítette ennek a jogágnak a sajátos újkori fejlődése is. A középkorban az állam, a szuverén az elkövető és az áldozat viszonyát szinte magánjogi jellegűnek tekintette, és a kettejük közötti vita lefolytatásának inkább csak a kereteit, szabályait jelölte ki. A büntetőjog teljes emancipációja a magánjog alól viszonylag késői fejlemény: az újkori állam teljes büntető monopóliumának kialakulása és megerősödése azt hozta magával, hogy az egyént sértő bűncselekmény egyben az állami és társadalmi rend elleni merényletnek minősült. Az állam büntető hatalmának teljes súlyával védte a sértettet: de egyrészt csak utólag, másrészt ekkor is csak úgy, hogy miközben védte, nyomasztó fölényével háttérbe is szorította. Ezzel párhuzamosan – a felvilágosodás idején, s ahhoz kapcsolódóan – megjelent a büntetőjog humanizálásának igénye: az ártatlanság vélelmének körülbástyázása, a kínvallatás és a megalázó büntetések, később a halálbüntetés tilalma és egy sor olyan garanciális elem, amelyek egyrészt az egyén védelmét célozták az önkénnyel szemben, másrészt arra szolgáltak, hogy a büntető hatalom hálóján csak a valóban bűncselekményt elkövetők akadjanak fent. A felvilágosodás nyomán bekövetkező jogfejlődés azon a felismerésen nyugodott, hogy bizonyos emberi jogok elidegeníthetetlenek, és még a legelvetemültebb bűnözőt is megilletik. Az emberi jogok katalógusa valójában zsidó-keresztény teológiai és antropológiai gyökerekből táplálkozott, jóllehet a felvilágosodás e vívmányokat magának tulajdonította, és nem egyszer éppen a vallással szembeállítva fogalmazta meg újra.

A XX. század azután olyan önkényuralmakat szabadított ránk, amelyek ezeket az értékeket lábbal tiporták. A náci és kommunista rendszerek bírói ítélet nélkül, faji vagy politikai alapon deportáltak, internáltak, kínoztak.

tak meg és végeztek ki embereket milliószámra. Az ártatlanság védelme helyett a gyakorlatban sokszor a bűnösség védelme érvényesült. A politikai bűncselekmény elkövetésével megvádolt ember valójában áldozat volt. A szerepek összekeveredtek: az állam a terror gépezetét gyakran köztörvényes bűnözőkkel működtette. Ezek után természetes volt, hogy a múlt század második felében a diktatúrák alól felszabaduló országokban, így a rendszerváltó Magyarországon is a hangsúly a büntető-eljárásjogi garanciák alkotmányos rögzítésére és helyreállítására került. Az áldozat és a sértett ismét háttérbe szorult. A sérelem személyes, magánjellegéhez képest továbbra is az egész közösséget, a társadalmat ért sérelem maradt a döntő mozzanat. Ezzel újabb egyensúly bomlott meg, ezúttal a közösség és az egyén szempontjai között – az utóbbi kárára.

A büntetőjog és büntető eljárásjog az utóbbi évtizedekben elkezdett reagálni erre az ellentmondásra. A büntetőeljárás kódexek – köztük a magyar – elkezdtek kidolgozni a sértett perbeli jogállását, és komoly eljárási jogokkal felruházni, amelyek révén befolyást gyakorolhat a per kimenetelére. Ma már rendőrnek, ügyésznek és bírónak számos eszköze van például arra, hogy a sértettet és az áldozatot diszkrét és őt kímélő módon hallgassa ki, szembesítse vagy éppen ne szembesítse az elkövetővel, elkerülendő az esetleges újabb megaláztatásokat számára.

A büntető eljárásjog tervbe vett reformja továbblép majd az áldozatközpontúság irányában. Ezzel összefüggésben megfontolandó az ún. helyreállító igazságszolgáltatás erősítése is. Ha valakinek például ellopták a jószágait, annak fontosabb, hogy ezeket visszakapja, mint hogy az elkövető börtönbe kerüljön. Ha a tettes közreműködik az eredeti állapot helyreállításában, akkor legközelebb talán majd jobban tiszteletben tartja azt. Tettes és áldozat megtanulhat új módon, egyenrangú félként, emberként tekinteni egymásra. Olyan esetekben, amikor mindketten ugyanannak a közösségnek a tagjai maradnak, s ezért mintegy együttélésre vannak ítélve, ez mind az áldozat, mind az elkövető társadalmi reintegrációját és ezzel a megelőzést is segítheti. Ehhez kapcsolódhat a büntetőjogi mediáció további erősítése, kiterjesztése is.

Természetesen nem lehet szó a büntetőjog középkorias reprivatizációjáról: a legsúlyosabb bűncselekmények elkövetőit nem lehet az áldozatra bízni. A nagyobb tárgyi bűncselekmények esetében az ügy ura a szuverén, az állam marad. De olyan gyakorlatot kell teremteni, amelyben a megfélemlített, megalázott áldozat nem csak elvont, tisztán eljárásjogi értelemben, hanem lélektanilag is legalább egyenrangú helyzetbe kerül az elkövetővel. Gondoljunk azokra a helyzetekre, amikor egy védekezésre felkészült, drága ügyvéddel érkező elkövető várja a rendőrségi vagy bírósági váróteremben a nála minden szempontból gyengébb, kiszolgáltatott áldozatot. Ez újabb trauma az áldozat számára, amely rombolja igazságszolgáltatás iránti közbizalmat még akkor is, ha egyébként a gyanúsítottat a bíróság elítéli.

A bűncselekmény áldozata az adott pillanatban mindig gyengébb, mint elkövetője. A felborult egyensúlyt az állam, a közösség segítsége nélkül nem tudja helyreállítani. Az áldozatot meg kell védeni. A leghatásosabb védelem a megelőzés. A büntetőjogi szigorítások ezt a célt, és nem valamilyen elvont rendpártiságot szolgálják.

Minden bűncselekmény igazságtalanság. De a kiszolgáltatott áldozat terhére elkövetett cselekmény súlyosabb megítélés alá esik. Az új Büntető Törvénykönyv szigorúbban rendeli büntetni például a védekezésre vagy elhárításra képtelen személyek, elsősorban gyermekek vagy idős emberek sérelmére elkövetett bűncselekményeket. A kiemelt büntetőjogi védelmet az élet, a testi épség vagy a nemi erkölcs elleni bűncselekmények mellett a vagyoni bűncselekmények bizonyos áldozataira is kiterjeszti. Gondoljunk a tanyavilágban vagy épp lakótelepeken elszigetelten élő idős emberek kifosztóira, vagy a lakásról-lakásra járva pénzt kicsalókra. És ki ne hallott volna a termékbemutatónak álcázott csalásokról? Az árkedvezményről vagy nyerési esélyről adott megtévesztő tájékoztatás immár külön nevesítve büntetendő.

Az áldozat megsegítése érdekében számos terület, szakpolitika összehangolására és több tárca együttműködésére van szükség. Az áldozatvédelem az igazságügy mellett az egészségügy, a szociális ügyek, a gyermekvédelem, az oktatásügy, a rendészet, stb. számára jelenthet kihívást. Az erőfeszítések összehangolására létrejövő áldozatvédelem tulajdonképpen új, önálló jogterület. Nem állami, hanem közfeladat. Az állami hatóságokon és intézményeken kívül szükség van az egyházak, a civil szervezetek, önkéntesek szerepvállalására. Az áldozatvédelem és segítség lényege éppen ez: a közösség összefogása az áldozatért. Üzenete ebben áll: a bűncselekménytől ugyan nem tudunk megvédeni, de a bajban nem hagyunk magadra. Az áldozatsegítés a társadalmi szemlélet függvénye és alakítója is egyben. Ma is gyakori sajnós, hogy az áldozatnak is felróják a

bűncselekményt: kihívó, vagy elővigyázatlan viselkedést vetnek a szemére, vagy éppen élcelődnek rajta, amint az a szemérem elleni bűncselekmények áldozataival nem ritkán történik. A jogászképzés felülvizsgálata során erre is tekintettel kell majd lennünk: a jog nem csak dogmatikai kérdés. Művelője életek, egzisztenciák orvosa-ként kell, hogy önmagára tekintsen. Különösen igaz ez az igazságszolgáltatásnak azon szereplőire, akik közhatalmat gyakorolnak. A közhatalomnak akkor van létjogosultsága, ha erős az erősekkel szemben, és gyengéd a gyengék iránt. Ahogyan Gandhi mondta: „Az igazság kemény, mint a drágakő és gyengéd, mint a liliom.”

Mivel azonban az áldozatsegítés messze túlmutat a büntetőjog területén, és a tágabb értelemben vett, a társadalompolitikával határos igazságügyek felé vezet, fontos az általános szemléletformálás. Kutatások bizonyítják – mint a kötet egyik tanulmánya ki is tér erre –, hogy az áldozatok közül kevesen ismerik az áldozatsegítés intézményeit és fórumait. A tágabb értelemben vett jogi ismeretek terjesztése és művelése nem csak a jogászképzés feladata lenne.

Az áldozatsegítés uniós politika is; olyan terület, amelyen az integráció egyértelmű hozzáadott értéket képvisel. A 2012-ben elfogadott európai áldozatvédelmi irányelv megszületésében a 2011. első félévi magyar EU-elnökség kulcsszerepet játszott. Az irányelv hazai jogba ültetése terén számos tagállamot előzünk meg. A Kárpát-medencében például egyelőre egyedül nálunk jött létre érdemleges áldozatsegítő szolgálat. Amit persze tovább kell fejlesztenünk: sok helyen az áldozatsegítő szolgálatot mindössze egyetlen jogász látja el; mellettük általánossá kell tenni egy pszichológus és egy szociális munkás foglalkoztatását. Hosszú távon fenntarthatóvá szeretnénk tenni a huszonnégy órás telefonos diszpécserszolgálatot: az Áldozatsegítő Vonal évi csaknem tízezer hívást fogad. Elő szeretnénk segíteni egyes bevált gyakorlatok általánossá tételét; ilyen a hatóságok és az egyházi intézmények együttműködése.

Iránymutatásul szolgál a 2013-ban, tíz évre elfogadott nemzeti bűnmegelőzési stratégia is. Ez számos olyan elemet tartalmaz, amelyek az áldozatok támogatását, ill. az elkövetők reszocializációját célozzák. A megelőzés és az utólagos segítség között nincs ellentmondás. Ha az áldozat azt látja, hogy az állam, a köz nem segít, akkor legközelebb nem lesz bizalommal a hatóságok iránt. Ez növeli a látenciát, sőt, szélsőséges esetben az áldozatot legközelebb magát is elkövetővé teheti ott, ahol mindketten ugyanahhoz a mikroközösséghez tartoznak. Erősödhet az önbíráskodás iránti igény. A bűncselekmény mentális feldolgozatlansága depresszióhoz és egyéb betegségekhez, a közbizalom megrendüléséhez vezet. Márpedig a leghatékonyabb bűnmegelőzés a társadalmi szolidaritás és kohézió, az intézmények iránti közbizalom erősítése.

Az igazságszolgáltatás nem lehet teljes, ha csak a büntetőjogi igazság derül ki. A bűncselekmény által lerombolt egyensúlyhoz több kell. Az igazságtalanságot más eszközökkel is orvosolni kell. Az áldozat segítése, rehabilitálása olyan összetett feladat, amely túlmutat az igazságügy keretein és eszközein. A büntetőjogi felelősség mindig egyéni. Ám létezik társadalmi felelősség is, amelyet az államnak és lehetőleg nem kormányzati szereplőknek is vállalniuk kell. Ennek szolgáltatója ékes példáját a huszonöt éve működő Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület. Neki és a hozzá hasonló civil szervezeteknek mindnyájan hálával tartozunk. Gratulálok az első negyed évszázadhoz és kívánok további sikeres munkát. És hogy mi a siker? A bűnüldöző sikerét könnyű, az áldozatsegítőét nehezebb számszerűsíteni. Az élet azonban nem csak számokkal ír. Az erény önmaga jutalma – tanították már Arisztotelész óta sokan. A gyengék, a megalázottak és megszorítottak mellé állni pedig a legmagasabb erény gyakorlása.

Budapest, 2014. október

Trócsányi László
Magyarország igazságügyi minisztere

Fehér Gyűrű Egyesület alapítása

Fehér Gyűrű Alapító nyilatkozat és az alapító tagok

Az alapítás

A Fehér Gyűrű MTI közleménye

Göncz Árpád, a Magyar Közrtársaság elnökének levele

A 2014-ben hatályos Alapszabály

Az Egyesület Elnökségének tagjai 2014-ben

Az Egyesület tevékenysége és céljai

A Lengyel Közrtársaság Nagykövetségének köszönő levele

Az Alapító Nyilatkozat és az alapító tagok

A FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület Szervező Bizottságának tagjai:

Kővári András elnök

dr. Baranyó György

dr. Mészáros József

Moldován Tamás

dr. Tóth Tihamér

FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület Ügyvezető Elnöksége

Elnök: **Kővári András**

Alelnök: **Dr. Vabrik László**

Titkár: **Dr. Baranyó György**

Könyvelő: **Kiss Iván**

Ellenőrző Bizottság vezetője: **Dr. Bajnai Klára**

Tagok: **Balog Zoltán**

Barsi László

Dr. Barta Erika

Gáspár Károly

Dr. Mészáros József

Simon Jánosné

Az alakuló ülés elnöksége

(Kővári András, dr. Baranyó György, dr. Vígh József)

Az alapító tagok:

„Alulírottak kijelentjük, hogy önkéntes elhatározás alapján megalakítjuk és az Alapszabályban elfogadottaknak megfelelően működtetjük a FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesületet a bűnözés áldozatainak támogatására és a bűncselekmények megelőzésére.”

Budapest, 1989. december 21.

Dr. Bajnai Klára ügyvéd, Balog Zoltán református lelkész,
Dr. Baranyó György újságíró, Barsi László tanár,
Dr. Barta Erika jogász, Dr. Benkő András toxikológus,
Csanád Vilmos nyugalmazott gimnáziumi tanár,
Csáky Attila tanár,
Gáspár Károly, a Fővárosi Tanács osztályvezetője,
Kiss Iván közgazdász, Kővári András tanár, újságíró,
Dr. Marton Gyula ügyvéd, Dr. Mészáros József szaktanácsadó,
Moldován Tamás kiadói igazgató,
Simon Jánosné, a Magyar Vöröskereszt osztályvezetője,
Dr. Vabrik László jogász, Dr. Vígh József egyetemi tanár,
Winter Erika igazgatási ügyintéző.

Az alapítás

Európában az 1970-es évekig a büntetőjogot és a kriminálpolitikát elsősorban az jellemezte, hogy a bűncselekmények elkövetői számára emberséges, törvényes eljárást biztosítson, továbbá az elítéltek társadalomba való visszailleszkedését elősegítse. Ezen túl azonban az állami és társadalmi szervezetek nem fordítottak kellő figyelmet az áldozatok jogi helyzetére, kártalanítására, anyagi és erkölcsi támogatására. Ez a helyzet az évtized végére megváltozott: a tettesre orientált nézet több országban is módosult és a társadalom- és jogtudományokban egyre több szó esett az áldozatokról. Az Egyesült Királyságban és a Német Szövetségi Köztársaságban törvényt alkottak az áldozatok védelméről. Erről 1985-ben az Egyesült Nemzetek Közgyűlése is nyilatkozatot tett közzé.

Áldozatvédő szervezet elsőként a Német Szövetségi Köztársaságban 1974-ban Weisser Ring néven jött létre, ahol azóta jelentős állami támogatással az egész országra kiterjedő hálózattal működik. A következő években Európa tizenöt országában kezdte meg tevékenységét hasonló szervezet a német minta alapján. Magyarországon – szintén a német példát követve – 1989. december 21-én alakult meg a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület, amelyet a Fővárosi Bíróság 16. Pk. 61. 094/1989. szám alatt, a Társadalmi Szervezetek Nyilvántartásába bejegyzett.

A kezdeményezők a legkülönbözőbb foglalkozású állampolgárok alapító nyilatkozatot fogalmaztak meg az egyesület megalakítására. Az alakuló közgyűlés elfogadta a Fehér Gyűrű alapszabályát, amelynek megfogalmazása szerint az egyesület a bűnözés áldozatainak támogatására és a bűncselekmények megelőzésére alakult. A neve: Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület. Célja: egyrészt segítségnyújtás a bűncselekmények rászoruló áldozatainak, akiknek büntetendő cselekményekkel sérelmet vagy kárt okoztak; másrészt együttműködés a bűnözés megelőzésében a magyar és más nemzetek állami, társadalmi szerveivel valamint nemzetközi szervezetekkel, szervezetekkel. Az egyesület – indokolt esetben – konkrét és közvetlen támogatást ad, valamint segítséget nyújt a rászoruló áldozatoknak (hozzátartozóknak) anyagi, jogi és egyéb formában. Elméleti, módszertani és gyakorlati munkát végez a bűnözés megelőzése érdekében.

Az ügyvezető elnökség megválasztása után azonnal hozzálátott az egyesület munkájának megszervezéséhez. Az elnökség tagjai 1990 februárjában már tanácskozást szerveztek a sportrendezvényeken, elsősorban a labdarúgó szurkolók körében tapasztalható huliganizmus megfékezése érdekében teendő intézkedésekre.

A tanácskozáson a magyar rendőri vezetőkön kívül az egyesület meghívására – jelen volt a Frankfurti Rendőr Főkapitányság vezető tisztviselője, aki a téma avatott szakértője volt. A rendezvényen részt vettek még a magyar központi sportlétesítmények és az NB1-es labdarúgó egyesületek vezetői is. Az 1991. január 26-án tartott közgyűlésen az ügyvezető elnökség beszámolója után a résztvevők új elnökséget választottak, amely tájékoztató és szervező munkába kezdett. Ebben az időben az egyesületnek már 103 magányszemély és nyolc jogi személy tagja volt.

A német Weisser Ring 1991 elején jelentős segítséget és támogatást nyújtott a Fehér Gyűrű működéséhez. Telefont és faxkészüléket, fénymásolót, számítógépet és villanyírógépet adományozott. Az országba beérkezett készülékeket a magyar Vám- és Pénzügyőrség vámmentesen engedélyezte átvenni az egyesületnek. Az egyesület elnöksége 1991. március 1-jén a Magyar Kriminológiai Társasággal közösen kiadott egy tájékoztatót, amely a bűncselekmények sértettjeinek és kárvallottjainak adott tájékoztatást a sértett jogai és kötelességei a büntetőeljárásban fejezetekkel. Ez az írásos anyag az első olyan konkrét tájékoztató volt, amelyből a sértettek megtudhatták, hogy mit kell tenniük bűncselekmény áldozatává válás esetén.

A Fehér Gyűrű megalakulása után a különböző nemzetközi ajánlások elvárásai szerint sorra alakultak Magyarországon az áldozatvédő szervezetek, melyek nagy része speciális áldozatvédelmi feladatokat látott el, azaz a bűncselekmények egy-egy szűk köre áldozatainak a segítésére szakosodott. Ilyen szervezet például az Eszter Alapítvány, amely a szexuális bűncselekményekkel szemben lép fel vagy például a NANE, amely a nőkkel és gyermekekkel szembeni erőszak ellen küzd.

Az eltelt évek alatt különösen eredményes volt az együttműködés a német áldozatvédő szervezettel. A Fehér Gyűrű 1992. évi közgyűlésén részt vett Dieter Eppenstein elnök, aki elismerően nyilatkozott a magyar egyesület elnökségének és tagjainak áldozatokat segítő sikeres munkájáról. Az Európa Tanács Minisztertanácsa és az „Áldozatok Támogatásának Európai Fóruma” február 22-ét a bűncselekmények áldozatainak napjává nyilvánította. A kelet-európai országok közül első alkalommal Magyarország 1992-ben szervezett áldozatvédő napot, amely nagy érdeklődés közepette zajlott le a budapesti Thermal Hotel konferenciatermében.

A nyugat-európai országokban működő tizenöt áldozatvédelmi szervezet létrehozta az „Áldozatok Támogatásának Európai Fóruma” elnevezésű nemzetközi szervezetet, amely a 1992. május 20-án Dublinban tartott konferencián tagjai közé felvette a magyar Fehér Gyűrű Egyesületet. A magyar áldozatvédők tevékenységének elismerése jeléül felkérték az egyesület elnökségét, hogy 1994 tavaszán az áldozatvédő szervezetek nemzetközi konferenciáját rendezze meg Budapesten. A magyar egyesület nehéz anyagi helyzete miatt a tervezett nemzetközi konferenciát csak 1997-ben tudta megrendezni.

A külföldi áldozat – a nyelvi problémák, az idegen környezet, az intézményi rendszerben való eligazodás nehézségei, a fokozott kiszolgáltatottság miatt – nagyobb törődést és eltérő szolgáltatásokat is igényel. Ezen célok szolgálatát vállalta fel hazánkban a maga működési területén a Fehér Gyűrű 2002-től. Az egyesület a lehetőségeire figyelemmel számos szolgáltatást nyújt a hazánkban áldozattá vált külföldieknek.

Például tájékoztatást ad a magyar büntetőeljárás folyamatáról, díjtalan jogsegélyszolgálatot nyújt, a szorult helyzetben lévőknek anyagi támogatást ad, segít az ellopott úti, illetve személyi okmányok pótlásában stb. Segítséget nyújt a hazatéréshez, a visszatazást követően figyelemmel kíséri a büntetőeljárás további menetét. A felsoroltakon kívül az egyesület mindent megtesz annak érdekében, hogy megelőzze a másodlagos áldozattá válást. Az áldozatvédelem és az áldozatsegítés során az utóbbi évtizedben komoly előrelépés történt, ugyanakkor további kihívások, feladatok állnak az ezen a területen dolgozó civil szervezetek, így a Fehér Gyűrű Egyesület előtt is. Ezek komoly erőfeszítéseket kívánnak a civil és az állami szférában egyaránt. Elengedhetetlen és a jövő sikerének záloga többek között, hogy a Fehér Gyűrű is rendelkezzen a működéséhez szükséges pénzügyi fedezettel. Szükséges még a jó együttműködés, információ- és tapasztalatcsere, rendszeres közös tréningek és a szakmai továbbképzés állandó napirenden tartása az áldozatvédelem területén.

Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület Közleménye

1990. február 7., szerda - A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület a bűnözés áldozatainak támogatására és a bűncselekmények megelőzésére alakult meg 1989. december 21-én. Az Egyesületet a Fővárosi Bíróság 6.Pk.61094/1. szám alatt a társadalmi szervezetek nyilvántartásába vette.

A Fehér Gyűrű (Weisser Ring) Közhasznú Egyesület elsőként 1974-ben a Német Szövetségi Köztársaságban jött létre, ahol azóta - állami támogatással - országos hálózatként 198 irodával működik. Az eltelt 16 év alatt, a német minta alapján Európa 15 országában és az USA-ban szerveződött és működik hasonló egyesület.

Magyarországon az utóbbi években, de főleg 1989-ben ugrásszerűen növekedett a bűnözés. A bűncselekmények számszerű emelkedése mellett külön figyelmet érdemel, hogy nagy mértékben növekedtek az erőszakos és a tulajdon elleni bűncselekmények.

A televízióban, a sajtóban és az egyetemeken szinte kizárólag az elkövetők iránt érdeklődnek. Ők a bűnözés „sztárjai”, sőt gyakran tragikus hősei. A védőbeszéd megértésre szólítanak fel sanyarú gyermekkoruk, indítékaik és különböző problémáik miatt. A társadalom pedig sokat próbál segíteni az újbóli beilleszkedésükhöz. Ez így helyes! Mert ez megfelel annak a humanitásnak, ami mellett egy modern jogállam kiáll. És minden olyan törvényszegő, aki visszavezethető a normális életbe, aki újra dolgozik, az nyereség a köz számára. De a bűncselekmények áldozataival senki sem törődik!

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület azt tűzte ki célul, hogy a következő segítséget nyújtja a bűnözés áldozatainak:

- emberi vigasz és személyes gondoskodás a bűncselekményt követően;
- a szorult helyzetben lévőknek anyagi támogatás;
- segítségnyújtás a hatóságoknál történő eljárásban;
- pihenést és kikapcsolódást nyújtó programok szervezése az áldozatoknak és családtagjaiknak;
- „Tanácsadó-csekk”, egy ügyvédhez, aki az első tanácsadást díjtanulatosan biztosítja;
- szükség esetén a további jogi tanácsadás költségeinek átvállalása;
- a bűncselekmény okozta károk megtérítéséért segítség a polgári peres eljárásokban;
- bírósági határidők figyelemmel kísérése;
- más szervezetek, illetve intézmények által nyújtott segítségnyújtás közvetítése.

A Fehér Gyűrű minden rászoruló áldozatnak segítséget nyújt, amely sem tagsághoz, sem egyéb kötelezettséghez nem kötődik. Sőt, a pénzügyi támogatást sem kell visszafizetni.

Az áldozatok gyakorlati segítése mellett a második cél a bűnözést elősegítő tényezők megszüntetése, káros hatásaik mértékének csökkentése. Például a bűnözést segíti a rosszul védett tulajdon, a bűnözés különböző veszélyeinek az elégtelen ismerete. A veszélyeztetett állampolgárok ezrei még mindig nem tudják, hogyan kell bizonyos veszélyhelyzetekben viselkedniük és védekezniük.

Bárki lehet egy bűncselekmény közvetlen sértettje, de a bűnügyi tapasztalatok arra utalnak, hogy egyes emberek - különböző okok miatt - az átlagosnál könnyebben válhatnak áldozattá. A Fehér Gyűrű

a bűnmegelőzési tevékenységével kívánja elérni, hogy minél kevesebb ember váljon a bűnözés áldozatává. Ehhez szeretné elősegíteni a társadalom valamennyi tagjának és szervezetének a bűnmegelőzési feladatokban való hatékonyabb együttműködését. Biztos, hogy Magyarországon sok olyan ember él, aki szabad idejéből áldozva - a közhasznú és karitatív feladatok végrehajtásában - segíteni akar és tud a Fehér Gyűrűnek.

Ahhoz, hogy a felsorolt feladatok megvalósulhassanak, a Fehér Gyűrűnek pénzre van szüksége. Az anyagi bázist egyelőre két forrásból szeretnénk biztosítani: a tagdíjból és az egyesület számlájára befizetett összegekből. Az alapító tagok - jogászok, újságírók, lelkesek, pedagógusok, ifjúságvédelmi szakemberek, BM és HM dolgozók - kéri a Fehér Gyűrű célkitűzésével egyetértő állampolgárokat, a gazdálkodó szervezeteket és intézményeket, hogy lépjenek be az Egyesületbe, nyújtsanak anyagi támogatást a Fehér Gyűrűnek. A karitatív egyesület számlaszáma: MHB 215*12355 (a befizetett összeg leírható az adóalapból).

Az Egyesület postacíme: 1365 Budapest, Pf. 729.

(MTI Országos Sajtószolgálat)

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG ELNÖKE

326/GK/94

FEHÉR GYŰRŰ
Közhasznú Egyesület
rendezvényének résztvevőihöz

B u d a p e s t

Kedves Barátaim!

Tisztelettel és együttérzéssel köszöntöm a Bűncselekmények Áldozati Napja nyílt rendezvényének és áldozatvédő konferenciájának résztvevőit.

Több, mint szomorú, hogy az ember saját életfeltételeinek jobbá tételével és általánosabbá válásával együtt a bűnözés számára is kedvezőbb feltételeket teremtett. A bűncselekmények szaporodása, körmönfontabbá válása és az országhatárokat átlépő "nemzetköziesedése" napjaink legsúlyosabb kihívásainak egyike lett. Nagyok a veszélyek. Talán éppen a bűnelkövetések nagyon eltérő motivációi miatt. A jog eszközei önmagukban nem lehetnek hatásosak, mert sokszorosán összetett, bonyolult társadalmi kérdésről van szó, aminek nem lehet egyszerű, csupán egy-két dimenzióra kiterjedő megoldása.

Ennek tudatában értékelem nagyra a társadalom önvédő szerveződéseit, köztük a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület létét és működését. Sok sebre ad gyógyírt - ami már önmagában is nemes emberi tett -, és jelentősen segíti társadalmunkat a bűn elleni küzdelemben.

Törekvéseiket kísérje sok siker!

Budapest, 1994. február 21.

A 2014-ben hatályos alapszabály

I. AZ EGYESÜLET NEVE, SZÉKHELYE, CÉLJA ÉS FELADATAI

1. Az egyesület neve:
FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület, mint „közhasznú szervezet” a bűnözés áldozatainak támogatására és a bűncselekmények megelőzésére.
Továbbiakban: FEHÉR GYŰRŰ, illetve egyesület.
Az egyesület tagja az Európai Áldozatsegítő Szervezetnek (Victim Support Europe).
2. Képviselője: Fügedi László elnök, akadályoztatása esetén az alelnök és a titkár, vagy az általa megbízott elnökségi tag.
3. Az egyesület székhelye:
H-1055 Budapest, Szent István krt. 1. Fszt. 5. Tel/fax: 36-1-312-2287
4. Illetékességi területe: Magyarország
5. Az egyesület célja:
„A bűnmegelőzés és az áldozatvédelem”, ezen belül:
 - a. Segítséget nyújt a bűncselekmények rászoruló áldozatainak, akiknek büntetendő cselekményekkel sérelmet vagy kárt okoztak.
 - b. Kiáll és fellép a sértettek jogainak védelmében.
 - c. Együttműködik az áldozattá válás megelőzésére, valamint a sértettek jogainak védelme érdekében a magyar és más nemzetek állami, társadalmi szerveivel, szervezeteivel valamint nemzetközi szervezetekkel.
6. Az egyesület feladatai:
 - a. - A FEHÉR GYŰRŰ – indokolt esetben – konkrét és közvetlen támogatást ad, valamint segítséget nyújt a bűncselekmények rászoruló áldozatainak (hozzátartozóiknak) anyagi, pszichikai, jogi és egyéb formában, továbbá ellátja a bűncselekmények áldozatainak érdekvédelmét.
A segítségnyújtás és a támogatás díjtalan, amely sem egyesületi tagsághoz, sem egyéb kötelezettséghez nem kötődik.
 - Kezdeményezi és segíti az áldozatvédelemmel kapcsolatos nemzetközi ajánlások hazai adaptálását.
 - b. A bűnözés megelőzése érdekében:
 - elméleti és módszertani kutatómunkát végez az áldozattá válás körülményeinek megismertetésére és a bűncselekmények bekövetkezésének megelőzésére;
 - felhívja a figyelmet a bűnözés megjelenési formáira, jellemzőire és felvilágosító tevékenységet folytat, tanácsokat ad a bűncselekmények elkerülésére, megakadályozására, kivédésére;
 - figyelemmel kíséri a jogalkotó és jogalkalmazó szervek munkáját, véleményt mond és új megoldásokat kezdeményez az egyesület céljainak érdekében;
 - átveszi és alkalmazza hazai viszonyokra az áldozatokat segítő és bűnmegelőzést szolgáló nemzetközi tapasztalatokat.
 - c. Az Egyesület céljai elérése érdekében a 2011. évi CLXXV. törvény 34. § a) pontja értelmében az alábbi jogszabályok által meghatározott területeken lát el közfeladatokat:
 - segítséget nyújt a bűncselekmények áldozatainak (a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 2. §)
 - elősegíti a bűncselekmények áldozatai érdekeinek érvényesítését, pénzügyi segítyt ad, jogi segítségnyújtást biztosít (a bűncselekmények áldozatainak segítéséről szóló 2005. évi CXXXV. törvény 4. §);

- a hozzá forduló ügyfelet tájékoztatja a büntetőeljárás jogairól és kötelezettségeiről, a számára elérhető támogatások fajtáiról és az igénylés feltételeiről, az e törvényben biztosított támogatásokon kívül igénybe vehető egyéb ellátásokról, juttatásokról, jogérvényesítési lehetőségekről, az áldozatsegítésben részt vevő állami, önkormányzati szervezetek elérhetőségéről, a bűncselekmény típusára figyelemmel az ismételt áldozattá válás elkerülésének lehetőségeiről (a bűncselekmények áldozatainak segítéséről szóló 2005. évi CXXXV. törvény 9. §)
 - együttműködik és kapcsolatot tart a rendőrség áldozatvédelmi hálózatával (a bűncselekmények áldozatainak segítéséről szóló 2005. évi CXXXV. törvény 43. §)
 - elősegíti a bűncselekmények áldozatai érdekeinek érvényesítését, jogi segítségnyújtást biztosít a külföldi állampolgárságú Magyarországon elkövetett bűncselekmények áldozatainak is (a Tanács 2004/80/EK Irányelve (2004. április 29.) a bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről)
 - képviseli az áldozatok sértetti jogait a büntetőeljárásban (a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 58. § (3) bekezdése)
- d. Az egyesület által nyújtott szolgáltatásokból tagjain kívül más személy is részesülhet. Az egyesület szolgáltatásainak igénybevétele az egyesület központi és vidéki irodáiban személyes megjelenéssel, vagy írásban benyújtott kérelemre történik. Az egyesület munkatársai személyesen elbeszélgetnek az irodában megjelent áldozatokkal, és tájékoztatást nyújtanak a bűncselekmény áldozatainak a lehetséges hatósági eljárásokról, azok kezdeményezésének módjáról, az eljárás során gyakorolható sértetti jogokról. Szükség esetén a sértettek eljárási jogait az egyesület által biztosított jogi képviselő útján gyakorolhatják. Indokolt esetben kisebb összegű pénzbeli támogatást nyújt az áldozatnak.
7. Az egyesület gazdálkodása:
- b. Az egyesület másodlagos jelleggel gazdasági, vállalkozási – főleg személyi és vagyoni biztonsággal összefüggő – tevékenységet is végezhet közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, a rendeltetésszerű működéshez szükséges vagyon gyarapítása céljából. Az egyesület vállalkozási tevékenységét csak közhasznú céljainak megvalósítása érdekében, azokat nem veszélyeztetve végezheti. Váltót, vagy más hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt nem bocsát ki, nem vesz fel közhasznú tevékenysége ellátását veszélyeztető mértékben kölcsönt vagy hitelt.
 - c. A gazdálkodás során elért eredményt nem osztja fel, hanem azt az alapszabályban meghatározott tevékenységre fordítja. Az egyesület befektetési tevékenységet nem folytat.
 - d. A FEHÉR GYŰRŰ a feladatainak végrehajtása érdekében szükséges létszámú alkalmazottakat foglalkoztat és irodákat működtet.
 - e. Az egyesület a vállalt feladatait az Alapszabály és jogszabályok előírásai szerint, önálló jogi személyként végzi.
- II. AZ EGYESÜLET TAGJA, KÉPVISELETI ÉS ÜGYINTÉZŐ SZERVEI
1. Az egyesület tagjai lehetnek:
- természetes személyek,
 - jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező egyéb társadalmi, illetve közhasznú szervezetek.
- A tagfelvételt belépési nyilatkozattal kell kérni. A természetes személyek felvételük után tagsági igazolványt kapnak. A jogi személyeket pedig írásban kell tájékoztatni a kérelmük elbírálásáról. Az elutasítást nem kell megindokolni.
- Az egyesület tagjainak éves tagdíjat kell fizetniük, ennek mértékét, esedékességét és rendjét a közgyűlés határozza meg.
- Aki felszólítás ellenére több, mint két éve nem fizet tagdíjat, annak tagsági jogviszonya a két év elteltével megszűnik, és nevét törölni kell a taglistáról. A tagsági díj megfizetésére vonatkozó felszólításnak tartalmaznia kell azt a figyelmeztetést is, hogy nemfizetés esetén a tagsági jogviszony megszüntetésére kerül sor, és a tagot az egyesület törli a taglistáról.

2. A tag joga és kötelessége:
 - a. A tag joga:
 - részt vehet az egyesület tevékenységében és rendezvényein;
 - választhat és választható az egyesület képviseleti, illetve ügyintéző szerveibe;
 - jogosult a közgyűlésen részt venni, szavazati jogát gyakorolni, felszólalni, kérdéseket feltenni, javaslatokat és észrevételeket tenni;
 - javaslatokat tehet, új megoldásokat kezdeményezhet;
 - munkavállalóként is dolgozhat az egyesület alkalmazásában.
 - b. A tag kötelessége:
 - elfogadja és egyetért az alapszabályban rögzített egyesületi célokkal,
 - az egyesületi munkát az Alapszabály és a „Szervezeti és Működési szabályzat” rendelkezései szerint végezni;
 - a tagsági díjat évente rendszeresen fizetni.
3. A tagsági jogviszony megszűnik:
 - a tag kilépésével,
 - kizárással,
 - a tag halálával vagy jogutód nélküli megszűnésével.

A tag kizárásának szabályai: Ki kell zárni az egyesület tagjainak soraiból azt, aki a jogszabályokat, az egyesület alapszabályát, illetve egyéb határozatait súlyosan vagy ismételten megszegi. A kizárás alapjául szolgáló tényeket – kivéve, ha az ügyben bírói ítélet született – fegyelmi eljárás útján kell megállapítani.

Törölni kell a tagságát annak, aki ezt írásban maga kéri (kilépés) vagy elhalálozott.

A kizárási és törlési határozatot az elnök hozza, amely ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a titkár útján fellebbezés nyújtható be az elnökséghez. A fellebbezés halasztó hatályú, azonban az elnökség a fellebbező tagsági jogainak gyakorlását a határozat meghozataláig felfüggesztheti.
4. Az egyesület legfőbb szervei:
 - közgyűlés,
 - az egyesület elnöksége,
 - a felügyelő bizottság.
5. Az egyesület döntéshozó szerve a k ö z g y ű l é s:
 - melyet évente legalább egy alkalommal össze kell hívni, szükség esetén ennél gyakrabban is;
 - a tagság összehívása postai úton kiküldött meghívóval – a napirendi pontok közlésével
 - történik, melyet úgy kell postázni, hogy a meghívó a közgyűlés időpontja előtt legalább 8 nappal kézbesítésre kerüljön;
 - a közgyűlést az egyesület elnöke hívja össze;
 - a közgyűlésen minden egyesületi tag egy szavazattal rendelkezik,
 - a közgyűlés határozatképes, ha azon a szavazásra jogosultak 50%-a +1 fő jelen van;
 - a közgyűlést határozatképtelenség esetén – az eredeti napirendi pontokkal – ugyanazon a napon más időpontban is össze lehet hívni, ha erről a tagságot a meghívóban már előre tájékoztatták, vagy legkésőbb 10 napon belül ismét össze kell hívni;
 - a határozatképtelenség miatt újonnan összehívott közgyűlés – az eredeti napirendi pontok tekintetében – a megjelent tagok számától függetlenül határozatképes;
 - a közgyűlés a határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt;
 - a közgyűlés az elnököt, az elnökség tagjait a felügyelő bizottság elnökét és tagjait titkos szavazással választja meg szavazategyenlőség esetén új szavazást kell tartani;
 - közgyűlés vezető elnöke az egyesület elnöke, tisztségviselőinek és a szavazatszám-lálók személyére az elnök tesz javaslatot, és a közgyűlésen egyszerű szótöbbséggel választják meg őket;

- a közgyűlést – előre meghatározott napirenddel – a tagság 10 %-ának az írásos kérésére is össze kell hívni, amennyiben az írásbeli kérelemben megjelölik a közgyűlés összehívásának okát és célját is.
 - A közgyűlések nyilvánosak.
6. A közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik:
- az alapszabály elfogadása és módosítása,
 - az elnökség megválasztása, visszahívása, elnök díjazásának megállapítása
 - a felügyelő bizottság megválasztása, visszahívása, díjazásának megállapítása
 - az évi költségvetés, a gazdálkodási rend meghatározása,
 - az elnökség éves beszámolójának elfogadása, amelynek része a közhasznúságról szóló jelentés is,
 - az egyesület éves pénzügyi beszámolójának elfogadása,
 - az egyesület megszűnésének, egyesülésének, és szétválásának elhatározása,
 - olyan szerződés megkötésének jóváhagyása, amelyet az egyesület saját tagjával, vezető tisztségviselőjével, felügyelő bizottság tagjával vagy ezek hozzátartozójával köt,
 - a jelenlegi és korábbi egyesületi tagok, a vezető tisztségviselők és a felügyelő bizottsági tagok vagy más egyesületi szervek tagja elleni kártérítési igények érvényesítéséről való döntés;
 - a végelszámoló kijelölése.
- Az elnökség éves beszámolójának (ideértve a közhasznúsági jelentést) elfogadásához a közgyűlésen jelenlévők 2/3-os többséggel meghozott határozata szükséges. Amennyiben az évi rendes közgyűlésen az éves beszámolót a jelenlévők 2/3-a nem fogadja el, a Felügyelő Bizottság vizsgálatot indít, amelyet 30 napon belül kell lefolytatni. A vizsgálat lezárását követően rendkívüli közgyűlést kell összehívni. A rendkívüli közgyűlésen a beszámoló elfogadásának szabályai megegyeznek az évi rendes közgyűlésre vonatkozó szabályokkal.
- Amennyiben a beszámolót, a közhasznúsági mellékletet, továbbá a költségvetést a rendkívüli közgyűlés sem fogadja el, az elnökség mandátuma azonnali hatállyal megszűnik. Amennyiben ugyanezen közgyűlésen az új elnökséget nem választják meg, a Felügyelő Bizottság köteles újabb rendkívüli közgyűlést összehívni.
7. A 7 (hét) tagú egyesületi elnökséget a közgyűlés – négy évente – titkos és közvetlen szavazással választja meg. Ezen belül külön név szerint választja meg az egyesület elnökét.
- Az egyesület elnökségének tagjai:
- elnök,
 - alelnök
 - titkár,
 - elnökségi tagok (4 fő)
- Az egyesület elnökségének tisztségviselőit – az elnök személyének kivételével az elnökség nyílt szavazással választja meg.
- Az egyesület elnöksége:
- üléseit minimum három havonta tartja, de szükség esetén ennél gyakrabban is összehívható;
 - az ülést hat nappal az időpont előtt az elnök hívja össze az írásban közölt napirendi pontok közlésével;
 - az ülés határozatait nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza, amely akkor határozatképes, ha az elnökségi tagok 50 % + 1 fő jelen van;
 - szavazategyenlőség esetén az elnök szavazat dönt;
 - az ülést – előre meghatározott napirenddel – az elnökség 1/3-ának az írásos kérésére is össze kell hívni;
 - az ülések nyilvánosak, de a résztvevők több mint 50 %-ának szavazatával zárt ülés rendezhető el akkor, ha azt a személyiségi jog, az adatvédelem és az üzleti titok indokoltá teszi.

Az elnökség tiszteletbeli elnöknek felkérhet és tiszteletbeli elnökségi tagságot adományozhat azoknak a természetes személyeknek és a jogi személyek képviselőinek, akik példamutató tevékenységet fejtettek ki az áldozatvédelem területén az egyesület céljai magvalósítása érdekében.

A tiszteletbeli elnök és a tiszteletbeli elnökségi tagok az egyesület elnökségi ülésein csak tanácskozási joggal rendelkeznek;

8. A közgyűlés – négy évente – titkos és közvetlen szavazással választja meg a három tagú Felügyelő Bizottságot. Ezen belül külön név szerint választja meg a felügyelő bizottság elnökét. A felügyelő szerv tagjainak kijelölésénél figyelembe kell venni a 2011. évi CLXXV. törvény összeférhetetlenségi szabályait, ezen kívül a tagoknak nyilatkozniuk kell a törvény 38. § (3) bekezdésben foglaltakra is. A Felügyelő Bizottságnak nem lehet tagja az alapszabály II/11. pont harmadik bekezdésében meghatározott személy
- A Felügyelő Bizottság:
 - Ügyrendjét maga állapítja meg, amelyet írásba kell foglalni.
 - Évente legalább egy alkalommal ülésezik, határozatait szótöbbséggel hozza, amelynél minimum két fő részvétele szükséges.
 - A felügyelő bizottság üléseiről jegyzőkönyv készül, melyeket az ülést követő 15 napon belül az egyesület nyilvántartásba vesz, illetve honlapján közzétesz.
 - A Felügyelő Bizottság a feladatát a 2011. évi CLXXV. törvény szerint látja el.
 - A felügyelő bizottság ellenőrzi a közhasznú szervezet működését és gazdálkodását. Ennek során a vezető tisztségviselőktől jelentést, a szervezet munkavállalóitól pedig tájékoztatást vagy felvilágosítást kérhet, továbbá a közhasznú szervezet könyveibe és irataiba betekinthet, azokat megvizsgálhatja.
 - A felügyelő bizottság tagjai az egyesület elnökségeinek ülésein tanácskozási joggal részt vehet.
 - A felügyelő bizottság köteles a közgyűlést és az elnökséget tájékoztatni és a taggyűlés összehívását kezdeményezni, ha arról szerez tudomást, hogy:
 - a. az egyesület működése során olyan jogszabálysértés vagy a szervezet érdekeit egyébként súlyosan sértő esemény (mulasztás) történt, amelynek megszüntetése vagy következményeinek elhárítása, illetve enyhítése az intézkedésre jogosult szerv döntését teszi szükségessé;
 - b. a vezető tisztségviselők felelősségét megalapozó tény merült fel.
 - A közgyűlést vagy az elnökséget a felügyelő bizottság indítványára – annak megtételétől számított 30 napon belül – össze kell hívni. E határidő eredménytelen eltelte esetén a közgyűlés összehívására a felügyelő bizottság is jogosult.
 - Ha az arra jogosult szerv a törvényes működés helyreállítása érdekében a szükséges intézkedést nem teszi meg, a felügyelő bizottság köteles haladéktalanul értesíteni a törvényességi felügyeletet ellátó szervet.
9. Az ügyintéző szervek:
 - egyesület központi irodája,
 - egyesület vidéki irodái.
10. Az egyesület feladatainak végrehajtására az egyesület székhelyén egy központi iroda, más helyeken – városokban (kerületben), falvakban – irodák működnek.
Az irodákban az egyesületi tagok, a társadalmi segítők és az alkalmazottak tevékenységét közvetlenül az irodavezetők irányítják.
11. A vezető tisztségviselők összeférhetetlenségére vonatkozó szabályok
A közgyűlés, valamint az elnökség és a felügyelő bizottság határozathozatalában nem vehet részt az a személy, aki vagy akinek közeli hozzátartozója a határozat alapján
 - a) kötelezettség vagy felelősség alól mentesül, vagy
 - b) bármilyen más előnyben részesül, illetve a megköthető jogügyletben egyébként érdekelt.

Nem minősül előnynek a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásai keretében a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatás, illetve az egyesület által tagjának, a tagsági jogviszony alapján nyújtott, létesítő okiratnak megfelelő cél szerinti juttatás.

Nem lehet a felügyelő bizottság elnöke vagy tagja, illetve könyvvizsgálója az a személy, aki

- a) a közgyűlés, illetve az elnökség és képviseleti szerv elnöke vagy tagja (ide nem értve az egyesület legfőbb szervének azon tagjait, akik tisztséget nem töltenek be),
- b) a közhasznú szervezettel e megbízatásán kívüli más tevékenység kifejtésére irányuló munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll, ha jogszabály másképp nem rendelkezik,
- c) a közhasznú szervezet cél szerinti juttatásából részesül – kivéve a bárki által megkötés nélkül igénybe vehető nem pénzbeli szolgáltatásokat, és az egyesület által tagjának a tagsági jogviszony alapján a létesítő okiratban foglaltaknak megfelelően nyújtott cél szerinti juttatást –, illetve
- d) az a)-c) pontban meghatározott személyek közeli hozzátartozója.

A közhasznú szervezet megszűnését követő három évig nem lehet más közhasznú szervezet vezető tisztségviselője az a személy, aki korábban olyan közhasznú szervezet vezető tisztségviselője volt – annak megszűnését megelőző két évben legalább egy évig

- a) amely jogutód nélkül szűnt meg úgy, hogy az állami adó- és vámhatóságnál nyilvántartott adó- és vámtartozását nem egyenlítette ki,
- b) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság jelentős összegű adóhiányt tárt fel,
- c) amellyel szemben az állami adó- és vámhatóság üzletlezárás intézkedést alkalmazott, vagy üzletlezárást helyettesítő bírságot szabott ki,
- d) amelynek adószámát az állami adó- és vámhatóság az adózás rendjéről szóló törvény szerint felfüggesztette vagy törölte.

A vezető tisztségviselő, illetve az ennek jelölt személy köteles valamennyi érintett közhasznú szervezetet előzetesen tájékoztatni arról, hogy ilyen tisztséget egyidejűleg más közhasznú szervezetnél is betölt.

III. AZ EGYESÜLET MŰKÖDÉSE

1. Határozatok és nyilvánosság:

- a testületi szervek döntéseit az egyesület központi irodájában tartják nyilván a határozatok tárában, melyben feltüntetésre kerül a döntések tartalma, időpontja, hatálya, a támogatók és ellenzők arányszáma, nyílt szavazás esetén a személyek neve;
- az elnök gondoskodik az egyesület szervei döntéseinek az érintettekkel írásban történő közléséről, a közlésnek postai vagy elektronikus úton igazolható módon kell történnie;
- az egyesület szervei határozatait, a közgyűlések jegyzőkönyveit az egyesület honlapján a határozat meghozatalát, illetve a közgyűlést követő 15 napon belül kell nyilvánosságra hozni;
- az egyesület közgyűlési, elnökségi határozatait, az ülések jegyzőkönyveit, a beszámolók és az egyesület működésével kapcsolatban keletkezett iratok nyilvánosak, azokban – kivéve ha egyes bűncselekmények áldozatainak személyiségi jogát sérti – bárki betekinthet az egyesület székhelyén előre egyeztetett időpontban;
- az egyesület működésének módjáról, a szolgáltatásainak igénybevételéről, a vezető szervek döntéseiről, valamint beszámolási közléseiről a központi irodában kihelyezett hirdetőtáblán, a közhasznúsági jelentésről pedig az egyesület honlapján tájékoztatja a nyilvánosságot.

2. A szervezet működésére és szervezetére vonatkozó részletes szabályokat a „Szervezeti és Működési Szabályzat” tartalmazza.

3. Az egyesület rendeltetésszerű működéséhez szükséges vagyont:

- a. a tagdíjak, az adományok, a pályázatok alapján kapott támogatások és a törvényileg lehetséges gazdasági, vállalkozási tevékenység nyereségei biztosítják.
- b. Az egyesület vagyona kizárólag az egyesület céljának szolgálatában használható fel.

- c. Az egyesület tagjai tagsági viszony alapján semmilyen formában nem részesülhetnek a vagyonból /nyereségből/. A tagsági viszony, illetve az egyesület megszűnésekor a befizetett tagdíjakat senki sem kapja vissza, és más igény sem támasztható az egyesületi vagyonra.
 - 4. Az egyesület költségvetését és gazdálkodási rendjét évente a közgyűlés hagyja jóvá.
 - 5. Az egyesület megszűnésekor a vagyon a Magyar Vöröskeresztre száll, ha a közgyűlés másként nem határoz.
 - 6. Az egyesület tagjai tevékenységüket társadalmi munkában végzik. Bizonyos, speciális és folyamatosan végzett jelentősebb tevékenységért – az elnökség által meghatározott – tiszteletdíj adható. Munkadíjat – az elnökség által meghatározott körben és mértékben – csak az egyesülettel munkaviszonyban álló személyek kapnak.
 - 7. Azon személyeknek, akik az egyesület megbízásából olyan áldozatvédelmi feladatot látnak el, melynek során költségei és kiadási merülnek fel, költségtérítés elszámolható.
- IV. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK
- 1. Az egyesület közvetlen politikai tevékenységet nem folytat, pártoktól független, azoknak anyagi támogatást nem nyújt és tőlük nem kap. Országgyűlési képviselői, megyei, fővárosi önkormányzati választásokon jelöltet nem állít és nem támogat.
 - 2. A FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület törvényességi felügyeletét az Ügyészség látja el.
 - 3. Az Alapszabályban nem szabályozott kérdésekben az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról 2011. évi CLXXV. törvény előírásai az irányadók.

Z á r a d é k:

1989. december 21-én a Budapesten megtartott alakuló ülésen került elfogadásra a FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület Alapszabálya.

A Fővárosi Bíróság 1990. január 4-én kelt 6. Pk. 61094/1. számú végzésével 856. sorszám alatt az egyesület a társadalmi szervezetek nyilvántartásába vette.

A Fővárosi Bíróság 1996. május 20-án kelt 6. Pk. 61094/7. számú végzésével jóváhagyta az egyesület új székhelyét: 1055 Budapest, Szent István krt. 1.

A „közhasznú szervezetté” történő minősítéshez szükséges módosított Alapszabályt az 1999. október 22-én megtartott közgyűlés elfogadta.

A Fővárosi Bíróság 2000. január 18-án kelt 13. Pk. 61. 094/1989/16 számú végzésével az egyesületet közhasznú szervezetté minősítette.

Jelen módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt Alapszabályt a 2012. március 23-án megtartott közgyűlés fogadta el.

Jelen módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt Alapszabályt a 2014. április 25. -én megtartott közgyűlés fogadta el. A módosításokat az alapszabály vastag, dőlt betűvel szedve tartalmazza.

Budapest, 2014. április 25.

Az alapszabály egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapszabály-módosítások alapján hatályos tartalmának.

Fügedi László elnök

Ellen jegyzem – Budapest, 2014. április 25.

dr. Szántó Regina ügyvéd

Az Egyesület Elnökségének tagjai 2014-ben

Elnök:	<i>Fügedi László</i>
Alelnök:	<i>dr. Szili László</i>
Elnökségi titkár	<i>Majoros Attila</i>
Elnökségi tagok:	<i>Kovács Pál</i> <i>Dr. Skapinyec János</i> <i>Oláh László</i> <i>Dr. Mészáros Ádám</i>
Felügyelő bizottság elnöke:	<i>dr. Pozderka Gábor</i>
Felügyelő bizottság tagjai:	<i>Szabados Gyula</i> <i>Szúdy Péter</i>

Az Egyesület tevékenysége és céljai

A magyar áldozatvédő szervezet a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület a nyugat-európai áldozatvédő szervezetek mintájára, Európában ötödikként 1989-ben alakult és 1992 óta tagja az Európai Áldozatvédő Szervezetnek. Elsőnek alakult a kelet-európai országok közül és elsőként kapott meghívást az európai szervezetbe, ahol a végrehajtó bizottságnak is tagja volt több cikluson keresztül. A Fehér Gyűrű országos illetőséggel az érdekképviselő mellett minden rászoruló áldozatának – valamennyi bűncselekmény típus esetén – segítséget nyújt, mely sem tagsághoz, sem egyéb kötelezettséghez nem kötődik.

Az egyesület kezdeményezésére 1993. február 22-én rendezték meg Magyarországon először az „Áldozatok Napját”, melyet azóta is ezen a napon tartanak. A Budapesten akkreditált nagykövetségek konzuli munkatársainak 2002-től több alkalommal tartottunk tájékoztatást egyesületünk tevékenységéről. Az elmúlt évben a belga konzuli osztály vezetőjének szervezésében az európai országok konzuli munkatársainak tartottunk prevenció bemutatót, arról hogy a magyar elnökség ideje alatt hazánkba érkező külföldi állampolgárok áldozattá válásuk esetén milyen segítségre számíthatnak.

A bűnelkövetési adatok szerint Magyarországon évente közel 220 ezer személy válik bűncselekmény sértettjévé. A tágabban értelmezett áldozatok száma évente 400 ezerre tehető. A korszerű büntetőpolitika kiemelt feladata a bűncselekmények áldozatainak segítése – a bűnözés okozta káros hatások csökkentése és a bűncselekményt elszenvető személyek sérelmeinek enyhítése. Ez a tendencia hazánkban is megfigyelhető olyannyira, hogy a 2011-es soros EU elnökség alatt az egyik kiemelt téma az áldozatvédelem lett.

Eközben a civil szervezetek szerepe is felértékelődött, melyet statisztikai adatok is igazolnak: az állampolgárok nagyobb bizalommal fordulnak a civil áldozatvédő szervezetekhez, mint a hatóságokhoz. Gyakorlatilag így érvényesül a civil kontroll. A civil szervezet nemcsak segíti a bűncselekmény áldozatát, de egyben informális kontrollja is a sértetti jogok érvényesülésének, s tükrözi a büntető-eljárásban részt vevő hatóságok áldozat-orientált szemléletének sikereit vagy esetleges hiányosságait.

A 2008-ban bekövetkezett gazdasági válság negatív hatása még napjainkban is érzékelhető. Egyrésztől hozzájárult egyes társadalmi csoportok, rétegek leszakadásához, elszegényedéséhez, a létbizonytalansága fokozódásához, másrésztől hozzájárult új bűnelkövetési módok, bűnözési formák megjelenéséhez. Az elmúlt években a regisztrált bűncselekmények számában folyamatos emelkedés volt tapasztalható. Míg a szociálisan nehéz helyzetben lévők, alacsonyan iskolázottak, munkanélküliek leggyakrabban vagyon és közrend elleni bűncselekményeket követtek el, addig a tanult, jobb anyagi helyzetben lévők főleg gazdasági deliktumok elkövetőjévé váltak. Az elmúlt években mind a személy, mind a vagyon elleni bűncselekmények tekintetében tendenciaként érzékelhetjük az elkövetői magatartások erőszakosabbá, durvábbá válását, amelyet részben a válság miatti elbizonytalanodás, részben annak hatására bekövetkezett morális fellazulás következményeként értékelhetünk.

A célcsoportjainak kiszolgáltatott helyzete és informátlansága az oka annak, hogy nem ismerik jogait, lehetőségeiket. A civil áldozatvédelem pedig ilyen szempontból elengedhetetlen ennek segítségével, mivel gyorsabban és hatékonyabban támogathatjuk a sértetteket az állami közhivatalokkal szorosan együttműködve.

Egyesületünk az áldozattá vált személyek támogatására, a potenciális áldozatok felkészítésére, a bűncselekmények megelőzésére fókuszál, de ez csak akkor lehet eredményes, ha nemcsak az ál-

dozatokra, hanem környezetükre és a velük kapcsolatba kerülő szakmai szervezetekre is figyelmet fordít. Ehhez elengedhetetlen a jó együttműködés, az információ- és tapasztalatcsere, a rendszeres közös tréningek, a szakmai továbbképzés és az állampolgárok megfelelő információkkal ellátása. Áldozatvédelem területén Magyarországot az Európai Áldozatvédő Szervezetben (VSE) a Fehér Gyűrű Egyesület képviseli. A honlapunkon megtalálható az Európai Áldozatvédő Szervezet tagjainak listája, elérhetősége.

Ezzel azokat a magyar állampolgárokat kívánjuk segíteni, akik Európában váltak bűncselekmények áldozatává, így kaphatnak információt arról, hogy az adott országban van-e civil áldozatsegítő szervezet és az hol elérhető. A 25 éve végzett munkánk alatt összegyűlt tapasztalatokkal a jövőbeni elképzeléseinket kívánjuk megvalósítani. Célunk az eddig velünk együttműködő partnereinkkel továbbfejleszteni és kiterjeszteni a megkezdett munkát – amit sok esetben az anyagiak hiánya nem tett lehetővé –, és az új elképzeléseinket megvalósítani.

Elkötelezettségünket bizonyítja, hogy a közép kelet-európai régióban elsőként megalakult szervezetünk 1992-től közvetlen és aktív kapcsolatot ápol az Európai Áldozatvédő Szervezettel (Victim Support Europe). Ennek teljes jogú tagjaként közösen dolgozunk azon, hogy a bűncselekmények áldozatainak megfelelő, díjtalan jogi, pszichológiai, mediátori – és lehetőségünkhöz mérten – anyagi segítséget nyújtsunk Magyarországon. Az Európai Áldozatvédő Szervezet célkitűzéseit magunkénak érezve a hazánkba látogató külföldiek esetleges problémáira is megoldásokat kínálunk. Aktívan részt vettünk az Európa Parlament által elfogadott az „Új európai áldozatvédelmi stratégia” kidolgozásában.

Irodáinkat 2013. évben 3072 fő kereste fel (ez közel a duplája az előző évinek), 1 800 fő részére adtunk jogi tanácsot. 650 esetben fordultak hozzánk főleg polgári peres eljárás körébe tartozó problémákkal. Anyagi segítséget 622 főnek nyújtottunk összesen 6 026 205.-Ft összegben, ebből 600 személy magyar állampolgár és 22 személy külföldi volt. Az állami áldozatsegítő Szolgálatokhoz 526 főt irányítottunk át, zömében az ellopott iratok pótlása miatt, mert erre csak nekik van jogosítványuk

Az eltelt 24 év alatt összesen 48 406 fő kereste meg problémájával, gondjaival irodánkat, ezek közül 25 894 főnek adtuk jogi és egyéb segítséget és 7 062 főnek adtunk segélyt 201 696 242.-Ft összegben. Irodáinkat 2002 óta 4 550 külföldi állampolgár kereste fel, akik közül 2 091 fő részére 44 659 850.-Ft segélyt fizettünk ki. Ez idő alatt 93 fő részére biztosítottunk szállást 201 éjszakára.

Szakmai munka

Igen ellentmondásos évet kezdtünk 2013-ban, mert nem tudtuk, hogy létezőnk-e tovább, vagy 23 év után megszűnik az egyesület, amire eddig egyetlen európai országban sem volt példa. Szerencsénkre ez nem következett be és az utóbbi 10 év legnagyobb költségvetéséből gazdálkodtunk. A tavalyi közgyűlés időszakában már körvonalazódtak a kilátásaink. Tudtuk, hogy a svájci projektet be tudjuk fejezni, a TÁMOP-s projektet el tudjuk indítani, és nem kell egyetlen áldozatot sem elutasítanunk, azzal az indokkal, hogy nem áll módunkban rajta anyagiakkal segíteni, és hogy a VSE munkájában is részt tudunk venni. Az egyesület fő tevékenysége ebben az évben is az irodákat felkereső áldozatok segítése, támogatása volt. Többségében a jogi és anyagi segítséget igénylők voltak az ügyfeleink. Ezek döntő többsége magyar állampolgár volt. A 2013-as évben két pszichológus kezdte meg a munkáját központi irodánkban, így megnőtt azon áldozatok száma, akik az ő segítségüket kérték, de akadt munkája a mediátornak is. Utóbbi szolgáltatásunkat kizárólag magyar áldozatok vették igénybe.

A jogi segítségnyújtás keretén belül, még mindig nem zárult le két életellenes ügyünk jogi képviselte, mindkét esetben külföldi állampolgárok voltak az áldozatok. Befejeződött a tompai hármas gyilkosságban érintett két kiskorú gyermek hagyatéki eljárásban való közreműködésünk. A tolnai uzsora-ügy áldozatait jogerős bírói döntésig képviseltük, ez is befejeződött. Ebben az évben is több megyében tartottak munkatársaink tájékoztató előadásokat, ahol több mint 2 000 fő vett részt.

Előadást tartottunk a megyei főügyész-helyetteseknek. Az előadás keretében bemutattuk az egyesület eddigi tevékenységét és szolgáltatásainkat. Együttműködési megállapodást kötöttünk a Somogy megyei roma önkormányzattal, a Magyar Vöröskereszttel, és a Zala megyei Vöröskereszt szervezetével is, akik a keszthelyi irodánkat működtetik, valamint a Máltai Szeretet Szolgálatl.

Az ORFK-val kötött együttműködést az újonnan kinevezett főkapitánnyal áttekintettük és két új együttműködési lehetőséget találtunk, amelyeknek előkészítő munkái megkezdődtek. Az egyik terület az oktatás, a másik a közlekedési balesetek vétlen áldozatainak nyújtandó jogi segítség.

Az oktatással kapcsolatos feladatok megvalósításához elkészítettük az óra vázlatokat és az előadások tematikáját, amelyet az ORFK Humánigazgatási Hivatala elfogadott. A képzés 2014-ben megkezdődött az összes rendőrképző szakközépiskolában és továbbképzési központokban, alkalmanként 2x45 percben. Az első óra az egyesületről és a velünk együttműködő szervezetek közötti együttműködésről, a szolgáltatásainkról, és az ehhez kapcsolódó rendőri feladatokról szól. Ennek célja, hogy a rendőrök az áldozatoknak minél több információt adhassanak a jogairól és a lehetőségeikről. A második óra a pszichológusok munkájának bemutatásáról, az áldozat és az eljáró rendőr magatartásáról, egyesületünk nemzetközi munkájáról és a magyar állampolgárok lehetőségeiről, ha külföldön áldozattá válnak.

A közlekedési balesetek vétlen áldozatainak adható segítségnyújtási lehetőségekről az ORFK Közlekedési Főosztályával és az OBMT-al működünk együtt és egy közös szórólapot adtunk ki, amelyet az ORFK eljuttatott minden rendőrkapitányságra.

2012-ben Egyesületünk sikeresen pályázott a svájci-magyar együttműködési partnerségi pályázati alapon, ahol a zürichi Weisser Ring egyesülettel közösen, 10 619 947.- forintot nyertünk, melynek 60%-t mi, 40%-t a svájci egyesület használhatott fel, a támogatás mértéke 90%-os volt.

A projektet sikeresen befejeztük, és 2013 decemberében megtörtént az elszámolás is. A záró jelentésünket elfogadta a kiíró szervezet. Az igényelhető támogatásból 10 261 917.- Ft-t használtunk fel, majdnem a teljes összeget.

A Nemzeti Bünmegelőzési Tanács kérésére véleményeztük az új bünmegelőzési stratégiát és annak vitájában is részt vettünk a bizottság ülésén. Külön öröm számunkra, hogy a stratégiába a Fehér Gyűrű Egyesület név szerint is bekerült, mint a végrehajtásban érdekelt szervezet.

Az elmúlt évben, Miskolcon, a Tett Program keretén belül tartott konferencián, ahol a jelenlévők szándéknyilatkozatot írtak alá egy országos kríziskezelő Hálózat létrehozásáról, az év második felében elkészült egy együttműködési megállapodás, amelynek véglegesítése 2014-ben várható. Az elmúlt évben örömmel számoltunk be, hogy a TÁMOP-s projektünk elfogadásra került és 2013-ban elkezdhetjük az abban megfogalmazott feladatok megvalósítását, a kapott támogatás 77 112 877.-Ft.

2013. januárjában a beérkezett pályázatok alapján kiválasztásra kerültek új munkatársak, akik a pályázatban megfogalmazott feladatok megvalósításához feltétlenül szükségesek, és február 1-el elkezdtek a munkát. Így megerősítettük a pszichológusi területet, mediátort, jogi tanácsadót, kommunikációs szakembert, projekt menedzsert, pénzügyi menedzsert, szakmai megvalósítót alkalmazunk, és az iroda munkatársai közül is többen részt vesznek a munkában.

A 2013-ra vállalt feladatok közül időarányosan a feladatok megvalósultak.

- megtartottuk a nyitó konferenciát
- tartottunk négy workshopot
- elkészült az egyesületet bemutató film, amit több tv csatorna is bemutatott
- új szórólapok készültek, ahol már mind a 12 iroda feltüntetésre került
- rendszeressé váltak az önkormányzatokkal és a rendőrkapitányságokkal a közös rendezvények

- rendszeresen részt veszünk más TÁMOP-s projekt nyertesek rendezvényein, és felkérés esetén előadásokat tartunk

Mivel a projekt megvalósításának kerületre igen széles körű ezért szükségesnek éreztük, hogy felvegyük a közvetlen kapcsolatot az önkormányzatokkal, a kerületi rendőrkapitányságokkal, családsegítő szolgálatokkal, polgárőrséggel, stb., akiket bevonunk a munkába és a rendezvényeink állandó résztvevői.

A projekt befejezése után, bízunk benne, hogy ismertebbé válik egyesületünk, a szolgáltatásaink, az áldozattá vált személyek nagyobb számban keresnek fel bennünket és újabb támogatókat, szponzorokat találunk.

Vidéki irodák tevékenysége

2013-ban négy új irodát nyitottunk és így már a budapesti központi irodán kívül 11 településen van irodánk, és előkészítés alatt van 6 újabb iroda megnyitása, ami egy új csúcsot jelent egyesületünk életében, mert amikor megfelelő támogatást kaptunk akkor 16 irodánk volt az országban. A vidéki irodáink aktívan működtek egész évben, amit bizonyít az is, hogy a különböző településeken tartott tájékoztatóinkon, több mint 2 000 fő vett részt. A siófoki iroda a múlt évben lett egész évben és mindennap nyitva tartó iroda, ami a siófoki önkormányzatnak köszöntő, mert ebben az évben is 3 millió forinttal támogatta egyesületünket. 2013-2014 között az újonnan nyílt irodák közül kettő a helyi rendőrkapitányságban épületében található, tehát folytatódik az a tendencia, ahol lehet a kapitányságok épületében nyitunk irodát, segítve ezzel a rendőrök munkáját, és így az áldozatnak sem kell a bűncselekmény bejelentését követően elmenni, hanem az épületen belül, rögtön kapnak tájékoztatást, segítséget.

Az újonnan nyitott irodák közül a szekszárdi iroda nagyon aktív volt, ebben a térségben sajnos több közlekedési baleset is volt, amelyek közül több halálos kimenetelű volt. Ez volt az egyik oka, hogy megkerestük az ORFK-t, hogy ezen terület vétlen áldozatainak nagyobb segítséget tudjunk nyújtani.

Központi irodánk, amely Budapest szívében az V. kerület Szent István krt. 1-ben található, könnyen megközelíthető a közösségi közlekedés eszközeivel is. Ezen kívül Veszprémben, Siófokon, Balatonfüreden, Gárdonyon, Tamásin és Kiskőrén át Szekszárdon, Mohácson, Kecskeméten, Szegeden, Kiskunfélegyházán és Máriapócsan keresztül Hatvan, Gyöngyös és Abádszalók térségéig szolgáltatunk anyagi, jogi és pszichikai támogatást az önhibájukon kívül bajba jutott támogatásra szoruló ügyfeleinknek illetve hazánkba látogató utazóknak.

Ezért a Fehér Gyűrű főbb feladatai közé tartozik többek között bajba jutó turisták támogatása is, valamennyi bűncselekmény esetén. Irodáink megtalálhatóak az elsődleges idegenforgalmi központokban, ahol felkészült munkatársaink, több nyelven beszélő szakembereink minden segítséget megadnak ahhoz, hogy enyhüljenek a károk okozta traumák. Ugyanakkor az anyagi jellegű szolgáltatásokra csak viszonyossági elv alapján van lehetőség, vagyis azon országok polgárai kaphatnak támogatást, ahol a magyar látogató, turista is segítségre számíthat.

Ettől méltányosságból két esetben lehet eltérni: az egyik eset, ha az áldozattá vált külföldi valósággal kilátástalan helyzetbe került – a másik esetben pedig a rendőrség, vagy nyomozó hatóság kérésére akkor, ha a büntetőeljárás teszi indokoltá a sértett további itt-tartózkodását.

A felsorolt segítségnyújtási formákon kívül az egyesület mindent megtesz annak érdekében, hogy a negatív tapasztalat többször ne forduljon elő és a prevenció érvényre jusson. Így folyamatosan azon dolgozunk, hogy új területeket kapcsoljunk be segítő munkánkba, és törekszünk arra, hogy a szakmában és a szociális szférában dolgozó szervezetek is minél szélesebb körű információval rendelkezzenek egyesületünk célkitűzéseiről, hatékonyságunkról és elért eredményeinkről.

Célok

Az egyesület céljai közé tartozik ezen felül kiszolgáltatott helyzetben lévő és információhoz nem jutó célcsoportok felkutatása és tájékoztatása. Az előbb megfogalmazott élethelyzetek az okai azon problémáknak, amelyek hátráltatják, az adott személyt jogainak és érdekeinek az érvényesítésében. A civil áldozatvédelem pedig ilyen szempontból elengedhetetlen ennek segítésében, mivel rugalmasabb, gyorsabb és hatékonyabb, mint egy közhivatal.

A közvetlen célkitűzésünk az állampolgárok áldozattá válásának megelőzését és a már bűncselekmény áldozatává vált személyek sérelmének kezelését célzó ellátórendszer hatékonyabbá tétele az állami és nem állami szervezetek együttműködésének kialakításával, az állami és nem állami szervezetek által nyújtott szolgáltatások fejlesztésén és összekapcsolásán keresztül. A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület megalakulása óta végzi ezt a tevékenységet. Az Egyesület alapszabályának megfogalmazása szerint is a bűnözés áldozatainak támogatására és a bűncselekmények megelőzésére alakult. Célja egyrészt segítségnyújtás a bűncselekmények rászoruló áldozatainak, akiknek büntetendő cselekményekkel sérelmet vagy kárt okoztak, másrészt együttműködés a bűnözés megelőzésében a magyar és más nemzetek állami, társadalmi, valamint nemzetközi szervekkel, szervezetekkel.

Az utógondozás érdekében az állampolgársága szerinti nemzeti áldozatvédő szervezet értesítése a bűncselekményről és a kapott segítségnyújtásokról. A felsorolt segélynyújtási formákon kívül az egyesület mindent megtesz annak érdekében, hogy az áldozattá vált ügyfeleink elkerüljék a másodlagos áldozattá válást.

 FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület az Európai Áldozatvédő Fórum tagja	FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület tagja
a magyar áldozatvédő szervezet tagsági igazolványa	Név: Szül.: Anyja neve: Lakcím: Tagság kelte: Budapest 200 P. H. aláírás
H-1055 Budapest, Szt. István krt. 1. Tel.: (36-1) 472-1161,	

**ÁLDOZAT lehet Ön is,
ha szükséges, mi segítünk.**

Kérjük, adja az SZJA 1%-át a magyar áldozatvédő
szervezetnek, a FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesületnek!

Adószám: 19012212-1-41.

Számlaszámunk: Kereskedelmi és Hitelbank Rt. 10200940-21512355-00000000.

Támogatását köszönjük!

HÁ.III.8815/1995. IM..

Kövári András a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület elnöke

Dr. Vigh József egyetemi tanár, a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület tiszteletbeli elnöke részére

FEHÉR GYŰRŰ

Közhasznú Egyesület

Budapest

Balassi Bálint u. 27.

1 0 5 5

Tisztelt Elnök Urak!

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület által készített " a bűncselekmények áldozatainak jogi helyzetére és kártalanítására vonatkozó nézetek és javaslatok" című előterjesztést továbbítottam a büntetőjog kodifikációján dolgozó munkatársaimnak. Biztosíthatom Önöket arról, hogy a büntető jogszabályok előkészítése során figyelemmel leszünk az áldozatok, a sértettek érdekeire és gondoskodunk arról, hogy a kodifikációs munkálatok előrehaladtáról, a jogszabály-előkészítés részeredményeiről, a társadalmi szervezetek, így a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület is folyamatosan tájékoztatást kapjon, és azokról véleményt nyilváníthasson.

Budapest, 1995. április 11.

Tisztelettel:

Vastagh Pál
Dr. Vastagh Pál

Botschaft
der Bundesrepublik Deutschland
Budapest
Németországi Szövetségi Köztársaság
Nagykövetsége

Budapest, 2002. október 29.

Üsz: RK SE/Fehér Gyűrű
(Válasz esetén)

Fehér Gyűrű
Kövári András Elnök Úr

Budapest
Szent István krt. 1.
1055

Mélyen tisztelt Kövári Úr!

Köszönettel vettem 2002.10.14-én kelt levelét, amelyben szerveztük, a "Fehér Gyűrű" ebben az idegenforgalmi szezonban a Magyarországra látogató, valamilyen módon bűncselekmények áldozatává vált német turisták támogatása érdekében végzett munkájukról tájékoztatót. Az Ön adataiból és a konzulátuson dolgozó munkatársaim gyakorlati tapasztalataiból egyértelműen kiderül, hogy a "Fehér Gyűrű" munkáját Magyarországon is nagyra értékelik. Sok német turista számára hasznos segélykérő hely a magyar "Fehér Gyűrű". Szeretném Önnek, budapesti, síófoki és balatonfüredi munkatársainak tevékenységükért köszönetemet és elismerésemet kifejezni, és remélem, hogy a "Fehér Gyűrű" az elkövetkező években is tovább folytathatja hasznos tevékenységét.

Szívélyes üdvözléssel

W. Gruber

nagykövet

Adresso:
Úri utca 64-66.
1014 Budapest

Post:
Postfach 140
1525 Budapest

Telefon:
(00361) 488-3500

Telefax:
(00361) 488-3505

Dienstatzeiten/munkaidő:
Montag - Donnerstag: 8.00 - 16.30 Uhr
Freitag: 8.00 - 15.00 Uhr
hétfőtől - csütörtökig: 8.00 - 16.30 óráig
pénteken: 8.00 - 15.00 óráig

Budapest, 2013.09.27.

Lengyel Köztársaság
Nagykövetsége

Konzuli Ügyek Referátuma

BpRK/391-216/2013

Bódi Tamás Úr
Hatvani Áldozatvédő Iroda

3000 Hatvan, Iskola utca 1.

Tisztelt Bódi Tamás Úr!

A budapesti Lengyel Nagykövetség Konzuli Ügyek Referátuma szeretné kifejezni köszönetét Önnek, az Egyesületnek, és mindazoknak a személyeknek, szervezeteknek, akik 2013.09.26-án *Lukasz Iwański* lengyel állampolgár segítségére siettek.

Az ilyen önzetlen és emberi hozzáállások azok, amelyek a legtöbbet tehetnek a két nép, a lengyel és a magyar emberek barátságának fennmaradásáért, ezek azok a tettek, melyek megmutatják, milyen „egyszerűen” is lehet emberségesnek lenni, segítőkészségről szóló szavakat tettekké változtatni.

Köszönettel, és nagy tisztelettel

Andrzej R. Kalinowski

Konzul/Consul

H-1068 Budapest, Városligeti fasor 16.
tel.: +361 4138206, +361 4138208, fax: +361 3511725
e-mail: budapeszt.amb.wk@msz.gov.pl, web: www.budapeszt.msz.gov.pl

Együttműködések

Együttműködés az állami és civil szervezetekkel

Az országgyűlési biztos jelentése

Együttműködési Megállapodás az Országos Rendőr-főkapitánysággal

Stratégiai Partnerségi Megállapodás

Merre tovább kriminálpolitika?

Együttműködési Megállapodás a Magyar Vöröskereszttel

Együttműködési Megállapodás a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatallal

A bűnügyi helyzet alakulása

Együttműködés az állami és civil szervezetekkel

Az áldozatsegítés folyamatában az egyes civil szervezetek együttműködésén túl, az állami és nem állami (vagy civil) szervezetek, a rendőrség és a civil szféra közötti kapcsolat kiépítése is rendkívül fontos. Ez általában nem könnyű és nem zökkenőmentes. Hosszú és mindkét fél részéről sok-sok türelmet kívánó feladat az együttműködés kialakítása. Ezt látjuk a nyugati példákban, hiszen két teljesen eltérő intézmény és mentalitás között kell munkakapcsolatot kialakítani, amely szükségszerűen kompromisszumokkal jár.

A magyar áldozatsegítés rendszerében az EU kerethatározat tartalmának a hazai jogba történő átültetése során létrejött az ún. állami áldozatsegítő szervezet modellje. Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium felügyelete alatt, 2006. január 1-jén megkezdte működését az Igazságügyi Hivatal, amelynek keretében az Áldozatsegítő Szolgálat, a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat, és a kárpótlás intézményei együtt látják el ezt a funkciót. Ez 2007. január 1. óta a mediáció intézményével is kiegészült, mely utóbbi a (már működő és egy szervezetbe integrált) Pártfogó Felügyelői Szolgálaton belül került megszervezésre. Ezzel a pártfogó felügyelet a bűnisméltés kockázatának csökkentésén, az elkövető társadalmi integrációjának elősegítésén túl – amely közvetetten a közösségnek is védelmet jelent – ellátja az elkövető és a sértett közötti közvetítést (mediációt) is, amely rendszerint a sértett számára az elkövető által nyújtandó jóvátételhez vezet.

„A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló, 2005. évi CXXXV. törvény értelmében az Igazságügyi Hivatalhoz tartozó, állami áldozatsegítő szolgálatok a bűncselekmények áldozatai számára különböző szolgáltatásokat nyújtanak. Ezek körébe tartoznak: az érdekérvényesítés elősegítése, az azonnali pénzügyi segély és (meghatározott feltételek esetén) a szakjogi segélynyújtás.”

Az említett szolgáltatásokon túl, a kárenyhítésre jogosult, rászoruló áldozat állami kárenyhítésért a bűncselekmény elkövetése utáni 3 hónapon belül folyamodhat.

Az Áldozatsegítő Szolgálat az áldozati jogoknak az áldozatokkal kapcsolatba kerülő szervezetekkel történő megismertetésében és az áldozatok számára tájékoztatók készítésében is nagyon aktív. Emellett az áldozati jogok érvényesülésének elősegítésében és azok figyelemmel kísérésében, valamint más szervezetekkel való kapcsolattartásban is szerepet játszik.

Ennek keretében:

„...együttműködik és kapcsolatot tart a rendőrség áldozatvédelmi hálózatával, a nyomozóhatósággal, az ügyészséggel, a bírósággal, a bevándorlási és állampolgársági hivatallal, a konzuli szolgálattal, a helyi és kisebbségi önkormányzatokkal, az egészségügyi intézményekkel, az ifjúságvédelmi szervezetekkel, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézményekkel, a családsegítő szolgálatokkal, az alap- és szakellátást nyújtó szociális szolgáltatókkal és intézményekkel, a közoktatási intézményekkel, a polgárőrséggel, a civil szervezetekkel és az egyházakkal.”

A törvény a különösen veszélyeztetett sértetti körből, a gyermekek védelmére is nagy hangsúlyt helyez. „Ha munkája során kiskorú veszélyeztetettségéről szerez tudomást, haladéktalanul jelzi azt a kiskorú tényleges tartózkodási helye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálatnak. Ha a feltárt körülmény a kiskorú életét, testi épségét súlyosan veszélyezteti, a jelzéssel egyidejűleg gyámhatósági eljárást kezdeményez.”

A szolgáltatásokra vonatkozó különös szabályok között a törvény szabályozza az igényérvényesítés határidejét is. Ez az érdekvérvényesítés elősegítése és a szakjogi segítségnyújtás iránti kérelem esetén a bűncselekmény elkövetését követő 6 hónap, míg az azonnali pénzügyi segély iránti kérelem esetén a bűncselekmény elkövetését követő 3 munkanap. A törvény indokolása kifejti, hogy a bűncselekmény következtében kialakult helyzethez igazodó, gyors segítség nyújtása a cél. Az áldozatok egy része, ennek következtében, a határidő túllépése miatt, más része az elkövetési értéknek a szabálysértési értékhatár keretei között maradása, ismét mások az állam általi kárenyhítés valamilyen feltételének vagy az ingyenes jogi segítség igénybevételehez szükséges feltételek hiánya miatt nem részesülhet az állami áldozatsegítő szolgálat ilyen szolgáltatásaiban. Ezek között azonban sok a méltányolható körülmény. Az ilyen helyzetbe került áldozatok számára még mindig nyitva áll a lehetőség arra, hogy a civil áldozatsegítő szervezetekhez, így például a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesülethez fordulva kapjanak segítő szolgáltatást. Az Igazságügyi Hivatal keretében működő Áldozatsegítő Szolgálat és a Fehér Gyűrű együttműködik az áldozatok segítésében. A Fehér Gyűrű emellett évek óta szorosan együttműködik számos más civil szervezettel is az áldozatok segítése érdekében. Más esetben viszont, az áldozatok egy része szívesebben fordul a civil áldozatsegítő szolgálatokhoz, akkor is, ha a feltételek alapján igénybe vehetné az állam által biztosított áldozatsegítő szolgáltatást.

A civil szervezetek, anyagi lehetőségeik határain belül, szintén tudnak azonnali pénzügyi segílyt adni, illetve jogi képviseletet biztosítani. Emellett az állam által biztosított kárenyhítés iránti kérelem benyújtásához is kaphat az áldozat segílyt. Az áldozatsegítő civil szervezetek igen csekély számú (alacsonyan) fizetett munkatárs és nagyszámú önkéntes segítő lelkes tevékenységének köszönhetően tudja ellátni a feladatát. A források száma csekély, a pályázatok pedig általában nagyobb anyagi, személyi erőforrást és az alaptevékenységen túl intenzív munkát igényelnek, és általában csekély lehetőséget nyújtanak magának az alaptevékenységnek a finanszírozására. E körülmények nem tudják a tevékenység hosszú távú tervezését zavartalanná tenni. Ez mindenképpen korlátja annak, hogy a civil szervezetek hosszú távú, biztos jövőképet vázoljanak fel a maguk és a szolgáltatásaikat igénybe vevő áldozatok számára.

Gönczöl Katalin jelentése

ÁLLAMPOLGÁRI JOGOK ORSZÁGGYÜLÉSI BIZTOSA
1054 BUDAPEST, TÜKÖRY U. 3.
Tel.: 269-3500 Fax: 269-3529

Jelentés az OBH 6714/1996. számú ügyben

Az eljárás megindítása

A bűncselekmények áldozatainak védelmére létrejött Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület beadvánnyal fordult az állampolgári jogok országgyűlési biztosához, melyben egyes erőszakos bűncselekmények sértettjeinek állami kárenyhítését célzó intézkedés megtételét kérte. Az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (a továbbiakban: Obtv.) 16. § (1) bekezdése alapján az eljárást megindítottam.

A megállapított tényállás

A beadvánnyal összhangban megállapítottam, hogy 1989 óta a bűncselekményekkel gyanúsítható személyeket a büntetőeljárás alatt, illetve a büntetés-végrehajtás során egyre szélesebb körű jogositványok illetik meg. Így például a Büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvényt módosító 1989. évi XXVI. törvény korlátozta az eljárás során figyelembe vehető bizonyítékok körét azáltal, hogy megtiltotta a büntetőeljárás törvény rendelkezéseivel ellentétesen lefolytatott bizonyítás eredményének bizonyítékként történő figyelembevételét. Az 1992. évi LXIX. törvényben végrehajtott módosítás — a tárgybeli korlátozás ellenére — alanyi jogon kezdeményezhetővé tette a jogerős ítélet Legfelsőbb Bíróság általi felülvizsgálatát. Az 1994. évi XCII. törvény az őrizetbe vétel időtartamát kivétel nélkül 72 órában állapította meg. A büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló 1979. évi 11. törvényerejű rendeletet módosító 1993. évi XXXII. törvény kiterjesztette, és rögzítette az szabadságvesztés-büntetésre ítélték büntetés-végrehajtási jogait, illetve pontosan megfogalmazta az őket terhelő kötelezettségeket. Végül a büntetőeljárás törvényt módosító 1994. évi XCII. törvény kiterjesztette a büntető-eljárás során alkalmazott, és a személyi szabadság korlátozásával járó kényszerintézkedésekért — az előzetes letartóztatásért és az ideiglenes kényszergyógykezelésért — járó kártalanítás lehetőségét minden olyan esetre, amikor a terhelt büntetőjogi felelősségét az eljáró hatóságok nem állapítják meg.

A jogszabályi változásokat a Magyar Köztársaság Alkotmányának előírásai — elsősorban az ember alapvető jogait sérthetetlené és elidegeníthetetlené nyilvánító 8. § —, illetve a magyar Köztársaság nemzetközi kötelezettségvállalásai — mindenekelőtt az Egyesült Nemzetek Alapokmánya (1956. évi I. törvény), Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülésszakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya (1976. évi 8. törvényerejű rendelet), Az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv (1993. évi XXXI. törvény) — követelték meg.

Mindeközben a bűncselekmények sértettjeinek eljárási jogosítványai nem bővültek. 1991 és 1995 között évi 389.451 — 502.036 bűncselekmény vált ismertté. Az ügyészség 1995-ben 93.610 vádemelési javaslatot kapott, ezek 73,7%-ában emelt vádat.¹ A fenti adatokból is megállapítható tehát, hogy az ismertté vált bűncselekmények nagyobb részében a büntetőjogi felelősségrevonás elmarad. A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület számításai szerint a bűncselekmények mintegy 70%-a természetes személyek ellen irányul. Mindebből megállapítható, hogy a bűncselekmények nagy részében a sértett a büntetőeljárás során még erkölcsi elégtételben sem részesül. Ezekben az esetekben, de gyakran még a büntetőjogi felelősség megállapítása után is elmarad a sértettnek okozott kár megtérítése.² Az Egyesület — melynek adatai szerint 1995-ben a bűncselekményekkel okozott kár mindössze 10%-a térült meg — megállapította, hogy

... az áldozatok érdeksérelmével kapcsolatban legsúlyosabb társadalmi igazságtalanság a kártalanítás hiánya. Így a büntető igazságszolgáltatás egyoldalú és igazságtalan marad mindaddig, amíg a vétlen áldozat kártérítés nélkül marad, mert az igazságszolgáltatásnak nemcsak a megsértett jogrendet kell helyreállítani, az elkövetőt igazságosan megbüntetnie, hanem az áldozatnak is igazságot kell szolgáltatnia az okozott kár vagy sérelem orvoslása útján."

A leírt jelenség nem tekinthető magyar sajátosságnak, a sértettek helyzetének javítására nemzetközi szervezet is alakult, az Európai Áldozatvédelmi Fórum, amely 1996 júniusban kezdeményezte, hogy az áldozat-védelem normáit tartalmazó okmányt — *Nyilatkozat az áldozatok jogairól a büntető igazságszolgáltatásban* — terjesszék elfogadásra az Európa Parlament elé. A Nyilatkozat 6. pontja az alábbiak szerint javasolja rendezni az áldozatok kártalanítását:

¹ Forrás: A Magyar Köztársaság legfőbb ügyészségének országgyűlési beszámolója az ügyészség 1995. évi tevékenységéről, országgyűlési száma: J-2417.

² Az erre vonatkozó adatokat és kutatási eredményeket az egyesület közzétette — Vigh-Láng-Lányi-Ortai-Vargáné: A bűncselekmények áldozatainak jogi helyzetére és kártalanítására vonatkozó nézetek és javaslatok, Belügyi Szemle 1995. 6. sz.

6. Kárpótlás

a) Az áldozatnak mindig meg kell adni a lehetőséget, hogy előre igényelhesse a kártérítést az elkövetőtől, ha az ügyet büntető bíróságon tárgyalják. Ha igényeiket nem nyilvánították ki, azt meg kell kérdezni, mielőtt a kárigényre vonatkozó döntés megtörténik.

b) Mielőtt a kárigényt csökkentenék vagy visszautasítanák az elkövető anyagi helyzetére hivatkozással, az áldozat anyagi helyzetét is figyelembe kell venni.

c) Ha az elkövetőnek haladékat adnak a fizetésre, az elrendelt kártérítést állami alapból kell az áldozatnak megelőlegezni úgy, hogy az elkövető az államnak tartozzon, és az állam mindig adjon segítséget a kártérítésnek az elkövetőtől történő behajtásához.

d) Erőszakos bűncselekmények esetében az áldozatok kapnak kártérítést állami alapból sérelmeikért, emocionális veszélyeztetettségükért, keresetkiesésért, ellátás elmaradásáért a büntett megtörténte után mielőbb, tekintet nélkül arra, hogy az elkövetőt sikerült-e azonosítani vagy sem.

Ha haláleset is történt, kártérítést kell fizetni az áldozat legközelebbi hozzátartozóinak a hozzátartozó elvesztéséért, temetkezési költségre és gyászszertartásra."

A vizsgálat megállapításai és az érintett alkotmányos jogok

A bűncselekmények — túl azon, hogy megvalósítják a Büntető törvénykönyvben büntetni rendelt magatartások valamelyikét — szükségképpen sértik valamelyik alkotmányos állampolgári jogot. Az élet és testi épség elleni bűncselekmények, valamint az élet és testi épség sérelmével együttjáró egyéb bűncselekmények (a továbbiakban: erőszakos bűncselekmények) a Magyar Köztársaság Alkotmányának 54. § (1) bekezdésében — nemcsak az állampolgárok, hanem minden ember számára — biztosított élethez és emberi méltósághoz való veleszületett jogot sértik, amelytől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.³ Az Alkotmánybíróság a halálbüntetés alkotmányellenességéről hozott, 23/1990. (X. 31.) AB határozatában az élethez és emberi méltósághoz való jogról megállapította, hogy azok olyan egységet alkotnak, amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, más alapjogok forrása, ilyenként "minden mást megelőző legnagyobb érték".⁴ Az erőszakos bűncselekmények tehát e legnagyobb értéket sértik.

Hasonlóképpen nyilvánvaló, hogy minden elkövetett bűncselekmény sérti a Magyar Köztársaság közbiztonságát. Az Alkotmány 40/A. § (2) bekezdése a közbiztonság védelmét

³ "A Magyar Köztársaságban minden emberek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani."

⁴ "Az emberi élet és az emberi méltóság elválaszthatatlan egységet alkot és minden mást megelőző legnagyobb érték. Az emberi élethez és méltósághoz való jog ugyancsak egységet alkotó olyan oszthatatlan és korlátozhatatlan alapjog, amely számos egyéb alapjognak forrása és feltétele."

— melyet a rendőrségre bíz — állami feladatként határozza meg.⁵ Az Alkotmánybíróság a már idézett határozatában az alkotmányos jog tartalmának meghatározása során azt is megállapította, hogy

"A magyar államnak az élethez és az emberi méltósághoz való jog tekintetében is elsőrendű kötelessége, hogy ezeket tiszteletben tartsa és védelmezze."

Ha tehát az állampolgári jogok — különösen az élethez és az emberi méltósághoz való jog — és a közbiztonság védelme az állam számára az Alkotmányban előírt feladat, a bűncselekmények — különösen az erőszakos bűncselekmények — pedig sértik e védendőnek nyilvánított értékeket, akkor megállapítható, hogy e bűncselekmények elkövetésének ténye az állami feladat ellátásának elégtelenségét jelenti. Ebből viszont az következik, hogy — bár az állami feladatok nem fakasztanak bíróság előtt kikényszeríthető alanyi jogokat — az állam felelősséggel tartozik e bűncselekmények miatt polgárainak, elsősorban pedig a bűncselekmények áldozatainak. Az állam felelősségének következményeit részben teljesíti az elkövetett bűncselekmények válogatás nélküli üldözésével és a bűncselekmények elkövetésével feléledt állami büntetőigény bíróság előtti érvényesítésével.

Megállapítható azonban, hogy a bűncselekmények nem csak formális jogsértést valósítanak meg (a jogszabályok megsértése által), hanem materiális joghátrányt (vagyonilag vagy nem vagyoni kárt) is okoznak. Így önmagában a bűncselekmények elkövetőinek megbüntetésére vagy az erre való törekvés is csak a formális jogsértést torolja meg. Kétségtelen, hogy a materiális joghátrány helyrehozatala vagy ellensúlyozása elsősorban annak okozóját, a bűncselekmény elkövetőjét terheli. Abban az esetben azonban, ha a bűncselekmény elkövetője nem képes vagy nem kötelezhető a kár megtérítésére, illetve személye nem ismert, akkor a kár — kifejezetten erre irányuló biztosítás hiányában — megtérítetlen, illetve enyhítetlen marad. Ha az elkövető ismert, képes és kötelezhető is a kártérítésre, az erre irányuló eljárás elhúzódása miatt okkal feltételezhető, hogy a bűncselekmény áldozata a kártérítést az elszenvedett sérelmekhez képest későn kapja meg.

A Magyar Köztársaság nem rendelkezik a bűncselekmények áldozatainak a bűncselekmények által okozott kár enyhítésére alkalmas eszközökkel.

Megállapítottam, hogy az állami kárenyhítés kötelezettsége az Alkotmány rendelkezéseiből nem olvasható ki, ezért az ilyen eszközök hiánya nem minősíthető alkotmányos visszásság okozásának. Ugyanakkor megállapítottam azt is, hogy az állam

⁵ "A rendőrség alapvető feladata a közbiztonság és a belső rend védelme."

kárenyhítési kötelezettségnek törvényi előírása és az erre alkalmas eszközök biztosítása — még a bűncselekménnyel okozott kár nagyon korlátozott mértékű enyhítése esetén is — összhangban áll azzal a kötelezettséggel, melyet az Alkotmány a közbiztonság és az alkotmányos alapjogok védelmével összefüggésben az államra ró.

Ajánlás

Vizsgálatom megállapításaira figyelemmel, az Obtv. 25. §-a alapján javaslom, hogy az Országgyűlés Emberi Jogi, Kisebbségi és Vallásügyi Bizottsága — élve a Magyar Köztársaság Alkotmányának 25.§ (1) bekezdésében írt jogosítványával — kezdeményezze a sértettek kárenyhítését szabályozó törvény megalkotását. Javaslom, hogy a kárenyhítésre létrehozandó alaptól — az élethez és emberi méltósághoz való jogot legsúlyosabban sértő — az élet kioltásával járó szándékos bűncselekmények áldozatai részesüljenek méltányossági alapon. Javaslom, hogy a kárenyhítés odaítéléséről független, az Országgyűlés által kinevezett személyekből létrehozott — kis létszámú — testület döntsön évente kétszer. Javaslom továbbá, hogy a méltányosság gyakorlása szempontjainak törvénybeli meghatározása során vegyék figyelembe az Európai Áldozatvédő Fórum ajánlásait.

Budapest, 1996. szeptember 5.

Gönczöl Katalin
Gönczöl Katalin

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről az

ORSZÁGOS RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG

(1139 Budapest, Teve u.4-6.

képviselő: dr. Bencze József r. altábornagy rendőrfőkapitány)

másrészről a

FEHÉR GYŰRŰ KÖZHASZNÚ EGYESÜLET

az Európai Áldozatvédő Szervezet tagja

(1055 Budapest, Szent István körút 1.

képviselő: Fügedi László elnök)

(továbbiakban: Felek) között, az alulírott helyen és időben.

Jelen megállapodás célja a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény VII. fejezetében előírt együttműködési kötelezettség teljesítése az áldozati jogok érvényesülésének elősegítésében, a másodlagos áldozattá válás megelőzésében és az áldozatok segítése terén.

I.

Az együttműködés alapját képező jogszabályok

- 1) A jelen együttműködési megállapodást a Felek az alábbi jogszabályok alapján kötik meg:
 - a) a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról szóló 115/ 2003. (X.28) OGY határozat, mely prioritásként kezeli a megelőzést, áldozatsegítést, kompenzációt;
 - b) a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (Ást.);
 - c) az áldozatsegítő támogatások igénybevételének részletes szabályairól szóló 1/2006. (I. 6.) IM rendelet;
 - d) a rendőrség és a határőrség áldozatsegítő feladatairól szóló 17/2007. (III.17.) IRM rendelet, valamint
 - e) a Rendőrség áldozatsegítő feladatairól szóló 50/2008. (OT 29.) ORFK utasítás.
- 2) A Felek megállapodnak abban, hogy a fenti normákban részletezett áldozatvédelmi előírásokat betartják.

II.

Az Országos Rendőr-főkapitányság feladatai

- 3) Az Országos Rendőr-főkapitányság szakirányítása során intézkedéseket tesz annak érdekében, hogy a Rendőrség szerveinél:
 - a) kiemelt hangsúlyt kapjanak az áldozatvédelemmel, áldozatsegítéssel kapcsolatos feladatok annak érdekében, hogy a sértettek jogai maradéktalanul érvényesüljenek;

- b) az áldozatok meghallgatása személyiségi jogainak maradéktalan tiszteletben tartásával történjen;
 - c) gondoskodjanak arról, hogy a Rendőrséghez forduló sértettek ne szenvedjenek további pszichés sérüléseket (másodlagos áldozattá válás elkerülése);
 - d) gondoskodjanak az ismételt áldozattá válás kockázatának csökkentéséről;
 - e) a potenciális, az átlagostól nagyobb áldozati kockázattal bíró sértetti kör (gyermek, betegek, idősek, nők, kiszolgáltatott helyzetben lévők, kisebbség; bizonyos munkakörök, úgymint pénzügyi intézetek, lottózók, patikák, postahivatalok, éjszaka nyitvatartó kereskedelmi egységek, töltőállomások dolgozói, ügyfelei, vásárlói) folyamatos felvilágosítása, védelmének megszervezése biztosított legyen;
 - f) a büntetőeljárás rendőrségi szakaszában a sértettet tájékoztassák jogairól, kárigényének érvényesítési lehetőségeiről, és arról, hogy különböző állami és társadalmi szervektől – a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesülettől (továbbiakban: Egyesület) – milyen segítséget kaphat; továbbá
 - g) valamennyi rendőr-főkapitányság, rendőrkapitányság ügyeleti helységében, illetve annak előterében elhelyezésre kerüljön az Egyesület által elkészített és a kapitányságokra eljuttatott magyar, angol, német, orosz nyelvű tájékoztató.
- 4) Az Országos Rendőr-főkapitányság előzetes egyeztetést követően szakmai segítséget nyújt, előadót biztosít az Egyesület szervezésében megvalósuló áldozatvédelmi témájú hazai és nemzetközi konferenciák lebonyolításához.

III.

Az Egyesület feladatai

- 5) Az európai áldozatvédő normák szerint működő Egyesület feladata, hogy konkrét és közvetlen támogatást adjon, valamint anyagi, jogi, pszichikai és egyéb segítséget nyújtson a bűncselekmények, főleg a szociális helyzetük miatt rászoruló áldozatainak (hozzátartozóinak), továbbá kiálljon és fellépjen a sértettek érdekeinek védelmében. Az Egyesület az áldozattá válás megelőzése érdekében bűnmegelőző tevékenységet folytat.
- 6) Az Egyesület bűncselekmények áldozatainak tekinti, és kiemelten foglalkozik azokkal a rendőrökkel, akik szolgálati feladataik ellátása során testi, lelki sérüléseket szenvednek.
- 7) A hazánkban áldozattá vált magyar és nem magyar állampolgárok részére az Egyesület:
 - a) emberi vigaszt és személyes gondoskodást nyújt a bűncselekményt követően;
 - b) tájékoztatást nyújt az áldozatok részére a büntetőeljárás folyamatáról, díjtalan jogsegély szolgálatot működtet;
 - c) igény esetén segítséget nyújt a hatóságoknál történő eljárásban, az ellopott, úti vagy személyes okmányok pótlásában;
 - d) segítséget nyújt a rokonokkal, barátokkal, országuk külképviseletével való kapcsolatfelvételben;
 - e) szükség esetén segítséget nyújt más szervezetek, intézmények által nyújtott szolgáltatások közvetítésében;
 - f) a bűncselekmények áldozatává vált magyar és nem magyar állampolgárok részére indokolt és szükséges esetben szállást és étkezés biztosít, amennyiben az a bűncselekmény színhelyéről nem tud haza-, vagy a szállására utazni (Budapesten egész évben, a Balaton északi partján júniustól szeptemberig, a déli parton májustól október végéig);
 - g) a Rendőrség kérésére a tanúként beidéztet személyek részére szükséges és indokolt esetben, szállást, étkezést és úti költséget biztosít;
 - h) az utógondozás érdekében értesíti az áldozat állampolgársága szerinti nemzeti áldozatvédő szervezetet a bűncselekményről és a kapott támogatásokról;

- i) mindent megtesz annak érdekében, hogy az áldozattá vált külföldi elkerülje az ismételt áldozattá válást;
- j) szükség szerint gondoskodik a kapitányságokon elhelyezett, az áldozatvédő szervezet tevékenységét bemutató tájékoztatók, több nyelvű szóró anyagok pótlásáról;
- k) lehetőséghez mérten közreműködik az idősok áldozattá válásának megelőzését célzó rendezvények szervezésében, tájékoztató előadások tartásában;
- l) anyagi lehetőségei függvényében vállalja többnyelvű, idényjellegű bűnmegelőzési tájékoztató kiadványok megjelentetését (nyaralás, halottak napja, karácsony, stb.);
- m) közreműködik a Rendőrség által készített, áldozattá válás megelőzését célzó videofilmek, spotok bevásárló központokban, önkormányzatoknál, orvosi rendelőben való kihelyezésében; valamint
- n) vállalja a Rendőrséggel közösen megtartott rendezvényeken áldozatvédelemmel, áldozatsegítéssel kapcsolatos előadások tartását.

IV.

Közös feladatok

- 8) A Felek kölcsönösen segítik a bűncselekmények elkerülésére, megakadályozására vonatkozó felvilágosító és bűnmegelőző tevékenységet. E feladatok végrehajtása érdekében támogatják a nemzetközi bűnmegelőzési és áldozatvédelmi tapasztalatok, tudományos kutatások eredményeinek hazai adaptálását.
- 9) A Felek törekednek arra, hogy a médiával jó együttműködést alakítsanak ki az áldozattá válás elkerülését segítő műsorok készítésében, bemutatásában. A Felek közreműködnek az áldozatok által a különböző állami és társadalmi szervektől igényelhető segítségről való tájékoztatásban.
- 10) A Felek megállapodnak abban, hogy egymás kapcsolódó rendezvényein részt vesznek és igény szerint abban közreműködnek. Amennyiben lehetőség van rá, közösen pályázatot írnak és nyújtanak be.
- 11) A Felek szükség esetén szakmai megbeszélés keretében értékelik az együttműködési megállapodásban foglalt célok, feladatok megvalósulását és döntenek az együttműködés szélesítéséről, szűkítéséről vagy annak módosításáról.

V. Záró rendelkezések

- 12) A Felek a jelen együttműködési megállapodást közös céljaik megvalósítása érdekében tartják fenn, amely anyagi-pénzügyi kötelezettségvállalást nem keletkeztethet, és amellyel kapcsolatban ilyen jellegű kötelezettségvállalás nem hagyható jóvá.

A folyamatos kapcsolattartás során az Egyesületet annak elnöke, az Országos Rendőr-főkapitányságot annak áldozatvédelmi referense képviseli.

- 13.) A jelen együttműködési megállapodás az aláírás napján lép hatályba, határozatlan időre szól, módosítását bármely fél írásban kezdeményezheti, vagy azt 30 napos felmondási idővel felmondhatja.

Budapest, 2010. május „17”

Dr. Bencze József
országos rendőrfőkapitány

Fügedi László
Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület
elnök

STRATÉGIAI PARTNERSÉGI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről a

Magyar Köztársaság Belügyminisztériuma

képviselésében eljárva: **Dr. Pintér Sándor belügyminiszter**, mint a jogszabály előkészítéséért felelős miniszter (a továbbiakban: **Miniszter**)

másrészről a

FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület

képviselésében eljárva: **Fügedi László elnök**

mint stratégiai partner (a továbbiakban: **Stratégiai Partner**)

(együttesen pedig: **Felek**) között az alulírott napon és helyen, az alábbi feltételekkel:

Preambulum

A jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény (a továbbiakban: Törvény) Preambuluma alapján az Országgyűlés az Alkotmány azon rendelkezésével összhangban, miszerint a Kormány a feladatának ellátása során együttműködik az érdekelt társadalmi szervezetekkel, továbbá annak előmozdítása érdekében, hogy a jó kormányzás keretében a társadalom legszélesebb rétegei kapcsolódhassanak be a jogszabályok előkészítésébe, elősegítve ezzel a közjó érdekében a jogi szabályozás sokoldalú megalapozását, ezzel pedig a jogszabályok minőségének és végrehajthatóságának javítását, amelyek együtt a jó állam elengedhetetlen feltételei, a jogalkotásról szóló törvénnyel – kifejezetten annak 19. §-ában foglaltakkal – összhangban megalkotta a Törvényt, amely 2011. január 1-jén lépett hatályba.

A Törvény 13. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a jogszabály előkészítéséért felelős miniszter stratégiai partnerségi megállapodásokat alakít ki, és e megállapodások révén szoros együttműködést alakíthat ki azon szervezetekkel, amelyek készek a kölcsönös együttműködésre, és amelyek az adott jogterületek szabályozásának előkészítésében széles társadalmi érdeket jelenítenek meg, vagy az adott jogterületen tudományos tevékenységet végeznek. A Törvény 13. § (3) bekezdése kimondja, hogy az együttműködés feltételeit és kereteit a stratégiai partner és a miniszter között határozott idejű, de legkésőbb a Kormány megbízatásának megszűnéséig tartó megállapodásban kell rögzíteni.

A jogalkotó által kitűzött célok megvalósítása érdekében tehát a Felek az alábbiak szerint határozzák meg együttműködésük feltételeit és kereteit:

I. A megállapodás célja

1. Felek jelen megállapodással azt kívánják elérni, hogy a közvetlen egyeztetéssel szorosabb együttműködés valósuljon meg a Stratégiai Partner feladatkörét érintő jogszabályok előkészítése során, elősegítve ezzel a szélesebb körű társadalmi részvételt a jogszabályok előkészítésében, a különböző társadalmi rétegek érdekeinek érvényesülését, a fokozatosan fejlődő életviszonyoknak megfelelő jogi szabályozás sokoldalú megalapozását, ezáltal a jogszabályok minőségének és végrehajthatóságának javítását, valamint az önkéntes jogkövetés elősegítését.

II. A megállapodás tárgya

2. A megfogalmazott cél megvalósítása érdekében, a Felek az alábbi tárgykörökkel kapcsolatos jogszabályok előkészítésében kívánnak egymással együttműködni:

- a bűncselekmények áldozatainak segítése,
- bűncselekmények megelőzése.

III. Felek vállalásai

3. A Stratégiai Partner kijelenti, hogy kész a kölcsönös együttműködésre, és a megállapodás tárgykörében meghatározott jogterületek szabályozásának előkészítésében széles társadalmi érdeket jelenít meg.

4. A Stratégiai Partner kifejezetten kijelenti, hogy tudomással bír a Törvény 14. § (1) bekezdésében foglaltakról, mely szerint a stratégiai partner kötelessége, hogy a közvetlen

egyeztetés során az adott jogterülettel foglalkozó, stratégiai partnerséggel nem rendelkező szervezetek véleményét is megjelenítse. A stratégiai partnerségi megállapodás létrejötté érdekében vállalja, hogy e köteletségének maradéktalanul eleget tesz. Ennek keretében egyeztet a tárgykörben érintett egyéb társadalmi szervezetekkel, a véleményeket összegzi és megjeleníti a stratégiai partnerségi együttműködés során.

5. A Stratégiai Partner vállalja, hogy az áldozatvédelmi munka tapasztalatait is figyelembe véve javaslatokat tesz a lakosság körében végzendő bűnmegelőzési témakörökre, amelyekkel csökkenteni lehetne az áldozattá válást.

6. A Miniszter vállalja, hogy a Stratégiai Partnert a Törvény 5. §-ában foglaltakra figyelemmel a jogszabályok vagy jogszabály-módosítások előkészítése (konceptióalkotás) megkezdésétől fogva bevonja a döntéshozatal folyamatába. A Stratégiai Partner javaslatait mérlegeli, a tervezetbe be nem épített javaslatok elhagyását tipizált összefoglalóban indokolja meg.

7. A Felek megállapodnak, hogy jelen Megállapodásban foglaltak teljesítésével kapcsolatban felmerülő valamennyi költségüket saját maguk viselik. A Felek megállapodnak továbbá abban, hogy a Stratégiai Partner nem részesül külön díjazásban jelen Megállapodásban foglaltak teljesítéséért.

IV. A kapcsolattartás módja

8. A kapcsolattartás személyesen, írásban, elektronikus úton és telefon igénybevételével történik. A jogszabálytervezeteket, azokkal kapcsolatos szakmai véleményeket, illetve jogszabály módosítási javaslatokat a Miniszter legalább 10 munkanappal a véleményalkotásra rendelkezésre álló határidő letelte előtt, elektronikus úton (e-mail) juttatja el a Stratégiai Partnerhez, és határidő tűzésével felkéri a véleményezésre. Kivételes esetben a Miniszter ettől eltérő időtartamot is meghatározhat.

9. A Felek rögzítik, hogy a Törvény 15. § (1) bekezdésében meghatározott személyes részvétellel történő egyeztetés tartása esetére a következő eljárási szabályokat követik: a tárgyalás előtt a felkészüléshez szükséges megfelelő időben, de legalább 5 munkanappal a tárgyalást megelőzően kell értesíteni a feleket a találkozó időpontjáról. A meghívó tartalmazza az egyeztetés napirendjét, valamint mellékelteként a napirendhez tartozó előkészítő anyagot. A Törvény 15. § (2) bekezdése alapján a személyes részvétellel történő egyeztetésről összefoglalót kell készíteni, amelyet a Miniszter a honlapon közzétesz. Az összefoglalónak tartalmaznia kell a stratégiai partner által képviselt indokolt álláspontokat. Az összefoglalót annak közzététele előtt a Stratégiai Partnernek joga van megismerni és észrevételezni.

10. A kapcsolattartók kijelölése:

A Felek 8 napon belül a másik félhez intézett levélben kijelölik a kapcsolattartó személyeket, valamint tájékoztatják egymást a kijelölt kapcsolattartó nevéről, elektronikus levelezési

el a Miniszter részére. Amennyiben a Stratégiai Partner a Miniszter által tűzött határidőn belül nem nyilvánít véleményt, az egyetértésnek minősül.

VI. A megállapodás hatálya

16. A Felek rögzítik, hogy jelen megállapodás a Kormány megbízatásának megszűnéséig hatályos.

VII. Vegyes rendelkezések

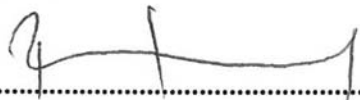
17. Jelen Megállapodást a Felek közös megegyezéssel, írásban, bármikor módosíthatják, illetve megszüntethetik. A Megállapodást a Felek bármelyike a rendes felmondás szabályai szerint 30 napos felmondási idővel, indoklás nélkül, a másik félhez címzett, igazolt módon eljuttatott, egyoldalú nyilatkozatával megszüntetheti. Súlyos szerződésszegés esetén a Felek az azonnali hatályú rendkívüli felmondás lehetőségével is élhetnek.

18. A Felek rögzítik, hogy a megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény, a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény, az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény, a minősített adat védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény, a jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény rendelkezéseit tekintik irányadónak.

19. Felek rögzítik, hogy ezen okirat 5 - egymással megegyező tartalmú, 5 folyamatos sorszámozással ellátott oldalból 5 - példányban készült. A Feleket a megállapodásból 1 - 1 eredeti példány illeti meg.

20. Felek jelen Megállapodást annak elolvasása és értelmezése után, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag aláírták.

Budapest, 2011

Dr. Pintér Sándor
belügyminiszter

Fügedi László
elnök

Merre tovább kriminálpolitika?

Az áldozat segítő intézmény keretében a mindenkori kormány olyan szolgáltatást nyújt, amely a közvélemény támogatását élvezi.

A kormányzati áldozatsegítő politikával az állam kifejezi szolidaritását a bűncselekmények következményeit közvetlenül elszenvedő személyek és közösségek iránt, de ezzel kifejezésre juttatja azt is, hogy nem képes állampolgári jogon, mindenki számára közbiztonságot szolgáltatni.

Az áldozatok napján – az eddigi hagyományok szerint – a szakma képviselői és a felelős politikai szereplők mérleget készítenek és terveket fogalmaznak meg a jobb, hatékonyabb szolgáltatás megteremtése érdekében. Én is ezeket a hagyományokat követem, koncentrálna a gyermek-és fiatalok áldozatokra.

Magyarországnak nemes, magas szinten fejlett szakmai tradíciókkal rendelkező gyermekvédelmi rendszere van. A közel 10 éves szakmai vitákban, **1997**-ben végre megszületett a Gyermekvédelmi törvény (1997. évi XXXI. törvény), amely közel két évtized távlatából is a jogalkotás gyöngyszemei közé sorolható.

A rendszerváltozás után **2003-ban** országgyűlési határozatban rögzítette a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiáját. Ebben a legfontosabb feladatok között szerepel a gyermek- és fiatalok személyek áldozattá és elkövetővé válásának, valamint a családon belüli erőszaknak a megelőzése. A stratégiában foglaltak érvényességét, a megelőző ciklusban a megtett intézkedések hatékonyságát elemző kormányjelentéseket három alkalommal az Országgyűlés szaktanácsadói vitatták meg és értékelték. Csak megjegyzem, hogy a cselekvési programról szóló 2009. évi kormányhatározat tervezete is elkészült, de időhiány miatt már nem került a kormány elé, az illetékes minisztérium irattárában azonban megtalálható.

2006 óta országosan állami intézmények gondoskodnak a bűncselekmények áldozatainak megsegítéséről és a súlyos, erőszakos bűncselekmények rászoruló áldozatainak állami kárenyhítéséről. Ezek az intézmények a kezdetektől fogva különös figyelmet szentelnek a gyermek-és fiatalok, valamint a családon belüli erőszak áldozatainak.

2007 óta a büntetőeljárásban, a mediáció bevezetésével, lehetőség van a bűncselekményekben megnyilvánuló konfliktusok erőszakmentes feloldására. Általános szakmai tapasztalat szerint ez az intézmény bizonyult a kortárs erőszak egyik leghatékonyabb megelőzésének, a gyermek- és fiatalok áldozatok és elkövetők körében pedig az ismételt elkövetővé és/vagy áldozattá válás megelőzésének.

A hozzátartozók közötti erőszak megszakítása, a korai beavatkozás érdekében **2009-ben** törvény vezette be a megelőző távoltartás intézményét.

A TÁMOP 5.6.2. kiemelt projekt keretében a projekt résztvevői megtanulták a számukra addig szokatlan szakmai együttműködés legkorszerűbb módszereit és a **jelzőrendszer** felelős működtetése ma már számon kérhető. 2005-ben a modellkísérleti programban megkezdődött krízisközpontok működése. Ma 14 bántalmazottakat befogadó központ működik az országban és folyamatosan hívható az Országos Kríziskezelő és Információs telefonszolgálat.

A rendőrség megyei és a helyi szervek bűnmegelőzési egységeinek áldozatvédelmi referensei a napi munkatevékenységük részeként folyamatosan nyomon követik a bűnügyi helyzet alakulását, a jellemző elkövetői, áldozati magatartásokat. Napi kapcsolatban állnak a bűnügyi és közrendvédelmi állománnyal, az elemző-értékelő egységekkel. A sértettek minden esetben tájékoztatást kapnak az

igazságügyi hivatal által nyújtott szolgáltatásokról, azok igénybevételének módjáról. 2011-ben a területi és helyi rendőri szervek munkatársai áldozatsegítés céljából közel 11 000 igazolást állítottak ki az azt igénylő áldozatok kérésére.

E rövid áttekintés után felmerül a kérdés, hogy ennyi protektív céllal létrehozott jogi dokumentum és működő intézmény ellenére miért hal meg évente 30-40 gyermek családon belüli erőszak áldozataként. Miért növekszik azoknak a gyermek-és fiatalkorú áldozatoknak a száma (2010-ben 6554, 2011-ben 8838 gyermek és fiatalkorú), akiknek többsége a bűncselekményt a családban, az iskolában, a szórakozó helyek környékén szenved el? Azt a tényt szakma már az előbbi tendencia következményeként fogja fel, hogy a kiskorú áldozatok számával együtt az összes ismertté vált elkövetők körében növekszik a fiatalkorú elkövetők aránya. A növekedés 2010-hez képest 2011-ben 10% körül alakult. (2010-ben 23 068, 2011-ben 25 561 fiatalkorú elkövetőt regisztráltak). Mindeközben a hazai népességben a gyermek- és fiatalkorú népesség aránya csökken. A szakma azzal is tisztában van, hogy az erőszak kultuszának terjedésében alig van különbség az áldozat és az elkövető társadalmi, szociális helyzete között. A családon belüli erőszak áldozata nagyobb eséllyel követ el bűncselekményt, de az ilyen típusú bűncselekmény elkövetője igen gyakran maga is áldozata a kortárserőszaknak.

Felmerül a kérdés, hogy átfogóan mértük-e valaha is ezeknek az intézményeknek a szakmai hatékonyságát? Készültek-e alapos költség- haszonelemzések? A válasz erre a nagyon egyszerű és magától értetődő szakmai kérdésre az, hogy nem. Ilyen módszereket a magyar közigazgatás nem, vagy csak nagyon ritkán alkalmaz.

A továbbfejlesztés irányát négy pontban összegezzem:

1. *Nagyon hangsúlyosan javaslom az exkluzív kriminálpolitika, gyermekvédelem és családpolitika eszközeinek intenzív használatát. Helyre kell állítani kontroll és támogatás mostanában megbilintelt kényes egyensúlyát, erősíteni kell a társadalmi integrációt segítő szakmai gyakorlatot. Törekedni kell az esetkezelés és a hálózat építés fejlesztésére. Ajánlott a korai segítő beavatkozás. A jelző rendszer működtetése már az első veszélyt jelentő szindrómára. Más országokban is jól bevált a védőnők, az óvodák, a körzeti- és gyermekorvosok, a nevelési tanácsadók, az iskolák, a szociális- és gyermekvédelmi szakemberek, a rendőrök, az egyházak, a civilek jelzéseinek befogadása, és a kliensorientált szakmai szemlélet helyett az esetorientált szakmai beavatkozás széleskörű alkalmazása. A korábbi hagyományoktól eltérően a célcsoport már nem a kliens, hanem a problémás vagy a környezet által észlelhetően bajbajutott, erkölcsi vagy szociális veszélyzónába került család.*
2. *Ajánlom a fenti szellemben megvalósítandó helyi kezdeményezések támogatását.*
 - a. Ajánlom azért, mert a közösségekben az erőszakmentes technikák, a mediáció bátor alkalmazása eddig bevált különösen a lakókörnyezeti konfliktusok, a településeken, az iskolán belüli konfliktusok megoldásában.
 - b. Ajánlom a kortárs csoportok számára alternatív, felzárkóztató, készségfeltáró, fejlesztő, sikerélményt nyújtó kulturális és sport programok pályázatokkal történő támogatását.
3. *Az 1989. évi ENSZ Gyermekjogi Egyezmény 40. cikkében foglaltak szerint a részes államoknak átfogó, a fiatalkorúakat illető igazságszolgáltatási rendszert kell kidolgozniuk és végrehajtaniuk. Eszerint a fiatalkorúak ügyeinek minden szakaszában speciálisan képzett szakemberekből álló, elkülönült intézményrendszerre van szükség. Magyarország az Egyezményt 1991-ben ratifikálta. Nálunk e követelménynek megfelelő igazságszolgáltatás a bíróságok speciális illetékességi szabályai alapján valósult meg. Ezt a 2010. évi Büntető Eljárásjogi törvény módosítása megszüntette. 2011-ben megszűntek a fiatalkorúak bírósági és ügyészségi szervezetei.*

A jogalkotó a törvény módosításakor az időszerűsége hivatkozott. Joggal, hiszen 2007-ben a fiatalkorúak ügyében folyó büntető eljárások az ügyek 43,5%-ában fejeződtek be két év alatt, míg 18%-ban 3 éven túl. Az időszerűség az ENSZ Gyermekjogi Egyezménynek éppen

úgy alapelve, mint az elkülönült szervezet. A fiatalkorúakra vonatkozó elkülönült szervezet és kódex rendszer megalkotását hosszú távon tehát nem lehet megspórolni. *A különleges szakértelem és az időszerűség követelményeinek egyszerre, egyidejűleg kell megvalósulnia.* 1908. évi nagy büntetőpolitikai reform óta ugyanis minden elhívatott magyar szakember azt vallja, hogy a fiatalkorúak elleni büntető eljárásban mindvégig a nevelés szempontjainak kell elsődlegesen érvényesülnie, miközben ebben az elkövetői körben is érvényes az, hogy bűn következmény nélkül nem maradhat. A külön kódexek koncepciójának kidolgozása 2007-ben megkezdődött, majd 2009-ben a folyamat megszakadt. Pedig tudjuk, hogy csak e két követelmény egyidejű teljesítésével fékezhető meg a korai bűnözővé válás bővített társadalmi reprodukciós folyamata.

4. Végül, de nem utolsó sorban *fejleszteni kell az áldozatsegítő szolgálatot* és támogatni annak hálózatépítő tevékenységét. Össze kell kapcsolni az áldozattá válás megelőzését és az ismételt áldozattá válás esélyének csökkentésével, különös figyelemmel az erkölcsi veszélyzónában élő gyermek- és fiatalkorúakra. Ennek érdekében tovább kell fejleszteni és a nap 24 órájában elérhetővé kell tenni *az ambuláns pszichológiai segítséget nyújtó szolgáltatást* a súlyos, főleg erőszakos bűncselekményt elszenvedett áldozatok azonnali támogatásának megkezdése érdekében.

Amint a példaszerű felsorolásból is kiderül, bőven van hosszú-és rövidtávon megvalósítandó feladat. A kormányzat és a gyakorlati szakember a napi döntéshozatali mechanizmusban azonban szinte naponta kerül válaszút elé, ilyenkor mindig meg kell találni a beavatkozás módjában a kontroll és a támogatás kényes egyensúlyának érzékeny pontját.

Gönczöl Katalin egyetemi tanár, a Magyar Kriminológiai Társaság elnökének előadása

(Elhangzott a Bűncselekmények Áldozatainak Világnapja alkalmával „Áldozatokból bűnelkövetők?” címmel, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium által 2013. február 22-én megtartott konferencián.)

Együttműködési megállapodás

amely létrejött egyrészről a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület (továbbiakban: Fehér Gyűrű, Székhelye: 1055 Budapest, Szt. István krt. 1.; képviselője: Fügedi László elnök), másrészről **a Magyar Vöröskereszt** (továbbiakban: MVK Székhelye: 1051 Budapest, Arany J. u. 31.; képviselője: Kardos István Tamás főigazgató) **között, az alulírott helyen és időben.**

Jelen megállapodás célja az áldozatok megsegítése, a szolidaritás kifejezése. Jelen együttműködési megállapodás háttere a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény VII. fejezetében megfogalmazott együttműködési kötelezettség, különös tekintettel az áldozati jogok érvényesülésére, az áldozatok segítésére.

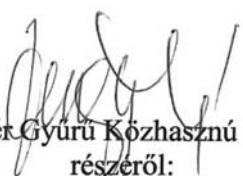
- 1.) Az együttműködő felek vállalják, hogy
 - a.) a hozzájuk forduló áldozatokat tájékoztatják egymás támogatási formáiról, elérhetőségéről és segítséget nyújtanak az ezekhez való hozzájutáshoz;
 - b.) egymás szakmai konferenciáin, rendezvényein részt vesznek;
 - c.) az áldozatsegítéssel, bűnmegelőzéssel kapcsolatos pályázatok írása és megvalósítása során együttműködnek;
 - d.) informálják egymást a nemzetközi szakmai konferenciák eredményéről és a nemzetközi dokumentumokról, továbbá lehetőségeikhez képest támogatják egymás részvételét a nemzetközi szakmai munkában;
 - e.) a helyi irodáikat (Fehér Gyűrű helyi irodái és a Magyar Vöröskereszt helyileg illetékes megyei igazgatóságai) arra ösztönzik, hogy a helyben jelentkező, áldozatsegítéssel összefüggő feladatokban működjenek együtt és egymással együttműködési megállapodásokat kössenek.
- 2.) Az együttműködés keretében a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület vállalja a Magyar Vöröskereszt által végzett veredásszervezésben, ifjúsági elsősegélynyújtási feladatokban történő együttműködést, különös tekintettel a balatoni elsősegélynyújtó feladatok támogatására.
- 3.) A felek jelen megállapodást határozatlan idejűnek tekintik, az itt szereplő témakörök megvalósulását figyelemmel kísérik, a keletkező jogokat és kötelezettségeket képviselőik útján megtárgyalják. Az együttműködés tartama alatt felmerülő feladatokat azok aktuálissá válásakor megbeszélik. Szükség szerint értékelik az együttműködési megállapodásban foglalt célok

megvalósulását és döntenek az együttműködés szélesítéséről, szűkítéséről, módosításáról vagy megszüntetéséről.

4.) A felek a jelen együttműködési megállapodást közös céljaik megvalósítása érdekében tartják fenn, amelyből anyagi-pénzügyi kötelezettségvállalás nem keletkezhet.

5.) A folyamatos kapcsolattartás során a Fehér Gyűrűt Fügedi László- a Közhasznú Egyesület elnöke képviseli, a MVK VAGY GÁBOR képviseli.

Budapest, 2013. évi május 16.

Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület
részéről:
Fügedi László elnök

Magyar Vöröskereszt
részéről:
Kardos István Tamás főigazgató

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS

amely létrejött egyrészről a

Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal (1088 Budapest, Múzeum u. 17., képviseli dr. Kunfalvi Zoltán igazságügyért felelős elnökhelyettes), a továbbiakban KIH

másrészről a

Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület (1055 Budapest, Szent István krt. 1., képviseli Fügedi László elnök), a továbbiakban Egyesület

között, az alulírott helyen és időben.

A Megállapodás előzménye:

1. Felek rögzítik, hogy a jelen megállapodás alapja és előzménye a KIH jogelődjei, az Igazságügyi Hivatal és az Egyesület között 2009. február 25-én aláírt, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgálat és az Egyesület között 2012. február 20-án aláírt együttműködési megállapodás. A két megállapodás közül jelenleg egyik sincs már hatályban.
2. Felek kijelentik, hogy az 1. pontban említett megállapodások megfelelően szabályozták a Felek együttműködésének kereteit, ezért szükségesnek tartják a megállapodás megújítását.

A Megállapodás tárgya:

3. Jelen megállapodás célja a bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény VII. fejezetében előírt együttműködési kötelezettség teljesítése az áldozati jogok érvényesülésének elősegítése valamint az áldozatok segítése terén.
4. Felek vállalják, hogy
 - a.) a hozzájuk forduló áldozatokat tájékoztatják egymás támogatási formáiról, elérhetőségéről és ügyfélfogadási rendjéről, továbbá segítséget nyújtanak az ezekhez való hozzájutásban;
 - b.) részt vesznek egymás szakmai konferenciáin, rendezvényein;
 - c.) együttműködnek az áldozatsegítéssel, bűnmegelőzéssel kapcsolatos pályázatok írása és megvalósítása során;
 - d.) informálják egymást a nemzetközi szakmai konferenciák eredményeiről és a nemzetközi dokumentumokról, továbbá lehetőségeikhez képest támogatják egymás részvételét a nemzetközi szakmai munkában;
 - e.) az Egyesület a helyi irodáit, a KIH a fővárosi és megyei kormányhivatalok szakigazgatási szerveiként működő igazságügyi szolgálatokat (mint áldozatsegítő szolgálatokat) arra ösztönzi, hogy a helyben jelentkező, áldozatsegítéssel összefüggő feladatokban működjenek együtt.
5. A fent részletezett területeken megvalósítandó kooperáció alakulását a Felek figyelemmel kísérik, a keletkező jogokat és kötelezettségeket képviselőik útján megtárgyalják. Az együttműködés időtartama alatt felmerülő feladatokat azok aktuálissá válásakor megbeszélik. Szükség szerint értékelik az együttműködési megállapodásban foglalt célok megvalósulását és döntenek az együttműködés szélesítéséről, szűkítéséről, módosításáról vagy megszüntetéséről.

8. Felek vállalják, hogy a jelen megállapodásban foglaltak teljesülését szükség szerint, de legalább évente, minden év január 31-ig értékelik.
9. Amennyiben az értékelés alapján a jelen megállapodás módosításának szükségessége merül fel, azt bármelyik Fél kezdeményezheti.
10. A jelen megállapodásba foglalt együttműködés megszégése esetén a megállapodás azonnali hatállyal felmondható.

Általános rendelkezések:

11. Felek a jelen együttműködési megállapodást közös céljaik megvalósítása érdekében tartják fenn, amely anyagi-pénzügyi kötelezettségvállalást nem keletkeztethet vagy hagyhat jóvá.
12. A folyamatos kapcsolattartás során az Egyesületet annak elnöke, a KIH-et az Áldozatsegítési Osztály vezetője képviseli.
13. A jelen megállapodásban nem részletezett kérdésekben a Ptk. és a 2005. évi CXXXV. törvény rendelkezései irányadók.

Az együttműködési megállapodást a Felek elolvasták, értelmezték és azt, mint akaratukkal mindenben egyezőt, jóváhagyólag írták alá.

Budapest, 2013. augusztus 05.

dr. Kámfalvi Zoltán
igazságügyért felelős elnökhelyettes
Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal

Fügedi László
elnök
Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület

BÜNYÜGYI HELYZET (2003-2014)

Ha Magyarország bünyügyi helyzetét kívánjuk áttekinteni és objektív képet szeretnénk alkotni a pusztai statisztikai adatelemzés nem elegendő. Az ország bünyügyi operatív helyzetének megismerésének a statisztikai adatok értékelése csak egy, bár fontos forrása. Hasonlóan fontos kérdés a lakosság közbiztonságba vetett hite, az erről való vélekedése, amelyet napjainkban szubjektív biztonságérzetnek is neveznek. A szubjektív biztonságérzetet meghatározza az ország objektív közbiztonsági állapota, de ezenkívül számos más tényező is.

Ilyen tényezők a médiában elhangzó információk e körbe tartozik az adott személy társadalmi elhelyezkedése, az ország gazdasági helyzete, a migráció, a többségi társadalom kisebbségekkel szembeni vélekedése, és fordítva, a társadalom tagjainak és csoportjainak frusztrációja és még számtalan más tényező.

Önmagában a szigorú büntető és szabálysértési jog nem előzi meg a bűnözést, de következetes törvényi szabályozás, és megfelelő szankció nélkül nem beszélhetünk bűnmegelőzésről sem. A szigorú és igazságos büntető törvény és a törvény előtt egyenlőség következetes érvényesítésével jogalkotói oldalról megvalósul a társadalom és a Kormány egyöntetű elvárása: a bűnözéssel szembeni zéró tolerancia elve. Mind a politika, mind a társadalom jogos elvárása, a bűnözés csökkentése, és a bűnözőkkel szembeni kérlelhetetlen, szigorú ámde törvényes fellépés. A zéró tolerancia érvényesülésének jogalkalmazói oldala a bűnüldözés az ügyészség, a nyomozó hatóságok és a bíróság feladata. A bűnmegelőzési oldalon ez előbbi kettő azonban csak részét, persze nagyon fontos részét képezi. Bűncselekmény nélkül nem lehet szó bűnmegelőzésről. A bűnüldözés szintén része az általános bűnmegelőzésnek, mivel hiába a kriminalizáció, ha az adott bűncselekménnyel szemben nincs érdemi fellépés, nincs hatósági válasz az elkövetett cselekményekre nincs törvényi visszatartó erő, így bűnmegelőzésről sem lehet szó.

A bünyügyi helyzetelemzés célja a bűnmegelőzés számára adatokat szolgáltatni, Magyarország bünyügyi operatív helyzetéről, meghatározni a bűnözés által leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportokat, illetve a legfertőzöttebb területeket.

A bűnözési helyzet alakulását hagyományosan két típusú, számszerűsített adatokat tartalmazó forrás, a bünyügyi adatok gyűjtésén alapuló **statisztikák** és a lakossági megkérdezésen alapuló bünyügyi (áldozati vagy elkövetői) **felmérések**, kutatások alapján ítélik meg. Mivel Magyarországon nem végeznek rendszeres áldozattá válási felmérést, a helyzet elsősorban a bünyügyi statisztikák adatai alapján értékelhető. A kriminál statisztikának természetesen megvannak a maga ismert korlátai és hiányosságai,¹ azonban az adatok kellő kritika és hozzáértés nélküli felhasználásánál csak az adatok figyelmen kívül hagyása tekinthető nagyobb hibának.

A hazai bünyügyi statisztika adatai alapján az alábbi állításokat tehetők:

Általában, az ismertté vált bűncselekmények (összes bűncselekmény) számát tekintve, a hazai bűnözési helyzet az elmúlt évtizedekben összességében valamiféle stagnálás jegyeit mutatja, ez a stagnálás azonban riasztó folyamatokkal párosul.

¹ A számbavétel alapvető problémája, hogy a bűncselekmény nincs „ott”, csak úgy, arra várva, hogy megszámlálják; a cselekménynek egyrészt a hatóság tudomására kell jutni, másrészt azt a hatóságnak regisztrálnia is kell, ahhoz, hogy bekerüljön a rendszerbe. Ebből számtalan torzítás, probléma adódhat és adódik.

E stagnáláson belül lassú, de folyamatos növekedés tapasztalható az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények mutatóiban. Ez azonban nem az elmúlt néhány, hanem az utóbbi 20 év tendenciája, azonban a folyamat 2002 és 2010 között felgyorsult.

Riasztó folyamat az arányok eltolódása a bűncselekmények áldozatai és elkövetői összetételében. Megfigyelhető ugyanis, hogy a vagyon elleni, illetve az erőszakos bűncselekmények áldozatai egyre inkább az idősebb korúak, a nők és a gyermekek köréből kerülnek ki, addig az elkövetők között nő a fiatalok aránya.

Aggasztó tendencia, amely szerint növekedést mutat a közterületi bűnözés, és egyre jelentősebb az iskolai környezetben megvalósuló bűncselekmények száma.

Szintén aggasztó tendencia az idősek sérelmére saját lakásukban megvalósított bűncselekmények aránya.

A nők sértetté válásának sajátossága, a kirekesztett társadalmi csoportokba tartozás, vagyis a társadalmi-gazdasági szempontból kedvezőtlen helyzetben lévők, valamint azok a lányok, akik állami gondozásban élnek, illetve nőttek fel².

A bűnmegelőzésnek elsősorban tehát e jelenségekre kell orientálnia.

Ami a hazai helyzet nemzetközi összehasonlítását illeti: kutatási adatok alapján európai összevetésben a magyar adatok jelenleg még kedvezőek, Magyarország messze nem tekinthető „Európa bűnügyi fővárosa”³, bár gyakran a médiában látható bűnügyi tudósítások ezt hitetik el a nézővel.

A bűnügyi helyzet statisztikai értékelése (2003-2012)

A rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények alakulása

Az össz-bűnözés

A bűnözés növekedése már a nyolcvanas évek folyamán is nyilvánvaló volt, a későbbiek során a rendszerváltást követően viszont drámaian felgyorsult. E jelenség a korábbi gazdasági-, politikai berendezkedés válságával, a gazdasági-társadalmi átalakulás diszfunkcionális hatásaival voltak összefüggésben. A folyamat máig meghatározó jellemzője volt a növekvő munkanélküliségi ráta, a társadalom egyre szélesebb rétegeinek marginalizálódása, a háztartások reál-jövedelmének szinte folyamatos csökkenése.

A 2003-2012 közötti időszakot értékelve megállapítható, hogy 2003-2005. évek mérsékelt emelkedését követően (400 147-ről 423 568-ra) 2009. évig tendenciózus, jelentősebb csökkenés jellemző (423 568-ról 375 382-re). 2009-2012. években viszont összességében 20%-kal (375 382-ről 451 512-re) emelkedett a rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma.

Ez utóbbi időszak markáns emelkedése ugyanakkor a bűncselekményi főcsoportok szerinti kimutatás alapján jól láthatóan a közrend elleni bűncselekmények, azon belül pedig a járulékos bűncselekmények számának hasonló nagyságrendű növekedésével van összefüggésben⁴, amely a jogalkalmazási gyakorlat megváltozására vezethető vissza.

² Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia

³ „Are we starting to become the crime capital of Europe...” Idézet a HIPA (Hungarian International Press Association) sajtóreggelijére szóló meghívóból. 2009. február 19.

⁴ Az emelkedés hátterében áll, hogy 2009-ben a Legfelsőbb Bíróság 1/2009. Büntető jogegységi határozat iránymutatása szerint a lopás mellett megjelenő járulékos bűncselekmények minősítési gyakorlata megváltozott. A büntető jogegységi határozat következményeként rögzített visszaélés okirattal, valamint készpénz-helyettesítő fizetési eszközzel deliktumok mennyisége (összefoglalva járulékos bűncselekmények) is megemelkedett, ezzel párhuzamosan az össz-bűncselekmények száma is növekedésnek indult. Az ENyÜBS rendszer azonban a járulékos bűncselekmények esetén az elkövetés helyszínét nem regisztrálja, tehát e cselekmények nem jelentek meg a közterületi bűncselekményi statisztikában.

Összegezve tehát a fent írtakat, 2003-2012. évek között – beleszámítva a járulékos bűncselekmények beszámítási kötelezettségével összefüggő torzító hatást is – a rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények száma a 400 ezret meghaladó nagyságrendben látszik stabilizálódni.

Az egyes bűncselekményi kategóriák szerinti megoszlás

Az egyes bűncselekményi főcsoportokat vizsgálva megállapítható, hogy a regisztrált bűncselekmények számán belül a vagyon elleni bűncselekmények száma a legmeghatározóbb a vizsgált időszakban, ugyanakkor közel 2/3-os vagy azt meghaladó aránya 2011-2012. évekre 58 illetve 55%-ra mérséklődött. E mérséklődés kétségkívül összefüggésbe hozható a szabálysértési értékhatár változásával⁵, valamint a járulékos bűncselekmények miatt kialakult hatással is.

A személy elleni bűncselekmények regisztrált bűncselekményeken belüli aránya 2003-2008. évi 4-5%-ról 2009. évtől folyamatosan 6%, a jogsértések száma pedig 2003-2007. évek átlagát (17.239) is figyelembe véve 2008-2010. évek között folyamatosan emelkedett (2007-ben 16 836-ról 2010. évben 27 213-ra), majd 2011-2012. években közel 27 ezres nagyságrendben realizálódott.

A házasság, család, ifúság és a nemi erkölcs elleni deliktumok számában 2003-at követően ugrásszerű emelkedés tapasztalható, amely egyértelműen az 1997-ben hatályba lépett tiltott pornográf felvétel készítése – majd 2002-ben tiltott pornográf felvétellel visszaélésre történő módosítása – jogsértés egyre gyakoribb előfordulásának tulajdonítható. A jogsértések száma 2009-2012. évekre – a jogszabályi környezet változására is figyelemmel – az időszaki átlag (6471) $\pm 5\%$ -ában stabilizálódott, ezzel regisztrált bűncselekményeken belüli aránya $\sim 1,5\%$ körüli.

A vagyon elleni bűncselekmények

A vagyon elleni bűncselekmények számában tendenciózus emelkedés vagy csökkenés nem alakult ki a vizsgált időszakban. Számuk többször is emelkedett 270 000 környékére (2003, 2005, 2007, 2010), de az azt követő években 10-20 ezer darabbal kevesebbet regisztráltak. 2012-ben száma a tíz éves átlaghoz képest 5,2%-kal, a 2003-as, mint bázis évhez képest 9,8%-kal mérséklődött. A bűncselekményeken belüli aránya a 2003-ban elért legmagasabb 68,8%-ról 2012-re 55%-ra mérséklődött.

A vagyon elleni bűncselekmények között a legmagasabb esetszámú deliktum a lopás. Aránya a vizsgált időszakban 48,5-55,6% közé tehető.

A rablás deliktumoknál 2003-tól 2006-ig egyenletes csökkenés, majd lassú emelkedés, stagnálás a jellemző. Aránya 1-1,3% között változott. 2012-ben száma 2,7%-kal volt az átlag és 7,6%-kal a 2003-as adatok alatt. A módszerek tekintetében a legjellemzőbb az útonállásszerűen erőszakkal (30,1-43,5%) és fenyegetéssel (13,8-15,2%), lopott dolog megtartása érdekében erőszakkal (4,5-13,7%), illetve a nem útonállásszerűen erőszakkal (15,8-17,3%).

Az erőszakos bűnözés⁶

A bűncselekmények számában a vizsgált időszakban meghatározható tendencia nem látható, számuk 2004-2005-ben és 2008-ban az előző évekhez képest emelkedett, a hat éves átlagtól való eltérésük pozitív irányú (rendre 5,8%, 3,8% és 4%). Számuk 2007-ben volt a legalacsonyabb 7,1%-kal az átlag alatt.

2003-hoz, mint bázisévhez nézve 2012-ben 4,8%-kal regisztráltak több esetet. A személy elleni erőszakos bűncselekmények száma 2009-ben volt a legalacsonyabb, viszont a 2010-es jelentős emelkedés (35,8%-os) után stagnálás, nagyon enyhe mérséklődés következett. 2012-ben a négy éves átlagtól való eltérés 6% volt.

⁵ A szabálysértési értékhatár változásai a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény hatálybalépésétől 1979. július 1-jétől 1000 Ft., 1983. szeptember 1-jétől 2000 Ft., 1993. május 15-től 5000 Ft., 2000. március 1-jétől 10 000 Ft., 2007. június 1-jétől 20 000 Ft., 2012. április 15-től 50 000 Ft.

⁶ Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények vizsgálata csak 2008-ig lehetséges, mivel 2009. január elsejétől helyette – más bűncselekményi körrel – bevezetésre került a személy elleni erőszakos bűncselekményeket tartalmazó kategória.

A vizsgált időszakon belül 2003-2004. évben a sértettek száma kissé emelkedett (27 056, 29 103), 2005-2007. években csökkenés tapasztalható (28 632-ről 25 825-re), majd a 2008-ban ismét a 2004-es szintre emelkedett. (29 206). 2009. január elsejétől az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményi csoport helyett – más bűncselekményi körrel – bevezetésre került a személy elleni erőszakos bűncselekményeket tartalmazó kategória. A bevezetés évében regisztrált sértettek száma 26 453 volt, amely a vizsgált időszakban a legalacsonyabb érték. 2010-ben számuk jelentősen emelkedett (36,3%-kal) majd $\pm 2\%$ változással járó, lényegében stagnáló időszak következett (36 051-ről 35 871-re, majd 36 474-re).

Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél a sértetti kör nemek szerinti megoszlásában jelentős arányeltolódás nem látható, 2003-2008. évek között a férfiak aránya 67,3-68,9% közötti, a személy elleni erőszakos bűncselekmények esetén azonban 2009. évtől 67,6%-ról 2010-2011. évekre 64% körülire, majd 2012-re az arány 62,3%-ra mérséklődött.

Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél a sértettek korcsoportonkénti megoszlásában a gyermekkorú sértettek számának aránya 4,8-9,8% között, a fiatalok sértetteké 8,9-11,2% között változott. Az időskorú sértettek számának aránya 2003-2008 között 8,5%-ról 7,7%-ra változott, lényegében folyamatosan csökkenő trendet mutat. A személy elleni erőszakos bűncselekményeknél a gyermekkorúak aránya 9,6-13,4% között, a fiataloké 10,3-11,4% között mozgott. Az időskorú sértettek számának aránya 2009-ben 7,8% volt, mely 2012-re – monoton emelkedés mellett – 9,1%-ra változott.

A 2009 előtti időszakban 62,8-55,7%-os a 25-59 éves korosztály aránya a sértetti körön belül, 2009-től az új kategórián belül 51,8-55,1% között alakult.

Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél kialakult változások mögött a gyermekkorú és fiatalok sértettek számának, ezáltal arányának emelkedése áll, mely számában nem, de arányában mérséklődést okozott a felnőtt és időskorú sértettek esetén. A személy elleni erőszakos bűncselekményeknél valamennyi korcsoportnál a sértettek számában emelkedés látható, a gyermek- és időskorúaknál (2009-hez képest) 59% feletti, a fiatal felnőtteknél és felnőtteknél 33% feletti, a fiatalokéknál 24,4%-os.

A sértetti körben legveszélyeztetettebbnek tekinthető, és a tendenciákat figyelembe véve kiemelt figyelmet érdemlő gyermek- és időskorú sértettek vonatkozásában az alábbiak állapíthatók meg:

Az erőszakos és garázda jellegű bűncselekményeknél a gyermekkorú sértetteken belül 2003. évtől 888-ról 2008-ban 2 100-ra (136,5%-kal, több mint duplájára) nőtt a férfiak száma, a női sértettek száma pedig azonos időszakban 398-ról 771-re (93,7%-kal) emelkedett. A személy elleni bűncselekményeknél ez a változás a férfiaknál 35,6%-os, a nőknél 104,2%-os volt.

Az időskorú sértetteken belül 2003. évtől 1 248-ról 2008-ban 1.293-ra (4%-kal) nőtt a férfiak száma, a női sértettek száma pedig azonos időszakban 1 060-ról 954-re (10%-kal) csökkent. A személy elleni erőszakos bűncselekményeknél az emelkedés a férfiak esetén 44,8%-os, a nőknél 77,5%-os volt.

Jellemzően az erőszakos és garázda jellegű és a személy elleni erőszakos bűncselekmények 70,1-72,7%-át a városokban követték el. Helyszínük szerint a legjellemzőbb elkövetési helyek – mindkét kategória esetén – a kereskedelmi és vendéglátóhelyek és környékük, oktatási intézmények (legfőképp általános iskola), közterület (terek parkok), vasútállomás és buszpályaudvar, illetve lakás, lakóház és annak környéke.

A közterületen elkövetett bűncselekmények sajátosságai.

A közterületi bűnözés sajátos kriminológiai kategória, amely magában foglalja a személy elleni bűncselekmények, a házasság, család, ifjúság és nemi erkölcs elleni bűncselekmények, az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények, a közrend elleni bűn-

cselekmények, a gazdasági és a vagyon elleni bűncselekmények sajátos – az elkövetés helyszínéhez kapcsolódó – változatait. E bűncselekmény kategória az összes ismertté vált bűncselekmény közel 30 %-át fedi le, és ilyen módon képet adhat a közterületek biztonságának állapotáról.

Az elemzett bűncselekményi kategóriát alapvetően a vagyon elleni bűncselekmények számának alakulása határozza meg.

A vizsgált időszakon belül a közterületen elkövetett bűncselekmények száma a 2003-as értékhez képest a következő évben jelentősen megugrott (122 719-ről 126 907-re) majd 2009-ig fokozatosan csökkenő tendenciával elérte a vizsgált 10 éves periódusban a legalacsonyabb értéket (100 746), ezt követően 14,3%-kal ismét megemelkedett a közterületen elkövetett bűncselekmények száma (115 150-re) párhuzamosan az ösbűncselekmények számával, azóta ismét csökkenő tendenciát figyelhetünk meg.

Az elmúlt 10 évben a közterületen elkövetett bűncselekmények ösbűncselekményekhez viszonyított aránya a 2003-2008. közötti időszakban jellemzően 30% körül alakult, 2009-től azonban fokozatosan csökken az arányuk (27%-ról 23%-ra mérséklődött).

A közterületen elkövetett emberölés deliktumok száma 2003-2012 években 94 és 56 között változott. A legmagasabb értéket 2003-ban, míg a legalacsonyabbat 2012-ben regisztrálták.

Az erőszakos közöszlész bűncselekmények száma ugyanezen időszakban 106 és 40 között változott, a közterületen elkövetett erőszakos közöszlész bűncselekmények száma a bázis évhez képest 60,8%-kal mérséklődött.

A közterületen elkövetett bűncselekmények elemzésénél is kimutatható, hogy a vagyon elleni bűncselekmények részesedése a legmagasabb, a vizsgált időszakban 2003-2008. között meghaladta a 70%-ot, azóta az arány 66,7-69,5% között változott. Ezen deliktumok jelentős százalékát a lopás jogsértések teszik ki a vizsgált időszakban, melyek aránya 2006-tól folyamatosan, jelentős mértékben emelkedett (72,9%-ról 81,4%-ra).

Az összes ismertté vált rablás bűncselekmények száma 10 esztendő viszonylatában hullámzó tendenciájú, ezen belül azonban a közterületen elkövetett jogsértések száma 2004-ben érte el a legmagasabb értéket – egyébként viszont csökkenő tendenciát jelez az elmúlt 5 évben –, a rablás bűncselekményeken belül a közterületen elkövetett jogsértések aránya a vizsgált időszakban a 2008-ban regisztrált 73%-ot követően az időszak végére 63,1%-ra csökkent.

A közterületen elkövetett vagyon elleni bűncselekmények alakulásával ellentétes tendenciát jelez a közterületi személy elleni és a közrend elleni jogsértések alakulása. A közterületen jelenlévőkre közvetlen veszélyt jelentő személy elleni bűncselekmények száma a bázisévhez viszonyítva hullámzó tendenciában 9,0 %-kal növekedett, e kategórián belül 23,7 %-kal nőtt a könnyű testi sértések, és 2008-ig 28,3%-kal emelkedett a főként közlekedési balesetekkel összefüggő segítségnyújtás elmulasztásának előfordulása is (azóta csökken – 7,8%-kal kevesebbet regisztráltak 2012-ben, mint 2003-ban).

A közrend elleni bűncselekmények körében aggasztó mértékben emelkedik a közterületi garázdaságok száma. Amíg 2003-ban 6.061 közterületi garázdaságot regisztráltak, 2012-ben már 8 231-et (35,8%-os emelkedés).

A közterületen elkövetett bűncselekmények területi megoszlására jellemző, hogy azok nagyobb részét (83,2 – 79,8%) városban követik el, azzal együtt, hogy a megvalósult ilyen jogsértések száma – 2010. évi adatok kivételével – 2004. óta enyhén csökkenő tendenciát mutat. A községek közterületi bűnözése 2008-ig emelkedő irányzatú, ezt követően csökkenő.

A vizsgált időszakon belül 2003-2004. évben a sértettek száma 2,3%-kal emelkedett (92 393-ról 94 509-re), majd 2009-ig csökkent (71 401-re), 2010-es kiugró érték után ismét mérséklődést mutat. A bázis évhez viszonyított arány szerint 18,7%-kal kevesebb sértettet regisztrált a statisztika.

A sértetti kör nemek szerinti megoszlásában mérsékelt arányeltolódás látható, mivel 2003-2008. évek között a férfiak aránya 71,3-69,4% közötti, 2009. évben 67,8%, majd 2012. évekre az arány 65,4%-ra csökkent.

A férfi sértettek száma 2003-2009 között (2004. évet kivéve) folyamatosan csökkenő (65 846-ról 48 439-re), a 2010. óta eltelt időszakban is mérséklődést mutat. 2012-ben a bázisévhez képesti csökkenés 25,4%-os.

A női sértettek száma 2003-2012. években változó értékeket mutat (átlaga 26 114), 2010. évtől folyamatos monoton csökkenő trend látható (27 175-ről 26 028-ra). A bázisévhez képesti mérséklődés 2,0%-os.

Megállapítható tehát, hogy a sértettek száma a vizsgált időszak utolsó 3 évében folyamatos csökkenő trendet mutat azt követően, hogy 2010-ben a női sértettek száma drasztikusan, a férfi sértettek száma jelentősen emelkedett.

A sértettek korcsoportonkénti megoszlásában a gyermek- és fiatalkorú sértettek számának aránya 1,1-1,9% között változott, az időskorú sértettek számának aránya 2003-2012 között 9,8%-ról 15,5%-ra emelkedett, lényegében folyamatosan növekvő trendet mutat.

A vizsgált időszakban 73,8-66,2%-os a 25-59 éves korosztály aránya a sértetti körön belül, az elmúlt években, tendenciájában is csökken a korosztály sértetti száma (68 218-ról 2012. évre 49 744-re, összesen 17,1%-kal).

A sértetti körben legveszélyeztetettebbnek tekinthető, és a tendenciákat figyelembe véve kiemelt figyelmet érdemlő gyermek- és időskorú sértettek vonatkozásában az alábbiak állapíthatók meg:

A gyermekkorú sértettek száma 2008. évtől 1.531-ről 2012-ben 878-ra (42,7%-kal) mérséklődött, ezen belül a férfiak száma 44,8%-kal, a női sértettek száma pedig azonos időszakban 445-ről 278-ra (37,5%-kal) csökkent.

Az időskorú sértettek száma 2003. évtől 9.078-ról 2012-ben 11.636-ra (28,2%-kal) nőtt, ezen belül a férfiak száma 10,6%-kal, a női sértettek száma pedig azonos időszakban 3 522-ről 5 491-re (55,9%-kal) emelkedett.

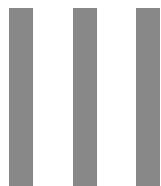
**ÁLDOZAT lehet Ön is,
ha szükséges, mi segítünk.**

Kérjük, adja az SZJA 1%-át a magyar áldozatvédő szervezetnek, a FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesületnek!

Adószám: 19012212-1-41.

Számlaszámunk: Kereskedelmi és Hitelbank Rt. 10200940-21512355-00000000.

Támogatását köszönjük!

Az áldozatvédelem Európában

Az Európai Áldozatvédelmi Szervezet (VSE) céljai és feladatai

VSE elnöksége

Az Európai Áldozatvédelmi Szervezet

Az európai áldozatsegítés néhány fontos állomása

Tanulmányút Bécsben

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége

Az Európai Áldozatvédelmi Szervezet (VSE) céljai és feladatai

Az áldozatvédelmi szolgáltatások 30 éve léteznek Európában. Az európai országos áldozatvédelmi szervezeteket a Victim Support Europe (Európai Áldozatvédő Szervezet) hálózat fogja össze. Tagjaink segítik és információkkal látják el az áldozatokat és a bűncselekmények vagy katasztrófák által érintett embereket. A jogok és szolgáltatások elérhetőségét és fejlesztését népszerűsítő szervezet azt a célt tűzte ki, hogy Európában minden áldozat a lakhelyétől és a bűncselekmény elkövetésének helyszínétől függetlenül megkapja a bűneset után szükséges információkat és segítséget.

Victim Support
Europe

A Victim Support Europe gondoskodik továbbá arról, hogy az áldozatok és a szemtanúk méltányos elbánásban részesüljenek, élhessenek jogaikkal, és hallathassák hangjukat az igazságszolgáltatási eljárás során. Hangsúlyozottan támogatjuk az Európai Tanács azon célját, hogy „az áldozatokat az Európai Unió egész területén diszkrimináció nélkül megilleti a jogok egy minimális szintje, függetlenül a nemzetiségüktől vagy lakhelyüktől, a bűneset súlyosságától, a bűncselekmény bejelentésétől és attól, hogy áldozatokról vagy azok családtagjairól van-e szó.

A Victim Support Europe tagjai egységes szolgáltatásokat nyújtanak minden bűncselekmény áldozatának, legyen szó emberölés/gyilkosság miatt elvesztett családtagokról, támadás, nemi erőszak, rablás, betörés, családon belüli erőszak és nemi jellegű erőszak áldozatairól. Az esetek egyedi elbírálásának alkalmazásával biztosítható ugyanakkor, hogy az áldozatokra, mint egyénekre tekintsenek, és minden esetben külön-külön figyelembe vegyék és kielégítsék igényeiket. A Victim Support Europe jelenleg 34 szervezetből áll, 3000 hivatásos taggal és 20 000 önkéntessel, és évente körülbelül 2 millió – bűncselekmény vagy katasztrófa által érintett – embernek nyújt segítséget.

Az áldozatok joga még soha nem volt ennyire fontos Európában. A bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló uniós direktíva elfogadása új mércét jelent a bűnesetek áldozataira nézve, amelyet az EU valamennyi tagállama köteles betartani. Az irányelv egyértelműen leszögezi, hogy minden bűncselekmény áldozatának hozzá kell jutnia a bűncselekmény után szükséges információkhoz, segítséghez, védelemhez valamint egyéb jogokhoz és szolgáltatásokhoz. Az áldozatok felépülését szakemberek segítik, akik tiszteletteljesen, érzékenyen, személyre szabottan, szakszerűen és diszkriminációtól mentesen nyújtják szolgáltatásaikat, ügyelve az érintett személyek méltóságának megőrzésére.

A bűncselekmények gyakran több embert érintenek, és sokszor az áldozatok közeli hozzátartozói is szenvedő alanyokká válnak. A bűnözési trendekkel kapcsolatos óvatos becslések szerint az EU-ban évente több mint 30 millió bűncselekmény történik.

Mivel az EU népességének csaknem 15 százaléka áldozattá válik bűnözés miatt – évente körülbelül 75 millió ember. Ezen belül nagyjából 7 000 ember veszíti el az életét gyilkosság vagy emberölés következtében, és több mint 3 millióan esnek erőszakos bűncselekmények, például nemi erőszak, szexuális zaklatás, betörés és rablás áldozatául. Ennek következtében számos áldozat, családtagok, barátok és más személyek, például szemtanúk vagy bejelentők szorulnak a bűncselekmények következményeivel kapcsolatos védelemre. Európában biztosítani kell, hogy mindenki hozzájusson a számára szükséges segítséghez, hogy meg tudjon birkózni a bűncselekmények érzelmi, gyakorlati vagy jogi következményeivel. Az európai törvények elfogadását követően most azon a sor, hogy az áldozatok Európa-szerte a gyakorlatban is élni tudjanak jogaikkal.

Az áldozatoknak joga van *hozzájutni* az információkhoz, és nem tehetők felelőssé az információ átadásának körülményeiért. Az információ az illető igazságszolgáltatási eljárásban betöltött szerepétől és a vádlott bűnösségének kimondásától függetlenül minden áldozatnak jár. A szervezeteknek meg kell bizonyosodniuk arról, hogy az áldozat megértette a tájékoztatást. Az információt el kell ismételni, és szükség esetén fel kell ajánlani a segítséget annak későbbi megértéséhez.

A bűncselekmények áldozatainak a lakhelyüktől és a bűncselekmény elkövetésének helyszínétől függetlenül joguk van a támogatásra és a védelemre. Sok áldozat ugyanakkor továbbra is magára marad a bűncselekmények után. A határon átnyúló esetek áldozatainak további problémát jelentenek a nyelvi akadályok, a szociális támogató hálózatok hiánya és a hatályos igazságszolgáltatási rendszer ismeretének hiánya. A Victim Support Europe – az Európai Unió által megfogalmazott „szabadság, biztonság és igazságosság” szellemében – különös figyelmet fordít a határon átnyúló bűncselekmények áldozataira, és ügyel arra, hogy a hatályos törvények alkalmazásával az áldozatok gyakorolhassák az őket megillető jogokat és igénybe vehessék a nekik járó szolgáltatásokat.

Különös figyelmet kell fordítani a következőkre:

AZ ÁLDOZATOK HATÁRON ÁTNYÚLÓ ÁTIRÁNYÍTÁSA A TÁMOGATÓ SZOLGÁLTATOKHOZ

A CÉL, HOGY AZ ÁLDOZATOK A SZÁMUKRA LEGINKÁBB MEGFELELŐ ORSZÁGBAN VEHESSÉK IGÉNYBE AZ ÁLDOZATVÉDELMI SZOLGÁLTATÁSOKAT.

EURÓPAI ADATVÉDELMI RENDELKEZÉSEK SEGÍTSÉGNYÚJTÁS

AZ ÁLDOZATOKNAK ABBAN, HOGY AZ ÚJ LAKHELYÜK ORSZÁGÁBAN ÉLHESSENEK AZ EURÓPAI ADATVÉDELMI RENDELKEZÉS ÁLTAL BIZTOSÍTOTT JOGAIKKAL.

KÁRTÉRÍTÉS

HATÉKONY SEGÍTSÉGNYÚJTÁS A KÁRTÉRÍTÉS IGÉNYBE VÉTELÉBEN AZ ÁLDOZAT LAKÓHELYÉTŐL VAGY A BŰNCSELEKMÉNY ELKÖVETÉSÉNEK HELYSZÍNÉTŐL FÜGGETLENÜL

A bűncselekmények áldozataira vonatkozó eljárásjog minden EU-tagállamban más és más: gyakran attól függ, hogy az áldozat milyen szerepet tölt be az adott ország igazságszolgáltatási rendszerében. A *bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimum-szabályok megállapításáról szóló EU irányelv* nem harmonizálta az áldozatok szerepét az európai jogrendszerben, ezért az Irányelv az eljárásjog nagy részét érintetlenül hagyta.

Az áldozatok gyakran úgy érzik, nincs elég erejük ahhoz, hogy befolyásolják a hivatalos igazságszolgáltatási szervek által hozott döntéseket, és néhány áldozat arról számolt be, hogy a per során úgy érezte, a saját életéről szóló játékot lát, amelybe semmilyen beleszólása nincs.

A bűncselekmények áldozataira és a gyanúsítottakra vagy vádlottakra vonatkozó eljárásjoggal kapcsolatos európai esetjogok számának növekedése miatt a Victim Support Europe szorgalmazza, hogy az EU-tagállamok dolgozzanak ki minimumkövetelményeket az áldozatok eljárásjogára vonatkozóan. Minimális előírás, hogy az áldozatokat tájékoztatni kell az ügyükkel kapcsolatos eseményekről és döntésekről. Jogukban áll információt adni, és véleményüket a döntéshozó testületnek figyelembe kell vennie, például a nyomozás hatáskörére, a vádlott letartóztatására, őrizetbe vételére és az ügy bíróságon kívüli rendezésére vonatkozóan.

A Marsy törvény¹ rendelkezéseiből kiindulva az EU-ban élő áldozatoknak jogot kellene biztosítani bármely eljárásban történő részvételre és információk átadására, ideértve a büntetőeljárásokat, a

¹ Marsy-törvény: a kaliforniai 2008-as törvény az áldozatok alapvető polgári jogairól; az állam alkotmányának és a Büntető Törvénykönyv egyes fejezeteinek módosítása. A törvény védi és kiterjeszti a bűncselekmények áldozatainak jogait, melynek keretében beemel 17 jogot az igazságszolgáltatási eljárásba, mint például a perindításra való jog, védelem a vádlottól, értesítés a bírósági eljárásokról és kárpótlásról, szélesebb jogkör biztosítása a feltételes szabadlábra helyezésért felelős testületnek a szabadlábra helyezés elutasítására. További információkért látogasson el a következő oldalra: http://www.cdcr.ca.gov/Victim_Services/Marsys_Law.html http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/jha/110726.pdf

perbeszédet, az ítélet kihirdetését, a bűnösnek nyilvánítás utáni felmentésről szóló döntést, illetve bármilyen eljárást, amely érinti az áldozat jogát.

Az áldozatoknak – az EU-n belüli lakóhelyüktől illetve a bűncselekmény elkövetésének helyszínétől függetlenül – joga van a gyorsított eljárásra, valamint azonnali és jogerős döntésre a perben illetve az ítélethozatal utáni eljárásokban. A feltételes szabadlábra helyezés illetve bármilyen ítélet utáni felmentésről szóló döntés előtt figyelembe kell venni az áldozat biztonságát, családtagjainak biztonságát és a közbiztonságot.

A VSE több tudatformáló kampányt is indított, hogy az európai köztudatba rögzítse az áldozatvédelmet, az áldozatok jogait és igényeit. Ezen kampányokat és áldozatvédelmi stratégiákat az Európa Tanács is támogatja:

A Tanács Határozata az Európai Unióban bűncselekmény áldozataul eső személyeket megillető jog teljesítésére és az o támogatásukra vonatkozó stratégia megalkotásáról kihangsúlyozza az áldozatvédelem további fejlesztését, a szakemberek képzését és a tudatformáló kampányok különösen fontos szerepét az áldozatok helyzetének javításában.

A bűncselekmények áldozatait a társadalom sokszor még mindig előítéletekkel kezeli, és gyakran (legalább részben) őket hibáztatják azért, hogy áldozattá váltak. A társadalmi sztereotípiák és a közvélemény nemi szerepekkel és kockázatos viselkedéssel kapcsolatos felfogása befolyásolja azt, hogyan bánnak az áldozatokkal a bűncselekmények után. A Victim Support Europe ösztönzi a különféle tudatformáló kampányok és ismeretterjesztő előadások szervezését, amelyek segítenek megérteni a közvélemény számára a bűncselekményeket és azt, hogy milyen hatással vannak a bűncselekmények az áldozatokra. **2015 például a bűncselekmények áldozatainak éve lesz Európában**².

„Az EU intézményei és a soros elnökséget betöltő EU tagállamok vezérletével jelentősen javult a bűncselekmények áldozatainak helyzete Európában. Azzal, hogy a Stockholmi programba is bekerültek az áldozatok, érdemi fejlődés történt az áldozatok európai jogaiban. Ez az előrehaladás nagyrészt a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló EU irányelv bevezetésével valósult meg. A folytonosság és a legutóbbi előrelépések alkalmazása érdekében a Victim Support Europe szorgalmazza, hogy az áldozatokkal kapcsolatos kérdéseket kiemelt fontossággal emeljék be a szabadság, biztonság és igazságosság keretén belül megvalósított programok közé.

*Támogatjuk a számon kérhetőséget, vagyis azt, hogy a tagállamok vállaljanak felelősséget arra, hogy az áldozatokat az igazságszolgáltatás középpontjába állítsák, és biztosítsák, hogy a bűncselekmény megtörténte után minden érintett személy segítséget és felvilágosítást kapjon, valamint élhessen a jogaival. A Victim Support Europe ebben a Manifesto kiáltványban összefoglalta szervezetünk főbb stratégiai célkitűzéseit az elkövetkező évekre vonatkozóan, és bemutatta azokat a területeket, amelyek fejlesztésével meggyőződésünk szerint javítható az áldozatok helyzete. Tegyük közösen azért, hogy az Európai Unió által megfogalmazott szabadság, biztonság és igazságosság alapelvei bűncselekmények áldozataira is vonatkozzanak.”*³

² A bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról szóló EU-irányelv alkalmazásának határideje: 2015. november 16.

³ Victim Support Europe, Manifesto 2014. 2019

VSE Elnöksége

David McKenna	a VSE elnöke, a Skóciai Áldozatvédő Szervezet vezérigazgatója, Egyesült Királyság
João Lázaro	a VSE alelnöke, a Portugál Áldozatsegítő Egyesület (APAV) elnöke, Portugália
Helgard van Hüllen	a VSE alelnöke, Weisser Ring alelnöke, Németország
Jo Keaney	az Angliai és Walesi Áldozatvédő Szervezet gazdasági igazgatója, Egyesült Királyság
Tiina Rantanen	a Finnországi Áldozatvédelmi Szervezet regionális igazgatója, Finnország
Victor Jammers	a Hollandiai Áldozatvédő Szervezet igazgatósági tagja, Hollandia
Sabrina Bellucci	INAVEM ügyvezető igazgatója, Franciaország

Az európai áldozatsegítés néhány fontos állomása

Az 1970-es évektől a kriminológián belül világszerte jellemzővé vált a viktimológiai gondolkodás fokozott térnyerése és az áldozat-orientált szemlélet kialakulása. Ennek köszönhetően, több, az áldozatok gyakorlati segítésével, támogatásával foglalkozó szervezet alakult Európában. Ezek közül kiemelt érdemmelnek – többek között – az e téren legrégebb múlttal rendelkező, az Egyesült Királyságban és Németországban hatékonyan működő, ún. nem-kormányzati¹ áldozatsegítő szervezetek². Az ezt követő évtizedekben Európa-szerte teret nyert az a felismerés, hogy a sértett segítésben, a sértetti jogok védelmében, a viktimálpolitika alakulásában a társadalmi közösségeknek, a speciális civil szervezetek tevékenységének rendkívül fontos szerepe van és ez elősegítette az áldozatsegítő szervezetek egész sorának létrejöttét más európai országokban is.

1987-ben, Hollandiában került sor az Európában már hosszú évek óta működő, gyakorlati áldozatsegítő szervezetek első, informális nemzetközi konferenciájára. Az eseményen résztvevő sértett segítő szervezetek arra az elhatározásra jutottak, hogy a jövőben, évente rendszeresen találkoznak: annak érdekében, hogy véleményt cseréljenek és a tapasztalatok alapján, közösen kialakítsák az ún. legjobb gyakorlatokat. Az ezt követő, újabb konferencián, 1989-ben merült fel az a gondolat, hogy létrehozzák a jogi személyiséggel rendelkező Európai Áldozatvédő Fórumot (EÁF).³ A szervezet regisztrációjára 1990-ben, Svájcban került sor. (Itt jegyeznénk meg, hogy a szervezet sok évvel később, 2003-ban, az EÁF közgyűlésének döntése nyomán, székhelyét az EU egyik tagállamába, az Egyesült Királyságba tette át.)

Az európai szintű szervezet, az EÁF megalakulására 1989-ben került sor. Az EÁF által kitűzött célok sorában szerepelt többek között, hogy fórumot biztosítson az információk és legjobb gyakorlatok kicserélésére a tagszervezetek között, hatékony szolgáltatások kifejlesztéséről gondoskodik a bűncselekmény áldozatai számára, szorgalmazza a sértett jogainak biztosítását a büntető eljárásban és más szervezetek előtti eljárásban, továbbá a fair és egyenlő kompenzációt a sértett számára, állampolgárságára való tekintet nélkül. Az EÁF alapszabálya szerint a tagszervezetek közé olyan, nem kormányzati szervezetek kérhetik felvételüket, amelyek országos hálózattal rendelkeznek, a bűncselekmények áldozatai számára gyakorlati szolgáltatásokat nyújtnak, illetve koordinálják az ilyen jellegű tevékenységet. Ezen kívül azonban a felvételt kérő szervezetnek számos, más kritériumnak is meg kellett felelnie.

Az Európai Áldozatvédő Fórum⁴ tevékenysége a sértettek védelme, segítése terén rendkívül jelentős. Az 1989-ben alakult nemzetközi szervezet több európai ország sértett segítő szervezeteit egye-
síti. Közéjük tartozik 1992 óta (az 1989-ben, a német Weisser Ring mintájára megalakult) a magyar Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület is, amely az EÁF rendezvényein és tevékenységében aktívan részt vett. Említést érdemel például, hogy az EÁF Igazgató Tanácsának tagjai sorába több ízben választották be a Fehér Gyűrű képviselőjét. A Fehér Gyűrű tagjai számos előadást tartottak az EÁF rendezvényein és több kutatási projektben is sikeresen közreműködtek. Az EÁF minden évben más tagország áldozatsegítő szervezetét kérte fel az EÁF éves konferenciájának és a közgyűlés megszervezésére. A Fehér Gyűrű 1997-ben kapta meg ezt a lehetőséget, így 1997. május 28. – június 1. között Budapes-

¹ NGOs

² Victim Support Services

³ European Forum for Victim Services (EFVS)

⁴ European Forum for Victim Services

ten került sor erre a rendezvényre.⁵ A budapesti konferencia eseményei közül kiemelésre érdemes, hogy első alkalommal került sor megfigyelői minőségben, több olyan kelet-európai viktimológus meghívására, akik a jövőben szervezői lehetnek saját hazájukban az országos áldozatsegítő hálózat megszervezésének. Említésre méltó továbbá, hogy a konferencia átfogóan foglalkozott „A turista, mint áldozat” témakör megvitatásával. A turista, mint speciális áldozati kategória, számtalan új feladatot jelent az áldozatvédelem szempontjából is. A EÁF tagszervezetei között ekkor még nem volt erre vonatkozó egységes megállapodás, de az a gyakorlat alakult ki, hogy viszonyosság alapján segítik egymás állampolgárait, ha turistaként áldozattá válnak. A konferencia szlogenje a Fórum dekrétumának a turistákra vonatkozó ajánlása volt: „Minden jog egyformán vonatkozzék valamennyi külföldi állampolgárra, aki Európában él, vagy átutazóban van, tekintet nélkül arra, hogy saját származási országának van-e viszonyossági megállapodása.” A konferencián további két, igen jelentős témakör is megvitatásra került. Az egyik „Az áldozatvédelem gyakorlatának szabályai”, míg a másik „Az áldozatok szociális jogai” kérdéseivel foglalkozott. Utóbbi témakör már az 1996. évi, Brüsszelben megrendezett konferencián is részletesen megvitatásra került, így a budapesti konferencián, a tagszervezetek újabb észrevételeivel gazdagított szakanyag elfogadásra került.

Az áldozatsegítő szervezetek mindennapjai az áldozatok segítése, jogainak védelme, problémáinak megoldása körül forognak, így olyan, rendkívül érdekes és értékes tapasztalatokkal rendelkeznek, amelyek a jogalkotás és jogalkalmazás, joggyakorlat szempontjából is hasznosíthatók.

A Fórum – tagszervezeteinek önkéntes munkája, kooperációja eredményeként, értékes gyakorlati tapasztalatai alapján – több, nagyon fontos dokumentumot dolgozott ki, amelyek a sértettekkel kapcsolatos alapelveket foglalják össze. Ezek közül – a teljesség igénye nélkül – kiemelést érdemelnek, többek között az alábbiak:

1. Az Európai Áldozatvédő Fórum 1996-97-ben elkészítette „Az áldozatok jogai a büntető igazságszolgáltatásban”⁶ című dokumentumot, melynek széleskörű publikálására került sor.⁷

2. 1997-ben kidolgozta és elfogadta „A bűncselekmények áldozatainak szociálisjogai”⁸ című dokumentumot, amelynek publikálására 1998-ban került sor. A dokumentum többek között arra irányítja rá a társadalom figyelmét, hogy a sértetté válás az egyén (valamint családja) életének számos aspektusára hatást gyakorolhat. Minden demokratikus társadalomnak kötelessége, hogy a bűncselekmény negatív következményeit csökkentse, a sértettet támogassa. A sértetteknek joguk van a magánélet, a fizikai biztonság és a pszichikai „jól-lét” védelméhez.⁹ A dokumentum kijelöli az alapelveket és meghatározza a sértett jogait.

3. 1998-ban az EÁF előkészítette „A szolgáltatások színvonaláról”¹⁰ szóló aspirációs jellegű dokumentumot, amely a sértettnek nyújtandó szolgáltatásokkal szembeni elvárásokat, alapelveket rögzítette.

4. Az 1999. évi konferencia munkájának eredménye az újabb dokumentum létrehozása „A szolgáltatások minőségéről”¹¹, amely kijelöli azt a minimális szintet, amely a Fórum szerint minden, a sértett számára szolgáltatást nyújtó szervezetre vonatkoznia kell.

⁵ Itt jegyeznénk meg, hogy évekkel később, a Fehér Gyűrű további konferencia megrendezésére is megbízást kapott.

⁶ Statement of Victims' Rights in the Process of Criminal Justice (1996, 1997);

⁷ Az angol nyelvű dokumentumot a Fehér Gyűrű magyarra fordította.

⁸ R Statement of the Social Rights of Victims of Crime

⁹ A szociálisjogok katalógusának és tartalmának ismertetésére e tanulmányban terjedelmi okok miatt nem térek ki, de hangsúlyozom e dokumentum kiemelkedő jelentőségét.

¹⁰ Statement of Victims' Rights to Standards of Service (1999)

¹¹ Statement on the Social Rights of the Victims of Crimes.

5. 2003-ban megvitatásra, majd 2004-ben elfogadásra került „A sértett helyzete a mediációs eljárásban,” című dokumentum.¹²

Ismeretes, hogy ma már számos nemzetközi és európai dokumentum foglalkozik az áldozatok jogaival, a kompenzáció, a resztoratív igazságszolgáltatás, így a mediáció kérdéseivel, valamint a sértett/tanúvédelem és áldozatsegítés problémáival. Az EÁF Nyilatkozata maga is hangsúlyozza e nemzetközi dokumentumok jelentőségét. Az Európai Áldozatvédő Fórum, az áldozatsegítő szervezetek, a viktimológia, a sértett jogainak védelme iránt elkötelezett szakemberek például egyaránt lelkesen üdvözltek azt a jelentős aktust, hogy az Európai Unió Tanácsa 2001. március 15-én elfogadta „a sértett büntetőeljárásbeli jogállásáról” szóló kerethatározatát.

Jelenleg, azaz 2014-ben, 25 európai ország 36 áldozatsegítő civil szervezete tartozik a 2007-től nevében és programjában is megújult EÁF, azaz az EÁSZ (Európai Áldozatsegítő Szervezet)¹³ tagszervezetei közé. A név megújulását az eltelt évtizedek munkája, tapasztalatai, teljesítménye indokolta, amely már régóta túlmutatott a Fórum elnevezésén. Az EÁSZ arra törekszik, hogy továbbra is hangsúlyt kapjanak az áldozatsegítés kérdései, s javuljon az áldozatok helyzete Európában. Ennek érdekében került megszövegezésre a Manifesto for Europe¹⁴, amelyben a VSE összefoglalta az áldozatokra vonatkozó fő stratégiai célkitűzéseket és kiemelte azokat a területeket, amelyek fejlesztése révén javítható az áldozatok helyzete.

Dr. Fehér Lenke

¹² Statementn on the Position of Victim in the Mediation Process.

¹³ Victim Support Europe

¹⁴ Victim Support Europe Manifesto 2014-20 19 towards a Union of freedom security and justice for victims of crime

Tanulmányút Bécsben

Az osztrák Weisser Ring 1978-as megalakulása óta országos szervezetté fejlődött, jelenleg 9 tartományban 12 irodát működtet, amelyek közül kettő minősül központi irodának: a grazi és a bécsi. Megtudtuk, hogy éves szinten 120 ezer euró a költségvetésük, és csak tavaly 5 millió eurót fizettek ki gyorssegélyként az áldozatok részére – alkalmanként 10 és 3 000 euró közötti összeggel segítik a bűncselekmények áldozatait. Amellett, hogy anyagilag sokkal szélesebbek az osztrák kollégák lehetőségei, mint a magyaroké, jóval nagyobb a kollektívájuk is, hiszen 15 részmunkaidős munkatárs mellett közel 300 (!) önkéntes segíti a munkájukat. Persze kell is ekkora létszám, hiszen több szolgáltatásuk mellett működtetnek egy ingyenesen hívható, non-stop segélyvonalat, amelynek finanszírozását az osztrák Igazságügyi Minisztérium biztosítja – egy átlagos munkanapon körülbelül 30 hívást fogadnak, mely *hatékony eszközt nyújt az azonnali krízisellátás biztosításához*.

„Opfernotruf”, vagyis az osztrák áldozatsegítő forródrót

Az egész Ausztria területéről elérhető és ingyenesen, éjjel-nappal hívható hot line (forródrót) azonnali tájékoztatói lehetőséget nyújt a bűncselekmények során sértetté vált (osztrák és külföldi állampolgárok egyaránt) áldozatok számára.

Az Igazságügyi Minisztérium anyagi támogatásával tartják fenn a rendszert 2009 óta, míg az ingyenes telefonvonalat az osztrák telefon-társaság biztosítja számukra. 13 munkatársat foglalkoztatnak e körben, négy állandó, 4 órás munkavállalót, a többieket pedig megbízási szerződés keretében (ők az úgynevezett „önkéntesek”). A Weisser Ring évi 600.000 EUR támogatást kap az államtól, mely a segélyvonal fenntartását és a projektben dolgozók javadalmazását is fedezi. Elsősorban pszichológus és jogász végzettséggel rendelkező munkatársak várják a rászorultak hívásait. Egy koordinátor szervezi, ellenőrzi a munkatársakat, monitoring és reporting tevékenység egyidejű ellátása mellett. A pszichológusok 25, míg a jogászok 30 (VAT-tal) EUR órabérért (megbízással) látják el az „ügyeletet”, mely a rendes megbízási díj, illetve munkabér felett jár, az este 20.00-tól reggel 8.00-ig terjedő időszakra. Átlagosan napi szinten 30 hívást fogadnak, melyek közül akadnak „visszatérő” ügyfelek is.

Ausztriában három ingyenes hot-line működik. A legrégebbi a bűncselekmény során áldozattá vált nőket segíti (elsősorban családon belüli erőszak áldozatainak nyújtva támogatást), a másik a gyermek áldozatokkal foglalkozik, a harmadik pedig a Weisser Ringé. A segélyvonal beindítása nem volt zökkenőmentes: eleinte saját lehetőségeik között igyekeztek ismertté tenni és népszerűsíteni a telefonszámot és a mögötte lévő szolgáltatást (sajtó, plakátok, ismerősök). Ahogyan szélesedtek az anyagi lehetőségeik, komolyabb kampányba fogtak, melynek keretein belül nem csak a rendőri vezetőknek, hanem a sértettekkel testközelből találkozó rendőr kollégáknak szervezett tréningek és workshopok keretében ismertették meg tevékenységüket, dolgozták ki a „nyerő stratégiát”. Ezt követően mintegy megötszöröződött a hívásaik száma.

A sértett vagy ismeri a segélyvonal számát, vagy megtudja azt az öt kihallgató rendőrtől (ez a gyakoribb, általában a hatósággal való találkozást követően jelentkeznek az áldozatok). A nap 24

órájában bármikor felhívhatja a segélyvonalat és elmesélheti a történetét. Olyanok is telefonálnak időnként, akik bár sértettnek érzik magukat egy eset kapcsán, a felkészült munkatársak mégis rávezetik arra, hogy a sértettség érzete sokszor nem párosul a sértetti jogi státusszal. Egy rövid, általános, anonim adatlap majdnem minden hívás esetén kitöltésre kerül, persze csak akkor, ha a hívó fél képes, vagy hajlandó kooperálni.

Abban az esetben, ha bűncselekmény áldozatával állnak szemben, egy igen részletes adatlap kerül felvételre. Első és legfontosabb feladatuknak tekintik a felzaklatott állapotban lévő telefonáló megnyugtatását. Ha éppen egy jogász kolléga fogadja a hívást, és úgy ítéli meg, hogy a telefonáló inkább pszichológus gondoskodására szorulna, továbbirányítja őt, vagy megadja a sértettnek, hogy az adott kolléga mikor lesz legközelebb elérhető. Ezt követően megválaszolják a sértett sok esetben számolatlan kérdését, és továbbirányítják őt a hatóságokhoz (ha azt megelőzően jelentkezett, hogy a cselekmény a hatóság előtt ismertté vált volna, például annak okán, hogy még nem tett a sértett feljelentést), egyéb segítőkhez, nonprofit társadalmi szervezetekhez (függően a cselekmény jellegétől, pl. családon belüli erőszak, nők sérelmére elkövetett szexuális bűntények, lakásmaffia, stb). A hatóságok felé azonban szinte soha nem jeleznek. Nyilván erre nem kapnak felhatalmazást a sértettől, pláne nem írásban (ennek elmaradása pedig kizáró ok), a beszélgetéseket nem rögzítik, az adatlapra is csak a hívó fél számát vezetik fel, név, lakcím nélkül.

Az áldozatok a munkatársakkal történő beszélgetések során minden olyan szükséges információt megkapnak (legyen az jogi, vagy technikai jellegű), mely lehetővé teszi számukra a határozott és célravezető fellépést a hatóságok előtt, megerősítve őket lélekben is, annak érdekében, hogy sértetti jogaik a büntetőeljárársban a lehető legszélesebb körben érvényesülhessenek.

Az összes beszélgetés átlagos hossza 5.4 perc, a részletesebben dokumentált beszélgetéseké pedig 10 perc. A hívások nagyobb része, 72%-a 8:00 és 20:00 között érkezik, a maradék 28% 20:00 és 8:00 között. A hívók 61%-a nő, 39%-a férfi. A hívók 68%-a mint áldozat telefonál, 14% mint hozzátartozó, 2% vádlott. Az összes hívó 68%-a először telefonál, 11%-a pedig további tanács/ után követés végett.

A segélyvonal optimális működéséhez elengedhetetlen az állandó minőség fenntartása. A munkatársak rendszeres képzésével, team-megbeszélésekkel (évi 40) és 2 évközi műhelyfoglalkozással segítik a kollégák felkészültségét, érzelmi megküzdését, hogy a munkájuk során mindig a legjobbat hozzassák ki a beszélgetésekből.

Pszichoszociális segítségnyújtás

A bécsi Fehér Gyűrűnél nem csak a 24 órás segélyvonalon dolgoznak pszichológusok, hanem ahogy nálunk is, ők is fogadnak munkaidőben olyan áldozatokat, akiknek lelki tanácsadásra, támogatásra, esetvezetésre van szükségük. Így a Weisser Ringnél a pszichológusok 3 féleképpen tudnak segítséget nyújtani az áldozatoknak. A segélyvonalon történő tanácsadás és beszélgetés mellett, ha személyes találkozóra van szükség, akkor általában szupportív (támogató) terápia formájában vezetik az ügyfelet. Ezek a személyes, szupportív terápiák annyi ülésből állnak, amennyire az ügyfélnek szüksége van (tehát hónapokig, vagy akár évekig is segíthetnek egy áldozatot), de csakis a bűncselekményből és áldozattá válásból fakadó problémák keretein belül. Ha mélyebb, a személyiség szerkezetéből, vagy a bűncselekmény előtt történt eseményekből fakadó problémákat (is) meg kell oldani, akkor segítenek az ügyfélnek megtalálni a számára legalkalmasabb terapeutát, sőt, ha nem sikerül ingyenes megoldást találni, akkor bizonyos esetekben az egyesület állja a terapeuta díját is.

Az Ausztriában elkövetett bűncselekmények áldozatainak negyede jut el az osztrák Weisser Ring szervezetéhez, ugyanakkor kiemelt csoportként kezelik a szexuális bűncselekmények 14 éven aluli áldozatait – minden ilyen áldozattal felveszik a kapcsolatot. Összességében megtudtuk, hogy Ausztriában rendkívül hatékonyan működik az áldozatvédelem, amit jelez az is, hogy jelenleg 48 különböző, specializált szervezet foglalkozik a bűncselekmények áldozataival országszerte.

Az Európai Unió Alapjogi Ügynöksége

Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségét a 2007. február 15-i 168/2007/EK tanácsi rendelet (HL L 53/2., 2007.2.22.) hozta létre. A szervezet székhelye Bécsben található.

Az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének (FRA) feladata, hogy bizonyítékokon alapuló tanácsadással segítse az uniós és nemzeti szintű döntéshozókat, ezáltal hozzájárulva az alapvető jogokkal kapcsolatos tájékozottabb, célzottabb vitákhoz és szakpolitikákhoz. A bizonyítékok az EU tagállamaiban végzett kutatásokból és monitorozásokból kerülnek ki, melyek alapján (ha döntéshozók elfogadják azokat) EU-s irányelveket dolgoznak ki. Az alapvető jogok testesítik meg azt a minimális jogi szintet, amely garantálja minden személy emberi méltóságának a megőrzését. A jogokat az Európai Unió Alapjogi Chartájában fogalmazták meg, amely jogilag kötelező érvényű az EU intézményeire, mind a 27 tagállamára vonatkozóan, amikor EU-s jogszabályokat hajtanak végre. A Charta fejezetei – **Méltóság, Szabadságok, Egyenlőség, Szolidaritás, A polgárok jogai, Igazságszolgáltatás és Általános rendelkezések** – az EU által elismert jogokat, szabadságokat és elveket sorolják fel. Az ügynökség célja az, hogy az alapvető jogok tekintetében segítséget és tanácsot nyújtson a Közösség és a tagállamok megfelelő intézményeinek és hatóságainak az európai uniós jog végrehajtása során, továbbá hogy intézkedéseik megtervezése és meghozatala folyamán támogatást biztosítson számukra. Az ügynökség feladatai között prioritást élvez a rasszizmus, az idegengyűlölet és az intolerancia elleni küzdelem.

Az ügynökség legfontosabb feladatai továbbá a következők:

1. objektív, megbízható és összehasonlítható információk gyűjtése, elemzése és terjesztése az alapjogok viszonylatában az EU-ban uralkodó helyzet vonatkozásában;
2. az adatok összehasonlíthatóságát és megbízhatóságát biztosító új módszerek és normák kidolgozása;
3. kutatómunka végzése és tanulmányok készítése az alapvető jogok területén, továbbá ilyen tevékenységek támogatása;
4. meghatározott témákban vélemények és következtetések megfogalmazása és közzététele saját kezdeményezésre vagy az Európai Parlament, a Tanács vagy a Bizottság kérésére;
5. a civil társadalommal folytatott párbeszéd ösztönzése annak érdekében, hogy a polgárok alapvető jogokkal kapcsolatos ismeretei bővüljenek.

FRA...

... az alapvető jogokkal kapcsolatos információkat nyújt az EU-ban és tagállamaiban, az alábbi tevékenységek révén:

- komparatív szociológiai-jogi kutatások vezetése;
- megbízható és összevethető adatok gyűjtése és elemzése az adott szituációban, a helyszínen;
- ígéretes gyakorlatok és fennálló kihívások azonosítása;
- jogi és/vagy társadalomtudományi elemzések kiadása az alapvető jogokat érintő témakörökben;
- tagországonkénti áttekintés megjelentetése az EU alapvető jogi helyzetéről az éves jelentésben.

... a döntéshozókat kutatási eredményeken alapuló tanácsokkal látja el, az alábbi tevékenységek révén:

- vélemények és következtetések megfogalmazása az összegyűjtött kutatási eredmények alapján;
- a jogszabálytervezetek elemzése az alapvető jogok szempontjából az EU-intézmények kérésére;
- eszközök és képzési anyagok összeállítása szakemberek számára (pl. tanárok, újságírók, rendőrség és jogászok);
- az ígéretes gyakorlati megoldások terjesztésének elősegítése.

... együttműködik a partnerekkel, az alábbi tevékenységek révén:

- segítséget és szaktudást nyújt az EU intézményei és a tagállamok számára;
- együttműködik a nemzeti kormányokkal, illetve a regionális és helyi önkormányzatokkal az EU-n belül;
- partnerségi kapcsolat nemzetközi intézményekkel, különösen az Európa Tanáccsal, az ENSZ-szel és az EBESZ-szel;
- szoros együttműködés a nemzeti emberi jogi intézményekkel és az egyenlőséggel foglalkozó szervekkel;
- helyt ad az alapvető jogok platformnak, amely a civil társadalmi szervezetek hálózata.

... jogtudatosság elősegítése, az alábbi tevékenységek révén:

- az alapvető jogokkal kapcsolatos szaktudás összegyűjtése egy helyen;
- az alapvető jogokkal kapcsolatos tudatosítás a FRA honlap, szociális média, videók, kiadványok és események segítségével.

Albin Dearing, a FRA vezető kutatójának elmondása szerint az utóbbi években a menekültügy, bevándorlás és integráció, információs társadalom és adatvédelem, gyermekjogok és gyermekvédelem, rasszizmus és etnikai megkülönböztetés, a független és hatékony igazságszolgáltatáshoz való jog, valamint a bűncselekmények áldozatait megillető jogok területén végeztek kutatásokat és tettek javaslatokat. Az eredmények azt mutatják, hogy ahogy a legtöbb EU-s tagállamban, így hazánkban is az áldozatok – és különösen a kisebbségek ellen elkövetett gyűlölet-bűncselekmények illetve a családon belüli erőszak áldozatainak – körében általános a félelemérzet, és az esetek nagy részét nem jelentik. Ezen kívül az utóbbi időben történt, adatmegfigyeléssel és adatkezeléssel kapcsolatos események rámutattak az uniós és nemzeti szintű adatvédelemért felelős hatóságok nyilvánvaló gyenge pontjaira. Ezek alapján hazánkban – ahogy EU szerte is – nagyobb figyelmet kellene fordítani az áldozatok támogatására és védelmére, valamint meg kell erősíteni az adatvédelmet. 2012-ben a kisebbségek és a gyűlölet bűncselekmények áldozatai voltak a fókuszban, több kutatás, áldozati lekérdezés célozta meg azt a témát, hogy a tagállamokban milyen adatokat rögzítenek ezzel kapcsolatban, ezek az adatok mennyiben publikusak és ki rögzíti őket. Ennek alapján három csoport született: Magyarország abba a kategóriába esik, amelyben az államok csak kevés adatot regisztrálnak, (Magyarországon a bűncselekmények számát rögzítik), nem analizálják a motivációkat és az adatokat nem publikálják.

A felhasznált forrás az ENYÜBS (Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészési Bűnügyi Statisztika).

A rendszer érdekessége, hogy csak a vádemelésig eljutott ügyeket tartalmazza és ezek az esetek a vádemelés évében kerülnek bele ebbe a struktúrába, nem akkor, amikor az ügy elindul. Tehát ha egy eset 2010-ben történt, de a nyomozás 3 évig tart, akkor az a 2013 évi statisztikába kerül. A kisebbségekhez tartozó áldozatokat vizsgálva: a leggyakrabban érintett csoportok az EU-ban a romák és a szomáliaiak, a felmérés szerint Magyarországon az áldozatok 19 százaléka roma származású (az adatok 2012-esek).

IV.

Az áldozattáválás megelőzése, áldozatsegítés

Befejezés előtt egy komplex program

Mentálhigiénés és pszichológiai munka

A mediáció szerepe az áldozatvédelemben

Befejezés előtt egy komplex program

A FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesület 2013. februárban kezdte a TÁMOP-5, 6. 1/C-11/1 számú projekt megvalósítását, mely egy komplex szakmai program az áldozatsegítés jegyében. „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés” projekt a két éves időtartam alatt három fő célt kíván megvalósítani a bűncselekmények megelőzése és az áldozatok segítése érdekében:

- **Segítségnyújtás az áldozatok részére** (és szükség esetén hozzátartozók, szemtanúk részére): krízisintervenció, pszichés támogatás, életvezetési tanácsadás, önszorgító csoportok.

- **Az áldozattá válás megelőzése és bűnmegelőzés:** a lakosság és a szakmaközi dolgozók tájékoztatása az áldozattá válás megelőzése érdekében; tájékoztatás az áldozatok számára elérhető szolgáltatásokról, SZEM program, önvédelmi csoportok.

- **Az egyesület ismertségének növelése,** hogy szolgáltatásai eljussanak a rászorulókhhoz (szakmaközi találkozók, együttműködés növelése, tapasztalatcserék, közös protokoll).

A projekt az áldozattá vált személyek támogatására, a potenciális áldozatok felkészítésére, a bűncselekmények megelőzésére fókuszál, de ez csak akkor lehet eredményes, ha nemcsak az áldozatokra, hanem környezetükre és a velük kapcsolatba kerülő szakmai szervezetekre is figyelmet fordít. Ehhez elengedhetetlen a jó együttműködés, információ és tapasztalatcsere, rendszeres közös tréningek, szakmai továbbképzés és az állampolgárok megfelelő információkkal ellátása. A pályázat közvetlen célja az állampolgárok áldozattá válásának megelőzését és a már bűncselekmény áldozatává vált személyek sérelmének kezelését célzó ellátórendszer hatékonyabbá tétele az állami és nem állami szervezetek együttműködésének kialakításával, az állami és nem állami szervezetek által nyújtott szolgáltatások fejlesztésén és összekapcsolásán keresztül.

A projekt során számos szakmai rendezvény megvalósult már, köztük workshopok vagy például az „Együtt az áldozatokért” nemzetközi konferencia, ahol főleg szakmai kapcsolatainkat és együttműködési lehetőségeinket erősítettük meg az érintett állami és civil szervezetekkel.

Több lakossági fórumot is szerveztünk az áldozattá válás szempontjából legveszélyeztetettebb csoportoknak, így például önvédelmi foglalkozást gyermekek és szüleik számára vagy előadássorozatot idős emberek részére, együttműködve a helyi rendészeti szervekkel. Az ország több rendészeti képzőintézményével egyeztetve egyesületünk előadásokkal és gyakorlati foglalkozásokkal kapcsolódott be az oktatási folyamatba is; eddig közel 500 fő, részben diplomás, már dolgozó rendőr számára nyújtottunk áldozatvédelmi ismereteket.

A projekt megnyerésével a Fehér Gyűrű szolgáltatásai kibővültek, így hatékonyabban és produktívabban járulhat hozzá az áldozatvédelem és a prevenció támogatásához a sokrétű pszichológiai és mediációs segítségnyújtással.

A Fehér Gyűrű pszichológusai több formában foglalkoznak a sértettek személyre szabott ellátásával. Kollégáink az együttműködő szervezeteinktől kapott információk alapján, telefonon vagy személyesen egyeztetnek az áldozatokkal. Sok esetben nincs szükség személyes találkozóra, elegendő a rendszeres telefonos kapcsolattartás. Azonban az áldozatokat gyakran visszaveti az addigi életvezetésben az őket ért sérelem. Ilyen megnehezült helyzetben adekvát lehet életvezetési vagy speciálisan az adott területre irányuló tanácsadás. Számos esetben a történetek viszont súlyos krízisbe sodorják az áldozatokat, komoly traumákat okozva ezzel. Ennek feloldására, enyhítésére célzott krízisintervenciót alkalmazunk, esetenként további szupportív terápiával kiegészítve. Az egy kliensre

jutó tanácsadási folyamat hosszát a pszichológus és a kliens együtt határozza meg, szem előtt tartva: problémájának súlyosságát, a bizalom kiépülését, mely esetenként más és más, az idő hatékony kihasználását.

Amennyiben pszichológus kollégáink az egyéni vagy csoportos foglalkozás alapján úgy látják, hogy mediátor bevonására van szükség, ügyfelünket átirányítjuk mediátorunkhoz. A mediáció az alternatív konfliktusmegoldás egyik formája, melynek során egy semleges harmadik fél, a mediátor elősegíti a vitában álló felek kölcsönösen elfogadható megegyezését, a lehető legrövidebb idő alatt. Az eljárás célja olyan egyezség keresése, amellyel mindkét fél elégedett és így egyik fél sem érezheti magát vesztesnek.

A Fehér Gyűrű feladatai nem csak bűncselekmények áldozatainak megsegítése, hanem más szociális területen és rendfenntartó szerveknél dolgozók támogatása is. A workshopok, szakmaközi találkozók támogatják a segítő szakemberek közötti kapcsolat és együttműködés hatékonyságának növelését, a megfelelő szolgáltatásnak megtalálásának biztosítása mellett, ami visszahat munkavégzési tevékenységükre.

A projekt megvalósításától elsősorban a társadalmi kohézió erősítése, önvédelmi képesség erősítése, az áldozatsegítés javítása, költség-hatékony komplexebbé tétele várható, azáltal, hogy a már meglévő és működő segítő-szolgáltatások modell értékű összehangolását és együttműködését valósítjuk meg.

Mentálhigiénés és pszichológiai munka

Az áldozatok lelki egészségének megőrzése, visszaállítása mentálhigiénés feladat, amely nem csak a trauma feldolgozását jelenti. Sok esetben a legfontosabb a következő lépések meghatározása, a jövőkép felépítése: Hogyan legyen ezután? Hogyan tudom rendbe tenni a dolgaimat? Rengeteg hétköznapi, intézni való dolog tornyosul az áldozat feje felett, nem tudja, hol kezdje, esetleg a hatóságokkal, hivatalokkal szemben gyámoltalanabbnak, elesettebbnek érzi magát. Ilyenkor óriási megkönnyebbülést jelent számukra, hogy a mentálhigiénés segítővel készítenek egy cselekvési tervet, összeírják, hogy kivel, miről kell beszélni, hová, kihez kell bemenni. Amennyiben a kapacitásunk engedi, elkísérjük a klienst a rendőrségre, önkormányzathoz, levelet fogalmazunk együtt a banknak, az elkövetőnek, a követeléskezelőnek.

Igyekszünk elősegíteni a mediáció vállalását azokban az esetekben, ahol erre esély van, hiszen a megegyezés mindkét félnek nagyobb megnyugvást hoz, és lényegesen gyorsabb, mint a bírósági út. Hangsúlyt fektetünk a segítő szakmák, áldozatokkal érintkező foglalkozásúak szemléletformáló képzésére. Ennek keretében az elmúlt évben rendőröknek tartottunk interaktív vitafórumot a jellemző áldozati sztereotípiákról. Célunk az áldozatokhoz való viszonyulásban a mentálhigiénés támogató szemlélet kialakítása, szélesítése, megerősítése. A segítő foglalkozásúak számára reális a kiégés veszélye (burn-out szindróma), amelynek megelőzésében aktív szerepet vállalunk több üléses tréningorozatok szervezésével. Az áldozattá válás feldolgozásához, a másodlagos és az ismétlődő viktimizáció elkerüléséhez elengedhetetlen egyfajta mentális önvédelem kialakítása, amelyben a fizikai önvédelem mellett szerepet kap a figyelem, a tudatosság fejlesztése is.

A hozzánk fordulók többsége lopás, rablás, betörés áldozatai. Érkeznek erőszakos, szexuális vagy családi bántalmazások sértettjei is, akik legtöbbször igen speciális segítséget igényelnek, pl. pszichoterápiát vagy átmeneti elhelyezést. Ezekben az esetekben gyakran más szervezetekkel együttműködve (pl. Eszter Alapítvány, NANE, OKIT, átmeneti bentlakásos intézmények) próbálunk enyhíteni az áldozatok helyzetén.

Gyakori tévhit, hogy a pénz a legnagyobb segítség a vagyon elleni bűncselekmények esetén. Persze a legtöbb esetben életmentő a kis összegű, azonnali anyagi segély, de ennél sokkal többet jelent a sértett számára az, ha a velük foglalkozó szakember figyelmesen és türelemmel meghallgatja, néhány biztató szóval vigaszt nyújtva számára, legyen az éppen ügyfélszolgálatos, jogász vagy pszichológus. Az áldozatok hibáztatása elterjedt jelenség, hiszen a bűncselekmény megtörténte az ő figyelmetlenségén is múlhat. Velük foglalkozni egyáltalán nem olyan fekete-fehér dolog, mint ahogy elsőre tűnik: az áldozat elesett, belőlünk részvétet vált ki, mi pedig körülvevő gondoskodással. A segítségkérő ember, az áldozat általában krízisállapotban van; indulatosság, támadó hozzáállás, türelmetlenség is jellemezheti ilyenkor, amivel a laikus szimpátiáját, együttérzését nem feltétlenül váltja ki.¹ Segítő szakemberekként soha nem szabad megfedkeznünk arról, hogy az igazi vétkes az elkövető, és nekünk az áldozat megértése és segítése a feladatunk.

Hogy mennyire súlyosan érinti a bajba került embert a bűncselekmény, abban nem mindig a bűncselekmény jellege a döntő. Egy kisebb lopás nagymértékben megviselheti azokat az embereket, akik már amúgy is kiszolgáltatott helyzetben vannak: idősek, betegek vagy rossz anyagi körülményekkel rendelkeznek. Leginkább az aktuális élethelyzettől, egyéni megküzdési készségektől, a család és a közvetlen környezet által nyújtott támogatástól függ, hogy az áldozat milyen külső, szakmai

¹ Az elkövetők (akik persze korábban vagy a jelenben lehettek/lehetnek maguk is áldozatok) lehetnek magukat jó színben feltüntető, asszertív személyek, akiket nem ért trauma, ezért nem feltétlenül viselkednek impulzívan.

segítséget kíván. Hogy meddig tudjuk vagy szükséges fogni a kezüket, a segítségkérő helyzetétől és motivációjától is függ. Előfordul, hogy egy telefonhívás vagy személyes találkozó is elég, de van, hogy ennél hosszabb ideig tartó krízisintervenciót vagy szupportív terápiát igényel a bajba jutott személy. A hozzánk fordulókat ellátása és az áldozattá válás megelőzése mellett (lakosság tájékoztatása, kampányok, prevenciós foglalkozások szervezése, önvédelmi tréningek) más feladatok is adódnak: bűnmegelőzési előadások, szakmaközi workshopok, kiégés-megelőzés, rendőrök képzése.

A Fehér Gyűrűnél megvalósuló munka sokrétű embert kíván. Jellemző, hogy naponta új kihívással találkozunk. Lépten-nyomon új kérdések, problémák merülnek fel az áldozatokkal folytatott munka során, melyekre nem könnyű naprakészen reagálni (pl. állandóan változó jogi környezet és szociális háló miatt). Az egyik legrosszabb érzés a tehetetlenség: ha szeretnénk segíteni, de nem megy. A másik az, amikor visszaélésekkel találkozunk: néha valótlan állítva kérnek tőlünk anyagi vagy másfajta segítséget. Rengeteg tévhit él az emberekben: ezek főként a családon belüli erőszakkal, valamint a nőkkel és gyermekekkel szembeni szexuális erőszakkal kapcsolatosak, nem véletlenül. Ezekről a legnehezebb nyíltan beszélni és itt marad rejtve a legtöbb eset. A kompetenciahatárainkkal kapcsolatban is előfordulnak tévhitok: időnként olyan segítséget kérnek az áldozatok, melyre mi nem tudunk megoldást, pl. lakhatás megoldása vagy bántalmazó fél kilakoltatása. Viszont igazán jó érzés az, amikor látjuk, hogy tényleg tudtunk segíteni. „Megtáltosodott” klienssel, jobbra forduló sorsokkal, hálás tekintetekkel és időnként köszönőlevéllel is találkozunk; persze nem csak ezért dolgozunk, de ilyenkor úgy érezzük, értelmet nyer a befektetett energia és ez további motivációt ad a segítő munkában.

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület fő feladata az áldozatvédelem és áldozatsegítés. Az áldozatvédelem célja az áldozattá válás megelőzése, míg az áldozatsegítés a már bűncselekmény áldozatává vált személyek számára nyújt támogatást, kárenyhítést. Pszichológus szemmel nem tudnám eldönteni, hogy melyik a nagyobb kihívás.

Véleményem szerint megelőzni bűncselekményt több okból is szinte lehetetlen. Egyrészt az elkövetők technikája gyorsabban fejlődik, mint pl. a rendőrségé vagy a prevencióval foglalkozó más szervezeteké, és eleve egy-egy csalót, trükköt, betörő bandát, stb. csak akkor veszünk észre, amikor már – akár több alkalommal is – megtörtént a tragédia. Az elkövetőket ráadásul nem kötik olyan lelkiismereti korlátok, mint egy átlagembert: a 92 éves, pacemakeres, nyári hőség miatt megszedült aszszonyt ugyanúgy kihasználják, becsapják, meglopják és bántják, mint a munkától megfáradt, buszon elszenderülő 6 hónapos terhes kismamát vagy a naiv, családtagjában feltétlen megbízó tinédzsert. Az élet és az áldozatvédelem is sokkal egyszerűbb lenne, ha működne az igazságos világba vetett elméletünk, miszerint az áldozat felelős azért, ha bűncselekmény történik vele. Akihez betörnek, az nem védte le rendesen az otthonát, akit megerőszakoltak, az olyan helyen volt olyan emberekkel, vagy „úgy nézett ki”.

Akit becsaptak, az biztos ostoba volt, „majd legközelebb jobban figyel”. Sajnos azonban az a tapasztalat, hogy aki éppen bánt minket, az sokszor nem tudja, és merem állítani nem is igazán érdekli, hogy mi ezt most megérdemeltük vagy sem.

Ezzel meg is érkeztünk a prevenciót megnehezítő másik tényezőhöz: az emberek hozzáállásához. A „velem ez úgy sem történhet meg, mert jó ember vagyok/odafigyelek/engem nem lehet átverni/” illetve a „van elég bajom, nem érdekel más gondja” gondolkodásmód egy olyan közömbös hozzáállást alakít ki az emberekben, amin nagyon nehéz áttörni és elhitétni velük, hogy ezzel sajnos foglalkozni kell. Fel kell készülnünk, hogy mely helyzetekben mi a legjobb megoldás (pl. ha megtámadnak), mihez van jogom (pl. mikor „rendőrök” igazoltatnak városnézés közben), mi a kötelességem (pl. amikor látom, hogy valaki nyitott táskával áll egy nagy tömegben), egyszóval, mi a legtöbb, amit megtehetek, hogy sem velem, se másokkal ne történjen baj.

Az áldozatsegítés pszichológiai szempontból szintén nehezített. Kevés áldozat kér lelki támogatást, sőt, sokszor tapasztaljuk, hogy az embereket megrémíti, ha felajánlják nekik, hogy pszichológussal beszélgethetnek. Pedig még a legkisebb bűncselekmény (eltulajdonított pénztár-

ca) is úgy a feje tetejére állíthatja, amit addig magunkról vagy a világról gondoltunk, hogy súlyos, de legalább is az életünket megnehezítő következményei lehetnek: a bizonytalanságérzés krónikus szorongássá, alvás- és/vagy evészavarrá nőheti ki magát, míg a büntudat („Hogy lehettem ilyen figyelmetlen!”) depresszióvá, önértékelési zavarrá fajulhat. De egyrészt az emberekben még mindig élnek a szokásos előítéletek az „agyturkászokkal” szemben, másrészt gyorsan túl akarnak lenni a dolgon, főleg kisebb bűncselekmények esetén, csak történjen meg a feljelentés, iratpótlás meg a kár-enyhítés és felejtjük el a dolgot. Természetesen ez teljesen érthető: senki nem akar egy zsebelésen „csámcsogni” heteken keresztül, de fontos, hogy tudatossá váljunk a lehetséges következményeket illetően: ha olyan testi/lelki tüneteket tapasztalunk az eset után, ami a stresszhez köthető, akkor cél-szerű elgondolkodni rajta, hogy pár alkalmas segítő beszélgetést kérjünk egy szakembertől.

A fő tapasztalatom, mióta áldozatvédelemmel foglalkozom azonban mégis az, hogy kitartó munkával, megfelelő szervezéssel és menedzsmenttel, valamint profi tájékoztatással sokat el lehet érni. A bécsi partnerszervezetünk, a Weisser Ringnél látottak ezt nagyban alátámasztják: óriásplakátokon, buszmegállókban hirdetik magukat, 24 órás telefonos segítségnyújtás során név- és arc nélkül kérhetik az áldozatok pszichológusok és jogászok tanácsát, személyes erőforrásuk számottevően nagyobb a miénknél, valamint kiterjedt kapcsolatrendszerrel bírnak. Ezt nálunk Magyarországon egy civilszervezetnek nehéz elérnie, mivel kevesebb anyagi forrásból merítenek, és sokszor maga a fennmaradásuk is kétséges. A bécsi Fehér Gyűrűt pl. nálunk elképzelhetetlenül nagy összeggel támogatja fixen az osztrák kormány, így nem csak anyagilag, de emberileg és idő tekintetében is többet tudnak tájékoztatásra, megelőzésre költeni. Az anyagi források Magyarországon főleg az állami szervezetekhez folynak be, akik viszont nem rendelkeznek olyan tág profillal és gyors rendszerrel a szigorú adminisztratív keretek miatt, mint egy civil szervezet. A civil szervezetek pályázati pénzekből tartják fenn magukat, így náluk kötött, hogy mire mennyit költenek, hány emberrel dolgoznak és a konkrét segítségnyújtás és prevenció mellett számos más dologgal is foglalkozniuk kell. Amíg az anyagi és emberi erőforrás nincs megfelelően biztosítva, addig marad, ami eddig is volt: kitartó, lelkes munka, ami ugyan főleg tűzoltásként működik, de reméljük, a hozzánk fordulóknak ez is sokat jelent.

A mediáció szerepe az áldozatvédelemben

A mai modern világunkban legkézenfekvőbb ezt a fogalmat a konfliktuskezelésként értelmezni, aminek a lényege, hogy két vitás fél között egy harmadik pártatlan „közvetítő” segédkezik a közös megegyezés megszületésében. (A mediáció szó *latingyökökkel rendelkezik, melynek jelentése közbenjárni vagy egyeztetni.*) A harmadik fél a mediátor itt nem döntő bíróként tölt be szerepet, hanem elsősorban segít tisztázni a konfliktus természetét, segít olyan megoldást találni, amely mind a két fél számára kielégítő. Nem feltétlenül jelent jogilag kötelező eljárási rendet, illetve jogszabályban meghatározott speciális formát. A mediáció során a hangsúly a felek közötti egyezkedésen van. Ez a leginkább előnyös vitarendezési technika a családi, válási vagy kapcsolattartási problémáknál, ahol különös jelentősége van a kulturált párbeszéd fenntartásának, a felek határainak tiszteletben tartásának és a gyors döntéshozatalnak.

A Fehér Gyűrű mediációs támogatása, segítséget nyújt nem csak az áldozatoknak, hanem azoknak az ügyfeleknek is, akik el szeretnék kerülni a hivatalos eljárási protokollokat és a minél gyorsabb és költség kímélőbb alternatív megoldást szeretnék konfliktusukra.

Elsősorban családügyi, iskolai, kamasz-szülő, tanár-diák és interkulturális közvetítést folytatunk. A családi mediációnk a szülők egymás közötti és gyermekeik közötti jövőbeni kapcsolatára figyel, és azon alapul, hogy a szülők tudják a legjobban, hogy a gyermekeiknek mire van szüksége. Tapasztalatok szerint a családi és válási mediációnak a gyermek elhelyezésében, a kapcsolattartásban való megállapodásban, vagy lakóhely kijelölésében van nagy szerepe.

A párokat a válással kapcsolatos átmeneti élethelyzetben a zavarodottság, kudarc, büntudat, düh és ambivalencia érzése árasztja el. Az érzelmi terhek megnehezítik a felnőttek döntéshozását a vagyon megosztásában és a gyermek elhelyezése kérdésében. Ha a felek nem tudnak megegyezni, akkor a végső döntést a bíró hozza meg autoriter módon. A bírák és szakértők erősen túlterheltek, egyikük számára sincs speciális képzés és a tárgyalások „futószalagja” is megnehezíti az eljárást. A felek ennek következtében úgy érzik, hogy személyes problémáikkal egyáltalán nem foglalkoztak, vagy nem megfelelően döntöttek, mert a nehezen érthető jogi kérdések uralták a tárgyalás témáját. A családi mediáció ezen a ponton léphet be a bírósági eljárás megelőző, vagy akár bírósági per szüneteltetésével egybekötött kiegészítő elemeként, mint olyan folyamat, melynek során szerephez juthatnak a szorongások, féltelmek, annak érdekében, hogy jobban érthetővé válják a felek mögöttes érdeke, ellentétes látásmódja.

A kliensek megértő hallgatóságot találnak a mediátor személyében, akinek elsődleges célja, hogy a partnerekkel együtt a lehető legjobb és hosszútávon a leghatékonyabb megoldást éri el közösen és önkéntesen. Különösen javasolt a mediáció a tönkrement, elrontott házasságok eseteiben, amikor már képtelenek a házastársak segítség nélkül kommunikálni egymással, amikor már az indulatok és negatív érzelmek elhatalmasodtak.

Az alternatív konfliktuskezeléssel, megtalálhatóak azok a kommunikációs csatornák, amelyekeken keresztül el lehet érni egymást és ez által példát mutatva a gyerekeknek abban, hogyan kell az élet nehéz helyzeteit kezelni, egymást tiszteletben tartani, de nem áldozattá válni. Legfőképpen a mediáció és a mediátor irányt mutatnak a megegyezés felé, amit a felek vagy elfogadnak vagy nem, semmi sem kötelező, itt arra kell törekedni, hogy a kompromisszum a lehető legközelebb legyen a valós (vélt) eredményhez.

A várható eredmények változók lehetnek, de az áldozatvédelemben a következő pontok az elvárta a sikeres mediáció tekintetében:

- a felek megegyeznek hosszú bírósági procedúra nélkül,
- felszínre kerülnek a ki nem beszélt és elrejtett sérelmek és érzések, amik megbeszélés tárgyát képezik a fogalalkozás során,
- kölcsönös megértés problémáink és érzések tekintetében,
- a bizalom helyreállítása a kommunikáció ,
- a konfliktus kezelés során elindul egy úgynevezett gyógyulási folyamat, amelyre már építeni lehet,
- az eljárás során a gyermekek kevésbé szenvedik meg és sérülnek meg, mint egy hivatalos ügymenet alatt,
- támogatást, segítséget kapnak a felek a továbblépést és a jövőt illetően.

A mediációban nincs vesztes és győztes. A mediáció a közös megegyezés és békítő kompromisszum testet öltése, ami minden oldal közös megelégedésére szolgál.

**ÁLDOZAT lehet Ön is,
ha szükséges, mi segítünk.**

Kérjük, adja az SZJA 1%-át a magyar áldozatvédő szervezetnek, a FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesületnek!

Adószám: 19012212-1-41.

Számlaszámunk: Kereskedelmi és Hitelbank Rt. 10200940-21512355-00000000.

Támogatását köszönjük!

Áldozatok és segítők

A magyar áldozatvédelem jellemzői

Az áldozatsegítés főbb dokumentumai

A magyar áldozatvédelem jellemzői

Az Európai Unióban évente harmincmilliót meghaladó számban követnek el bűncselekményt, évente hetvenötmillió ember válik bűnözés áldozatává. És akkor nem szóltunk a hozzátartozókról, akik szintén súlyos traumát élhetnek át az események nyomán. Magyarországon évente kétszázhuszezernél is több ember válik bűncselekmény áldozatává, és megközelítőleg félmillió családtagot, ismerőst érintenek a bűncselekmény következményei. Eközben alig hét százalékuk kerül kapcsolatba áldozatsegítő szervezetekkel. Európában így Magyarország az utolsó helyen áll az áldozatvédelem terén.

Az alapvető jogok biztosának 2012. évi jelentése az áldozatvédelem hazai állapotáról egyebek között megállapítja, hogy az állami áldozatvédő szolgálatok nem képesek maradéktalanul megfelelni az Európai Parlament és Tanács 2012. október 25-i 2012/29/EU irányelve követelményeinek, sem pedig a hazai áldozatok minden igényének. Különösen a pszichológiai és egyéb nem anyagi természetű segítségnyújtás területén vannak hiányosságok, így az effajta feladatok ellátása az ország területén szórványosan működő civilszervezetekre hárul. Kiemelten érvényes ez a speciális áldozati körre, a szexuális erőszak, a kapcsolati erőszak vagy éppen a prostitúcióhoz kapcsolódó bántalmazottak eseteire. Az is nehezíti az áldozatvédelmi munkát, hogy tíz éve tudományos szempontból nem vizsgálták az áldozatok igényeit, szükségleteit.

A huszonöt éve működő Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület, amely az Európai Áldozatvédő Fórum tagja, jelentős hazai és nemzetközi tapasztalatokkal büszkélkedhet az áldozatsegítés területén. Fennállása óta több mint ötvenezren keresték meg problémájukkal, tizenkét működő irodája tavaly több mint háromezer embernek nyújtott segítséget. Nem véletlen, hogy az egyesület felkérést kapott az Emberi Erőforrások Minisztériumától, hogy vegyen részt a *Bűncselekmények által hátrányos helyzetbe került és áldozattá vált személyek felzárkóztatása* című projektben, és hazai, valamint külföldi tapasztalatok alapján tegyen javaslatot a lehetséges megoldás formáira.

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület igen rövid időt kapott a felkérés teljesítésére, ezért az áldozatsegítés két speciális területén vizsgálta meg az áldozatok helyzetét és megsegítésük lehetőségeit és problémáit. Az egyik a bántalmazás és zaklatás áldozatainak helyzete, a másik a legvitatottabb, egyszersmind mellőzött terület, a prostitúció és az áldozatvédelem kapcsolata. Az is szempont volt, hogy az áldozatvédelem hiányterületeiről, a bántalmazás következményeinek kezeléséről, a lelki és érzelmi segítségről szerezzünk információkat.

A főként családon belüli bántalmazás és zaklatás annak ellenére súlyos társadalmi gond, hogy 2013-ban csökkent a nők ellen elkövetett cselekmények ismertté vált sértettjeinek a száma, 102 927 fő, míg 2012-ben ez 112 368 volt.

A kiemelkedő latencia, az áldozatok szégyenérzete és a változtatásra való képességeik elégtelensége miatt, a korlátozott anyagi lehetőségeik és nem utolsósorban információk hiányában az áldozatok nehezen megközelíthetők és még nehezebben megsegíthetők. Különösen akkor, ha mindez vidéken történik.

Zala megyében került sor a hatvanöt bántalmazottat kikérdező, nem reprezentatív felmérésre, amelyet pszichológus szakemberek a megye kistélepüléseiről választottakkal végeztek el. A cél, hogy megtudjuk, a bántalmazást, zaklatást elszenvedők milyen segítséget igényeltek, kaptak, és mire lenne a továbbiakban szükségük. A minta nem volt ugyan reprezentatív, de elmondható, hogy a megkérdezett bántalmazottak döntően fiatalok és nők. Az eredmények azt mutatják, hogy ezeknek az áldozatoknak csak a fele kért valamilyen segítséget, leggyakrabban a családtagjaitól, ám amikor éppen a családtag volt a bántalmazó, az áldozat szinte teljesen magára maradt a traumájával. Annál is inkább, mert

ugyanennyien nem is ismernek segítő lehetőséget vagy szervezetet. A bántalmazás következményeinek érzelmi feldolgozása a többség számára egyedül nem megy, főként a düh kezelése okoz gondot, ennek feldolgozásához professzionális segítség szükséges. A végső tanulság szerint, a segítség leghatékonyabb formája, különösen vidéken, ahol ez a forma teljesen hiányzik a segítségből, a sorstárs közösségek létrehozása lehetne, felkészült és helyismerettel felvértezett szakemberek bevonásával. Ugyancsak fontos lenne a hozzátartozói csoportok megszervezése, ahogyan azt az egyik bántalmazott mondta: *„Nekem az segítene igazán, ha hasonló helyzetet átéltekkel beszélgethetnék a történeteikről, akik értik, hogy miről is beszélek, nem kell nekik elmagyarázni az érzéseimet. Azért is jó volna ez, mert nekik talán én is tudnék segíteni. Amire már rájöttem azóta, azt el tudnám mondani nekik, a saját történetemmel kapcsolatos felismeréseimmel talán tudnám azokat segíteni, akik még nem tartanak ott, ahol én.”*

A Zala megyei családsegítés fontos célcsoportja a fiatal korosztály. A gyermekjóléti szolgáltatást 2013-ban hatszáznegyven vették igénybe, négyszázegy család, ez a gyerekek számában és a családok esetében is növekedés. A helyzetfelmérés szerint a gondozásra szorulóknak emelkedő száma mögött halmozott problémák állnak, anyagi, családi, iskolai gondok. Ám jól kimutatható a különböző szervezetek közötti kapcsolat bizonytalansága is. Mindazonáltal jó néhány előremutató intézkedés is született, mint például az oktatási intézmények és a gyermekvédelem szorosabb kapcsolatának rendszere, vagy a megelőző pártfogás intézménye.

Heves megyében, Hatvanban és környékén bántalmazott áldozatokkal készült az az empirikus vizsgálat, amelyet családgondozók, szociális munkások végeztek, száznegy bántalmazott megkérdezésével. Ez esetben is döntően nők kerültek a vizsgálat körébe, főként harminc és negyven év közöttiek, akiket azonban otthon, tizenöt és húszéves koruk között ért leggyakrabban bántalmazás, amely egy-öt éven keresztül egyetlen elkövető által történt. A családtagok nyújtották a legfőbb segítséget, a segítő szervezeteket szinte alig ismerik, és a traumáikat többnyire nem is sikerült feldolgozniuk.

A vizsgálat az áldozatsegítésnek az előzőktől alapvetően eltérő, de fontos területét is megcélozta. A prostitúció és az áldozatvédelem kapcsolatát ideológiai, elméleti viták övezik, és ezért a mindennapok során sérelmeket elszenvedő rászorulóknak legtöbbször elvesznek. Az áldozatok védelme a prostitúció esetében a vitathatatlan és egyértelmű emberkereskedelemre és a gyerekprostitúcióra korlátozódik, de nem terjed ki a prostituáltak más csoportjaira.

A kiadványban megjelenő tanulmány áttekinti a prostitúció és az áldozatvédelem kapcsolatának jelen helyzetét. A prostitúció, természeténél fogva, nehezen vizsgálható empirikus módszerekkel. Az írás sorra veszi az ellentmondásokat, a prostituált elkövetői és egyben áldozati szerepét, az erkölcsi megítélés hatását, és felméri a segítői megoldásokat. A vizsgálat a budapesti utcai prostitúcióról kívánt információkat és adatokat szerezni, mindezt rendőrségi megkérdezések és jelentések, prostituáltakkal készített felmérések és interjúk alapján, valamint a segítségben részt vevő szakemberek véleményének összegyűjtésével. A felmérés tanulsága szerint a jogi bizonytalanság, a segítő szervezetek hiánya, a meglévő szervezetek együttműködési képtelensége, a meddő elméleti viták még inkább ellehetetlenítik a prostituáltak helyzetét és segítségüket.

Összegezve a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület javaslatait, úgy véljük, hogy a bűncselekmények áldozatainak felzárkóztatásához és segítéséhez, a szervezetek szakembereinek, különösen a pszichológusok számának növelésével, a szervezetek közötti együttműködési készség javításával, oktatással és információk átadásával lehet hozzájárulni. A jogi, elméleti helyzet tisztázása alapvetően szükséges, ahogy egy friss, országos és valamennyi bűncselekményt átfogó tudományos felmérés nélkül nem jutunk közelebb az áldozatok igényeihez és magukhoz az áldozatokhoz sem. Természetesen mindezek általános, többségében régóta hangsúlyozott megállapítások, a konkrét megvalósulási módokat egyenként és részletesen, több civil- és állami áldozatvédő szervezetnek együttműködésben kell kidolgoznia.

Fügedi László

Az áldozatsegítés főbb dokumentumai

Az áldozatvédelem (viktimológia) a bűncselekmény sértettjével, a sértett és az elkövető kapcsolatával foglalkozó módszer, az áldozatok tudományos igényű vizsgálatát jelenti¹. Elemzi a sértett jogi helyzetét, a sértett és az elkövető kapcsolatát, a sértetti jellemzőket, továbbá foglalkozik a sértetté válás megelőzésével, a sértett kártalanításával. A bűncselekmény *áldozata* nemcsak a bűncselekmény vagy tulajdon elleni szabálysértés közvetlen sértettje, hanem olyan személy is, *aki bizonyíthatóan a bűncselekmény vagy tulajdon elleni szabálysértés közvetlen következtében szenvedett sérelmet*². Sérelemnek tekintendő a testi vagy lelki sérülés (súlyos félelem, szorongás) és az érzelmi megrázkódtatás (trauma, pszichés zavar) és az olyan vagyoni kár, amely a bűncselekménnyel ok-okozati összefüggésben áll³. Az ENSZ 1985. november 29-i, A/RES/40/34. számú, a bűncselekmények és a hatalommal való visszaélés áldozatainak nyújtandó igazságszolgáltatás alapelveiről szóló nyilatkozata szerint „az áldozatok olyan személyek, akik egyénileg vagy kollektíven sérelmet szenvedtek”. Ezen fizikai, mentális, érzelmi, anyagi veszteséget értünk, vagy azt, amikor alapvető jogok csorbulnak. Ez az egyetlen dokumentum, amely nemcsak a bűncselekmények, hanem a hatalommal való visszaélés áldozatait is megemlíti.

Az Európai Áldozatvédő Fórum definíciója szerint áldozat az, akinek jogsértő magatartással vagy cselekedettel testi, lelki sérülést, vagy anyagi kárt okoznak. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 51. § (1) bekezdése szerint „Sértett az, *akinek jogát vagy jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette*”.

Nemzetközi szintű dokumentumok

- Az ENSZ 1985. évi deklarációja a bűncselekmények és a hatalommal való visszaélés áldozatainak nyújtandó igazságszolgáltatás alapelveiről.⁴
- Az Európa Tanács Miniszterek Bizottságának 1987. évi 21. számú, az áldozatok segítéséről és az áldozattá válás megelőzéséről szóló ajánlás.
- A Victim Support Europe néven működő, 1990-ben létrejövő European Forum for Victim Services (Európai Áldozatvédő Fórum) által megfogalmazott *Az áldozatok jogai a büntetőeljárársban*.
- 1996. évi lisszaboni nyilatkozat, amely deklarálja az állami kártalanításhoz való jogot.
- Az Európai Tanács az 1999. október 15–16-i *tamperei ülésén* hangsúlyozta a bűncselekmények áldozatainak védelmével kapcsolatos minimumszabályok kidolgozásának fontosságát.
- Az Európai Unió Tanácsa 2001. március 15-én kerethatározatot alkotott *A sértett jogállásáról a büntetőeljárársban* címmel
- Az Európai Unió Tanácsának 2004/80/EK irányelve A bűncselekmények áldozatainak kárenyhítéséről.
- Az Európa Tanács Miniszterek Bizottságának 2006/8. számú ajánlása a bűncselekmények áldozatainak nyújtandó segítségről.⁵

¹ P-01 Protokoll. A közoktatási intézmények áldozatsegítő tevékenységére vonatkozóan. RegioLine Nonprofit Kft., Pécs, é. n., 3. o. <http://www.szmre.hu/e-modszertan/pdf/P-01.pdf>

² http://bpaldozatsegites.hu/editor_up/Tajekoztato_aldozatsegito_tamogatasokrol.pdf, 1–2. o.

³ Uo.

⁴ http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2013/09/22986_haliasanita_aldozatvedelem.pdf

⁵ http://rubeus.hu/wp-content/uploads/2013/09/22986_haliasanita_aldozatvedelem.pdf

Magyarországi dokumentumok⁶

- A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület 1992-től tagja az Európai Áldozatvédő Fórumnak.
- Az 1996. évi lisszaboni nyilatkozat⁷ deklarálja az állami kártalanításhoz való jogot.
- Országos bűnmegelőzési programok (1136/1997. évi kormányhatározat).
- *Társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégia* (115/2003. országgyűlési határozat): áldozatsegítés, az áldozatoknak nyújtandó kárenyhítés, az áldozattá válás, a viktimizáció megelőzése.
- A bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény.
- 1/2006. (I. 6.) IM rendelet az áldozatsegítő támogatások igénybevételének részletes szabályairól.

Az áldozatsegítés feladatai, különös tekintettel az országos programokra

A lisszaboni stratégia alapelveinek, mint például a gazdasági, a foglalkoztatási és a szociális politika egymással összhangban kell lenniük, egymást erősítve kell működniük. A gazdaságnak szüksége van befogadó hozzáállásra, stabil társadalmi környezetre, ezzel a magyar kormány is egyetértett. A családsegítő szolgálatok feladatai, a páciensekkel együtt végzett munka egyre összetettebb. A családok problémáinak sikeres kezelése nagyban múlik a páciens hozzáállásának hatékonyságán, a családgondozón, a tárgyi feltételeken, a fellelhető eszközökön. Nagyon fontos, hogy a szakemberek – akiket mindenképpen egy jó attitűddel és szakmaisággal felvértezett, folyamatos megújulásra képes intézményvezető irányít – megfelelően felkészültek legyenek. Magyarországon évente több százezer személy válik bűncselekmények áldozatává (bár nagyon sok bűncselekmény titokban marad). Többségük felnőtt korú, akik vagyon elleni bűncselekmények áldozatai. Egyre gyakoribbak az időskorúak és a gyermekek ellen elkövetett sérelmek. A családon belüli erőszak sértettjeinek a száma is növekszik.

„A magyar kormány egy jelentős lépést tett akkor, amikor módosította a Büntetőjogi Törvénykönyvet, de a hatóságoknak ennél sokkal többet kell tenniük annak érdekében, hogy Magyarország eleget tegyen nemzetközi jogi kötelezettségeinek és azzal kapcsolatos alapfeladatának, hogy megvédje állampolgárait a bántalmazásoktól.”⁸

„Nem szabad alábecsülni a bűnmegelőzés fontosságát.” Felkai László, a Belügyminisztérium közigazgatási államtitkára szerint a nemzeti bűnmegelőzési stratégia és a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács eredményesen teremti meg az infrastrukturális és intézményi hátteret, erre példaként a külterületek, tanyák közbiztonságának fejlesztését említette. „A részelemek összekapcsolásával születhet meg az igazi, eredményes bűnmegelőzés.”⁹

A Nemzeti stratégiai jelentés a szociális védelemről és társadalmi összetartozásról 2008–2010 című jelentés huszonnégy oldalon taglalja „a gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltatások fejlesztését”. Kulcsszerepet kap a gyermekek napközbeni ellátása, a biztos kezdet elnevezésű országos program, amelynek célja a gyermekszegénység visszaszorítása.

⁶ Görgényi Ilona – Zséger Barbara: Az állami kárenyhítés tíz éve Magyarországon. 1–4. o.

⁷ Statement of Victims' Rights in the Process of Criminal Justice, 1996

⁸ Lydia Gall: Bántalmazott nők és a rendőrség közönye. HVG. hu, 2013. november 7.
http://hvg.hu/velemen/20131107_Bantalmazott_nok_es_a_rendorseg_kozonye

⁹ Minden, ami belügy – Felkai László államtitkár a BM elmúlt évéről. Rádió Orient, 2013. december 17.
<http://orientpress.hu/122190>

A *gyermekvédelmi szakellátás* fejlesztése keretében lehetőség van a speciális szükségletű (pszichoaktív szerekkel élő, vagy súlyos pszichés tüneteket mutató) gyermekek ellátását segítő speciális férőhelyek kialakítására, fejlesztésére, valamint gyermekotthonok, diákotthonok felváltására, lakásotthonok létrehozására.

Ez itt, Zala megyében is megvalósulni látszik. A családon belüli erőszak elleni küzdelemben részt vesz az Igazságügyi Hivatal Áldozatsegítő Szolgálat is: segítenek az érdekérvényesítésben, szakjogi ügyintézésben, azonnal segítenek, és igyekeznek gyorsan enyhíteni a pénzügyi nehézségeken is. A családsegítő és gyermekjóléti szolgálatok feladata az egyéneket és a családokat érintő nehézségek, szükséghelyzetek, valamint a mindennapi személyes és társadalmi problémák kezelése. A feladatunk tehát széles körű és összetett. Úgy gondolom, egy családgondozónak széles látókörűnek kell lennie ahhoz, hogy megtalálja a lehető legjobb megoldást, amely egyúttal megfelelő is.

Az adminisztráció mellett a mindennapi munkához tartozik a kiemelt társadalmi, politikai akciókhoz való kapcsolódás, a tanácsadás, pszichológiai konzultáció, a kutató-oktató tevékenység, az információnyújtás, az érdekérvényesítés, a szemléletformálás, a közösségszervezés is.

Az egyes társadalmakban a kulturális, történelmi és szocioökonómiai helyzettől függően változik a szociális munka területén a fontossági sorrend. Kérdés, hogyan tudunk a szociális háló tagjaként aktívan, de hatékonyan szerepelni. Egyre több család van, amely kapcsolatba kerül valamilyen bűncselekménnyel, és segítségre van szüksége. Sajnos városunkban kevés a pszichológus, pszichiáter, akik szakmai támogatást nyújthatnának az áldozatoknak.

Az emberek lelki egészsége érdekében támogatni, erősíteni kell a családokat, hogy minél jobban elláthassák a szocializációs alapfeladatukat. Fontos az egyes ember mentálhigiénés erősítése. Az érett személyiség kialakulásának feltételei: a bizalom, az összetartozás érzése, a másik ember feltétel nélküli elfogadása. Ha valamelyik hiányzik, az megingatja az önbizalmat. Az érzelmi kapcsolatok ereje egyfajta biztonságérzetet is ad. Az erős családi kapcsolatok, a valakihez kötődéskiemelt fontosságú. Fontos, hogy jól működjön ebben a rendszerben a párbeszéd, és ne a televízió uralja a családi életet. Kiemelten fontosak a családon belüli közös élmények, együtt cselekvések. A tartalmas beszélgetésekben szerepet kaphatnak az élménybeszámolók, és szerencsés az érzések és tapasztalatok hangsúlyozása. Ez a közös cselekvésekre, a közös értékek felfedezésére ösztönözhet.

Kormányzati intézkedést igényel, hogy legyen elég iskolapszichológus, aki az esetleg az intézményben történő bűncselekmények elkövetőinek és elszenvetőinek azonnali segítséget nyújthat. Finanszírozhatóvá kell tenni több pszichiáter, pszichológus alkalmazását a nevelési tanácsadóknak, családsegítő szolgálatokban, gyermekjóléti és mentálhigiénés központokban, áldozatsegítő szolgálatokban, rendőrségen, és akár óvodákban is.

Ennek haszna számokban mérhető lenne.

„Magyarországnak a családon belüli erőszak kezelésére nemzeti stratégiát kellene létrehoznia. A rendőröknek, orvosoknak és szociális munkásoknak képzésre és iránymutatásra van szükségük annak érdekében, hogy a családon belüli erőszak eseteit megfelelőképpen kezeljék.”¹⁰

A bűncselekmények számának csökkenése és a hatékony prevenció érdekében bízunk kell abban, hogy a nemzeti bűnmegelőzési stratégia és a Nemzeti Bűnmegelőzési Tanács eredményesen teremti meg az infrastrukturális és intézményi hátteret.

¹⁰ Lydia Gall: i. m.

VI.

Konferenciák, műhelymegbeszélések

A Fehér Gyűrű Egyesület rendezvényei

„Az áldozatok jövője Európában” – Nemzetközi konferencia

Siófok, 2007

Svájci Hozzájárulás, együttműködési program

Szakmai utak, fesztiválok

TÁMOP rendezvények

Büntetőjog a sértettéről és áldozatról

A Fehér Gyűrű Egyesület rendezvényei

A Fehér Gyűrű az áldozatvédelem és bűnmegelőzés keretein belül több rendezvényt is szervezett az elmúlt 25 év alatt. Ezen események során az Egyesület többek között törekedett arra, hogy minél szélesebb körben foglalkozzanak, és nagy hangsúlyt kapjanak az áldozatvédelemmel és áldozatsegítéssel kapcsolatos feladatok annak érdekében, hogy a sértettek jogai maradéktalanul érvényesüljenek. A konferenciáinkon és műhelymegbeszéléseinken ezekre a témákra kerestük a választ és ezen programok célja elsősorban az volt, hogy együttműködésre serkentsük a közvetlen és közvetett együttműködőket és társszervezeteket. A potenciális, az átlagosnál nagyobb áldozati kockázattal bíró sér-

tetti körbe tartozók (gyermekek, betegek, idősek, nők, kiszolgáltatott helyzetben lévők, valamint azon munkakörök képviselői, akik napról-napra találkoznak bűncselekmények áldozataival) a folyamatos prevenciók előadások mellett, konkrétan és kézzelfoghatóan tájékozódhattak szerveze-

tünk pszichológiai, mediációs, jogi és mentálhigiénés szolgáltatásairól és azon belül az önvédelmi csoportok megszervezéséről és lebonyolításáról.

EUROPEAN
FORUM
FOR
Victim Services

CONFERENCE

23. May - 27. May 2007 – Siófok

„Az áldozatok jövője Európában” – Nemzetközi Konferencia. Siófok, 2007

Az Európai Áldozatvédő Szervezet 2007. május 23–27-én megrendezett „Az áldozatok jövője Európában” című nemzetközi konferencián és az EÁSz éves közgyűlésén, amit ugyanekkor tartottak, lehetőségünk nyílt a hazánkba látogató külföldi szakemberek számára a magyar Fehér Gyűrű Egyesület tevékenységének bemutatására, a tervezett feladatok közös áttekintésére, egy hatékony együttműködési hálózat kialakítására. A program legfontosabb célkitűzéseinek egyike, hogy kialakításra kerüljön egy olyan szakmai protokoll, mely nagymértékben segíti az érintett döntéshozó szervezetek (állami, önkormányzati és civil) szorosabb együttműködését. Ez a konferencia azt a célt szolgálta, hogy a megjelent szervezetek jobban megismerhessék egymást és megteremtsük a még szorosabb együttműködés alapjait.

A VSE éves közgyűlését és a konferenciát Balog Zoltán az akkori Országgyűlés Emberi jogi-, kisebbségi-, civil- és val-

lásügyi bizottságának elnöke nyitotta meg. Jaap Smit, az Európai Áldozatvédő Fórum elnöke köszönetet mondott a konferenciát 22 ország számára megszervező Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesületnek, egyúttal reményét fejezte ki, hogy az elkövetkező napokban a gyakorlati feladatokat és szervezeti kérdéseket az együttműködés lehetőségeit megvitató tanácskozáson olyan közös megállapodás születik, amely figyelembe veszi a kihívásokat, igyekszik azoknak megfelelni. A fórum elnöke külön

köszöntötte a Moszkvából érkezett civil áldozatvédőket, akik a mostani tanácskozáson megfigyelőként voltak jelen. A konferencián felszólalt Kővári András a Fehér Gyűrű KHE elnöke, Dr. Fehér Lenke, a Fehér Gyűrű KHE tiszteletbeli elnökségi tagja egyben, az MTA Jogtudományi Intézet tudományos tanácsadója is.

Svájci hozzájárulás együttműködési program

A Svájci-Magyar Együttműködési Program által társfinanszírozott Testvér Települési és Partnerségi Pályázati Alap keretében nyújtott be és nyert pályázatot a Fehér Gyűrű KÖZHASZNÚ Egyesület és a Weisser Ring Svájc Egyesület. Így 2012. október 25-26-án került megrendezésre az „Együtt az Áldozatokért” című konferencia Balatonfüreden. A közös együttműködés érdekében 2012. október 7-én megtartott workshopon lehetőség nyílt a Svájcból Magyarországra látogató szakemberek számára a magyar Fehér Gyűrű tevékenységeinek bemutatására, a tervezett feladatok közös áttekintésére, egy hatékony együttműködési kapcsolat kialakítására.

A konferencián a magyar Fehér Gyűrű és a svájci Weisser Ring előadásain túl, az EU Áldozatsegítő Szervezete (VSE), a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, és a Belügyminisztérium vezető munkatársai, szakértői tartottak előadásokat. A kétnapos konferencián tartott műhelyek során az áldozatvédelem különböző területein dolgozó magyar civil szervezetek munkatársai mutatták be munkájukat, tartottak előadást szakmai tevékenységükről.

A képen Habsburg György, a Magyar Vöröskereszt elnöke, Fügedi László a Fehér Gyűrű elnöke és Dr. Bóka István Balatonfüred polgármestere látható.

Szakmai utak, fesztiválok

Fontosnak tarjuk munkatársaink képzését, úgy hazai, ahogy nemzetközi szinten, és a promóciós megjelenések sem maradhatnak el. Szervezetünk többször is részt vett a Sziget Fesztiválon és 2013-ban a Szekszárdi Szüreti Napokon is ott volt az Egyesületünk.

Külföldi útjaink során igyekszünk szorosabbá tenni az együttműködéseket az Európa Unión belül, illetve az Európai Áldozatvédő Szervezet (VSE) égisze alatt működő civil szervezetekkel.

Szakmai tanulmányúton jártunk Bécsben, ahol az osztrák társszervezet (Weisser Ring) munkájáról, valamint az Európai Unió Alapjogi Ügynökségének, a European Union Agency for Fundamental Rights FRA működéséről tájékozódhattunk.

Nemzetközi konferenciák megrendezésében a Fehér Gyűrű KHE mindig szem előtt tartotta a hazai és külföldi szervezetek partnerségének elősegítését. A nemzetközi konferenciák segítséget nyújtanak a kölcsönös szakmai problémák és újítások, illetve újszerű problémamegoldások megismeréséhez, amikhez hozzájárultak az áldozatsegítéssel foglalkozó hazai és külföldi szervezetek képviselőinek előadásai is.

A konferenciánkon részt vett több nemzetközi szervezet képviselője, így David McKenna az Európai Áldozatvédelmi Szervezet (VSE) elnöke, Barbara Wüsten a német Weisser Ring képviselője, a horvát áldozatvédő szervezetet Livija Plančić mutatta be. Továbbá az előadók között megtalálható volt Dr. Vojnovics Ibolya az Állami Áldozatsegítőtől, illetve Dr. Veisz Gábor a KIH képviselőjében, míg a rendőrség áldozatvédelmi programját Bácskai Tünde r. alezredes mutatta be.

A köszöntőt dr. Tóthné dr. Pölöskei Eszter, KIM főosztályvezető asszony tartotta.

2014. május 5-én nemzetközi konferenciát rendezett az egyesület, ahol áldozatsegítéssel foglalkozó hazai és külföldi szervezetek képviselőinek előadásait hallhattuk. A köszöntőt Dr. Karagics Mihály, a Horvát Köztársaság tiszteletbeli konzulja tartotta. A jelenlevők megismerhették a külföldi áldozatsegítési metódusokat és a hazai civil és állami nézőpontokat, célokat és a jövőre vonatkozó terveket. A rendezvényen felszólalt David McKenna a VSE elnöke, Dr. Belovics Ervin, büntetőjogi legfőbb ügyész, Dr. Kónya István a Kúria elnökhelyettese és végül, de nem utolsósorban az osztrák áldozatsegítő szervezet jogászának, Barbara Unterlerchner prezentációját is megismerhettük. Számos visszajelzés érkezett, hogy a konferencia hasznos tapasztalattal szolgált az EU áldozatsegítési irányelveinek megismeréséhez, valamint az áldozatsegítés néhány külföldi mintájába való betekintéshez.

TÁMOP–RENDEZVÉNYEK

2013. április 25-én tartott szakmai konferenciát Budapesten a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület. A rendezvény „Az áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés” című TÁMOP – 5.6.1.C – 11/1. projektjének nyitó eseménye volt. A konferencia előadói között szerepeltek az egyesület elnöke és pszichológusa mellett olyan szakemberek is, mint dr. Tóthné dr. Pölöskei Eszter, a KIM főosztályvezetője, Buczkó Erika r. alezredes, az ORFK Bűnmegelőzési és Áldozatvédelmi Osztályáról és dr. Virág György pszichológus, aki jelenleg az OKRI igazgatóhelyettese is. Gál Kinga európai parlamenti képviselő aszszony videóüzenetben köszöntötte a konferencia résztvevőit.

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület „Áldozattá válás megelőzése, áldozatsegítés” című TÁMOP – 5.6.1.C – 11/1. projektjének egyik pontja volt a műhelymegbeszélések kezdeményezése és lebonyolítása, melyeknek legfőbb célja az áldozatok számára nyújtható segítő hálózatok kiterjesztése, amely támogatja a minél teljesebb rehabilitációjukat és reintegrációjukat. Komplex eseti megbeszélések valósultak meg, mely magába foglalta a szakemberek véleményét az áldozatsegítésről, a pszichológiai segítségnyújtásról és a bűnmegelőzésről, az általunk hozott példákon keresztül, illetve az egyeztetések alatt, bővebb betekintést nyerhettek a Fehér Gyűrű tevékenységéről.

2013-ban első alkalommal a Prevenációs Központban tartottunk workshopot, XIII. kerületi oktatási és szociális területen dolgozó szakemberek részére. A következő műhelymunkánk X. és XIII. kerületi gyermekvédelmi és szociális területen dolgozó szakemberekkel történt NLP módszer szemléltetésével egybekötve, az Aranytíz Kultúrházban. 2013. novemberben a Croatica Kft. székházában szerveztünk műhelymegbeszélést az V., X. és XIII. kerületi, áldozatsegítési területhez kapcsolódó, rendőrségi és szociális területen dolgozó szakemberek részére. A következő szakmai találkozó alkalmával a Pongrác Községi Házban, szociális területet képviselő, többségében X. kerületiekkel dolgoztunk együtt az áldozatokkal való bánásmódról, melyet kiegészített a X. kerületi közbiztonsági referens interaktív előadása is. 2014. második felében az egyesülettel szorosan együttműködő szervezetek képviselőivel folytattunk közös munkát egy workshop keretében. Ezt követően a rendőrség munkatársaira fókuszálva tartottunk programokat, hogy minél nagyobb betekintést nyerhessenek az áldozatsegítés lehetőségeibe.

Büntetőjog a sértettéről és az áldozatról

Dr. Belovics Ervin a legfőbb ügyész helyettese előadásában rámutatott, hogy a büntető anyagi jog azt a személyt, aki ellen a büntetendő cselekmény irányul passzív alanyként nevezi, míg büntető eljárásjogi értelemben sértett az, akinek jogát vagy jogos érdekét a bűncselekmény sértette vagy veszélyeztette. A bűncselekmények döntő többségének az esetében a két fogalom ugyanazt a személyi kört jelenti, egyes bűncselekmények tekintetében azonban lehetséges az eltérés. A kriminológia ugyanakkor elsődlegesen a bűncselekmények áldozataival foglalkozik. A kérdés tehát az, hogy azonos-e a sértettnek és az áldozatnak megfelelő személyi kör. A magyar jogirodalom egyik legnevesebb kutatója Görgényi Ilona szerint az áldozat és a sértett nem szinonim fogalmak, mert áldozatnak kell tekinteni például a prostituáltakat vagy a betöréses lopás gyermekkorú elkövetőjét, akit a bűncselekmény közvetett tettese bír rá a vagyoni elleni deliktum megvalósítására. Az áldozat fogalma tehát gyakran szélesebb, mint a sértetté, mert azt ki kell terjeszteni olyan személyekre is, akiket a bűncselekmény direkt vagy indirekt módon érint, azaz a már említett példákon kívül igen gyakran ide kell sorolni a családtagokat vagy azokat a személyeket, akik mindent megtettek a bűncselekmény megakadályozása érdekében, ami által végső soron maguk is áldozattá váltak.

Mindezzel dr. Belovics Ervin is egyetértett, azonban előadásában a bűncselekmények azon áldozatainak helyzetével kívánt foglalkozni, akik egyben büntető eljárásjogi értelemben is sértettnek minősülnek.

Ezt követően rámutatott, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás rendjében a sértett évszázadokon keresztül központi szerepet töltött be, azaz a büntetőeljárás főszereplője volt, később azonban az állami büntetőhatalom kizárólagossá válásával a sértett elveszítette ezen centrális pozícióját, jogai egyre inkább háttérbe szorultak. Az ezt követő időszakban, azaz a XIX. században megalkotott csaknem valamennyi Büntető Törvénykönyv, illetve Büntetőeljárási Kódex figyelmének a középpontjába a tett, illetve a tettes személye került.

A XX. század elejére azonban egyre erőteljesebbé kezdtek válni azok a törekvések, amelyek a sértetti jogok helyreállítását szorgalmazták.

A múlt század második feléig azonban változatlanul az elkövető személye és a terhelti jogok álltak a kodifikációk figyelmének középpontjában.

A nemzetközi törekvések azonban egyre erőteljesebben szorgalmazták a sértetti jogok restaurációját.

Az Európai Áldozatvédő Fórum ezzel egyidejűleg több olyan nyilatkozatot is megfogalmazott, amelyek a sértettek jogait összegezték.

Így az 1996. évi nyilatkozat szerint a sértett büntető igazságszolgáltatásbeli jogai a következők:

- a büntetőügy állásával kapcsolatos tájékoztatáshoz való jog,
- a jogi felvilágosításhoz és tanácshoz való jog, az anyagi helyzetre való tekintet nélkül,
- a magánélethez való jog,
- a személyi biztonsághoz való jog,
- az elkövető általi jóvátételhez való jog,
- az állam általi kártalanításhoz való jog.

Az 1998. évi nyilatkozat a sértetti jogok katalógusát kiegészítette és ilyennek minősítette:

- a bűncselekmény elkövetésével előidézett jövedelem kiesés megtérítéséhez való jogot,

- az egészségügyi szolgáltatások igénybevételéhez való jogot,
- a kompenzációhoz való jogot,
- az ingyenes áldozatsegítési formához való hozzájutás jogát.

Igen jelentős előrelépésnek minősíthető az Európa Tanács 2001. március 15-én elfogadott az áldozatok büntetőeljárási helyzetéről szóló 2001/220/IB kerethatározata, amely szerint meg kell határozni a bűncselekmények áldozatainak védelmét szolgáló minimális normákat.

A sértetti jogok nem kellő mértékű biztosításával kapcsolatos megállapítások különösen igazak azoknak az országoknak a Büntetőeljárási Kódexeire, amely államok diktatórikus politikai berendezkedését a múlt század végén bontották le. Így Magyarországon is a rendszerváltást közvetlenül megelőző, illetve azt követő években a jogalkotó szinte kizárólag a terhelti jogok megteremtésére és azok teljes körű biztosítására törekedett. Természetesen ez sem volt történelmi előzmény nélküli jelenség, hiszen amint az köztudott különösen az 1950-es években, de sajnos az azt követő időszakban is több olyan koncepciós eljárás is indult, amelynek eredményeként bűncselekményt el nem követő, azaz ártatlan személyt ítélték el. A politika ugyanis a koncepciós perek kreálása révén a büntetőjogot az ideológiai, illetve gazdasági hatalmának megszilárdítására használta fel. Másként fogalmazva a koncepciós ügy terheltje valójában a hivatali visszaélés sértettje volt. Magyarországon egyébként lényegében harminc évig a korábbi büntetőeljárási törvény, azaz az 1973. évi I. törvény szabályozta a sértetti jogokat. A rendszerváltás időszakának a terméke a terhelt vallomás megtagadási jogának törvényi deklarálása, az erre vonatkozó, az eljáró hatóságot terhelő figyelmeztetési kötelezettség előírása, a védői jogok szélesítése vagy a törvénysértő módon beszerzett bizonyítékok kirekesztésével kapcsolatos rendelkezések. Ezekre a jogi normákra tehát egyértelműen szükség volt, a terhelt személyével kapcsolatos jogállami garanciák megteremtése mellett azonban a jogalkotó egészen egyszerűen megfeledezett arról, hogy a bűncselekmények döntő többségének sértettje is van, illetve, hogy ezen sértettek személye, javai nagy gyakorisággal jelentős sérelmet szenvednek.

Az 1990-es évek elején Magyarországon is egyre többen ismerték fel a sértetti jogok jelentőségét, illetve azt a tényt, hogy a büntetőeljárás alapját az a körülmény képezi, hogy valakinek, tehát a sértettnek a sérelmére bűncselekményt követtek el és ez teremti meg az állami büntetőigény érvényesítésének a jogalapját.

A sértett eljárási jogai lényegében a bűnüldözési funkcióhoz kapcsolódnak és a bűnüldözés hatékonyságát hivatottak elősegíteni. Mindez azonban függ attól is, hogy a sértett mennyiben tanú-

sít aktív magatartást például tesz-e feljelentést, mert, ha ez elmarad, még a hivatalból üldözendő bűncselekmények sem jutnak feltétlenül a hatóság tudomására. A bűnüldözési funkció és a sértett közötti kapcsolat egyértelműen a magánvádas deliktumok esetében a legszorosabb, hiszen a sértetti fellépés e bűncselekményi körben az eljárás megindulásának fundamentális jellegű feltétele. A sértettet a kifejtettek alapján illetik meg az eljárás folyamán a törvényben biztosított jogosultságok.

Már a korábbi törvény is biztosította, hogy a sértett bizonyos eljárási cselekményeknél jelen lehessen, bizonyos iratokat megtekinthessen, indítványokat, észrevételeket tegyen, felvilágosítást kapjon. Megillette az anyanyelv használat joga, a kérdezés és felszólalás joga, a másolatkérés joga vagy a költségeinek megtérítéséhez való jog.

Az 1990-es évek végétől, a 2000-es évek elejétől a sértetti jogok területén fokozatos, és egyre jelentősebb változások következtek be a magyar szabályozás történetében. Azonban ebben jelentős szerepet töltött be a jogharmonizáció kényszere. Így például 2006-ban beépítésre kerültek a büntetőeljárás törvénybe a közvetítői eljárással kapcsolatos rendelkezések, illetve a Btk.-ba a tevékeny megbánásra vonatkozó új normák, sőt külön törvény szabályozza a büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenységet. E törvény meghatározza a közvetítői eljárás fogalmát és célját is. Eszerint a közvetítői eljárás a bűncselekmény elkövetésével kiváltott konfliktust kezelő eljárás, amelynek célja, hogy a büntetőeljárást lefolytató bíróságtól, illetőleg ügyésztől független, harmadik személy bevonásával – a sértett és a terhelt közötti konfliktus rendezésének megoldását tartalmazó, a bűncselekmény következményeinek jóvátételét és a terhelt jövőbeni jogkövető magatartását elősegítő – írásbeli megállapodás jöjjön létre.

A közvetítői eljárásban az ügyésznek meghatározó szerepe van, tekintettel arra, hogy a vádemelést megelőzően az ügyet az ügyész utalhatja közvetítői eljárásra akkor, ha annak törvényi feltételei fennállnak és ezáltal a bírósági eljárás lefolytatása mellőzhető. Döntésének meghozatalakor az ügyésznek a sértett érdekeit kell szem előtt tartania és különösen arra kell figyelemmel lennie, hogy az elkövető egyáltalán képes-e a bűncselekménnyel okozott sérelmet a sértett által elfogadott módon és mértékben jóvátenni.

A resztoratív igazságszolgáltatás igényének megfelelő szabályozás tehát voltaképpen újfent az igazságszolgáltatás fontos szereplőjévé és tényezőjévé emelte a sértettet, azaz a klasszikus tett és tettes központú igazságszolgáltatás mellett a helyreállító igazságszolgáltatás létrehozásának követelése is megjelent mind az elméletben, mind a gyakorlatban. Ennek eredményeként bővültek tovább a sértetti jogok és javultak a sértett eljárásjogi pozíciói.

Egy jogintézményről szólt még külön, nevezetesen a pótmagánvádról. A magyar jogrendszerben a közvádlo az ügyész, azonban az ügyésznek a közvádas bűncselekmények esetében sincs vádemelési monopóliuma, mert a törvény a sértett számára is lehetőséget biztosít a vádemelésre. A sértett tehát az ügyészi tétlenség esetén is ki tudja kényszeríteni a bírósági eljárást abban az esetben, ha az ügyész vagy a nyomozó hatóság a feljelentést elutasította vagy a nyomozást megszüntette, az ügyész a vádemelést részben mellőzte, vagy a vádat elejtette, vagy közvádra üldözendő bűncselekményt nem állapított meg. Mindez pedig azt jelenti, hogy a pótmagánvádló a közvádloi jogaival élni nem kívánó ügyész helyébe léphet, amely jogintézmény ezáltal nyilvánvalóan és egyértelműen szolgálja, a sértett érdekeit.

A sértetti jogok valóságos érvényesülése érdekében azonban az ügyésznek biztosítania kell, hogy valamennyi nyomozóhatóság betartsa a törvényi előírásokat, mert a jogi normák egyébként pusztán deklarációk maradnak.

**ÁLDOZAT lehet Ön is,
ha szükséges, mi segítünk.**

**Kérjük, adja az SZJA 1%-át a magyar áldozatvédő
szervezetnek, a FEHÉR GYŰRŰ Közhasznú Egyesületnek!**

Adószám: 19012212-1-41.

Számlaszámunk: Kereskedelmi és Hitelbank Rt. 10200940-21512355-00000000.

Támogatását köszönjük!

VII.

Sajtószemle

TÁJÉKOZTATÓ

a bűncselekmény sértetteinek és kárvallottainak

Tisztelt Állampolgár!

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület és a Magyar Kriminológiai Társaság ezzel a tájékoztatóval is szeretne hozzájárulni ahhoz, hogy az Ön sérelmére történt bűncselekmény és elkövetőjének felderítése, valamint a tettes büntetőjogi felelősségre vonása *eredményes legyen*. Célunk továbbá az is, hogy az illetékes hatóságok mielőbb intézkedjenek a bűncselekmény következtében elszenvedett károk megtérítésére, illetve csökkentésére.

Ön helyesen járt el, amikor a bűncselekmény elkövetéséről feljelentést tett. Ezzel fontos adatokat szolgáltatott ahhoz, hogy az illetékes nyomozó hatóság jogszerű munkát folytasson a bűnügyben az Ön érdekeinek figyelembevételével.

A SÉRTETT JOGAI A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A hatályos büntetőeljárás törvény bizonyos jogokat biztosít a bűncselekmény sértettének, hogy az elszenvedett sérelmek miatt törvényes elégtételhez jusson. Nevezetesen joga van Önnek ahhoz, hogy:

- **döntson** – magánindítványra büntethető bűncselekmény esetében – az elkövető büntetőjogi felelősségre vonásának kérdésében;
- **polgári jogi igényének biztosítására** – kárának megtérítése céljából – **indítványozza** az elkövető vagyonának, vagy egyes vagyontárgyainak zár alá vételét;
- **magalapozott bejelentést** tegyen olyan kizárási (elfogultsági) okról, amely a büntetőügyekben eljáró hatóság vezetőjére, tagjára továbbá a szakértőre, a szaktanácsadóra, a tolmácsra, a jegyzőkönyvvezetőre és a gyorsíróra vonatkozik;
- **előterjesszen** igazolási kérelmet, határidő vagy határnap hibáján kívüli elmulasztása esetén;
- **megtekintse** az Önt érintő iratokat a nyomozás befejezését követően;
- **kapjon** nem hiteles, illetve különkérelemre hiteles másolatokat a bűnügy irataiból.

Önnek a jogszabály lehetőséget ad arra is, hogy **jelen legyen** a nyomozás során a szemlénél, a bizonyítási kísérletnél, a felismerésre bemutatásnál, a szakértő meghallgatásánál, továbbá az első és másodfokú bírósági eljárásban bármely eljárási cselekménynél, a vádlott kihallgatásának kivételével. Jogszabály szerint a hatóság eljáró tagjának jegyzőkönyvbe kell foglalnia az eljárással összefüggő eseményeknél az Ön jelenlétét, illetve nyilatkozatait, s ha ezt elmulasztaná, kérheti ennek pótlását. Lehetősége van arra is, hogy indítványokat és észrevételeket tegyen az eljárás minden szakaszában, így a költségek előlegezése mellett az eljárási cselekmények gyorsírással, hangfelvétel, vagy egyéb berendezéssel történő rögzítésére. Kezdeményezheti a bírósági tárgyalás előtt az ügy áttételét, egyesítését, elkülönítését, megjelölhet olyan körülményt, amely a tárgyalást akadályozhatja, illetve annak megkezdése előtt célszerű figyelembe venni. Kezdeményezheti továbbá kérdések feltételét is a tárgyaláson kihallgatott vádlotthoz, szakértőhöz, tanúhoz.

Az első fokú bírósági tárgyaláson az ügyészi vádbeszéd – a másodfokú tárgyaláson pedig a fellebbező perbeszéde – után felszólalhat és nyilatkozhat a vádlott bűnösségéről.

A jogszabály lehetővé teszi, hogy **jogos anyagi érdekeinek érvényesítésével** kapcsolatban:

- **kérhesse** Ön a felmerült és indokolt kiadásainak felvételét a bűnügyi költségek közé;
- **igényelje** a tanúkénti megjelenésével felmerült költségeinek – jogszabályban megállapított mértékű – megtérítését;
- **kérje** magánvádló, illetve magánfélkénti fellépése esetén az ügyben felmerült készkiadásai megfizetését;
- **kártalanítást igényeljen** – külön jogszabály szerint – a szakértői vizsgálattal vagy más eljárási cselekménnyel okozott károkért.

Önnek – mint sértettnek – joga van arra is, hogy a

- **hatóságoktól felvilágosítást** kérjen büntető eljárársbeli jogairól és kötelességeiről;
- a törvényben meghatározott esetekben **közreműködjön a bizonyításban**;
- **jogorvoslattal** (panasszal) forduljon a nyomozó hatósághoz, illetve az ügyészséghez a jogait vagy érdekeit sértő hatósági határozatok, intézkedések, illetve az intézkedések elmulasztása miatt;
- **anyanyelvét** használhatja mind szóban, mind írásban;

- a nyilvánosság kizárását kérheti - erkölcsi okból vagy jogos magánérdekből - a bírósági tárgyalásról vagy annak egy részéről.

Számíthat arra, hogy az Önt megillető jogok gyakorlását a büntetőügyekben eljáró hatóságok tájékoztatással, tanácsadással, megmagyarázással biztosítják. Ez történhet írásban való értesítéssel vagy szóbeli felvilágosítással.

A SÉRTETT KÖTELEZETTSÉGEI A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

A büntetőeljárás eredményességének biztosítása érdekében a törvény a sértettek, így az Ön számára is bizonyos kötelezettségeket ír elő. Mindenekelőtt kérjük, hogy - elsősorban a bizonyításban történő közreműködésével - segítse a büntetőügyekben eljáró hatóságokat feladataik sikeres teljesítésében. Ennek érdekében:

- bocsássa a hatóság rendelkezésére a feljelentés kiegészítése céljából kért okiratokat, adatokat és adja meg a szükséges felvilágosításokat;
- vesse alá magát a szemlének a bizonyítandó tény felderítése vagy megállapítása céljából, biztosítsa a helyszín megtekintését, illetve megfigyelését, bocsássa az illetékes bűnüldöző szerv rendelkezésére a birtokában levő tárgyakat, vagy gondoskodjon azok megőrzéséről;
- tartózkodjon - a nyomozó hatóság rendelkezése alapján - a szükség szerint a nyomozás helyszínén és segítse elő annak eredményes teljesítését;
- jelenjen meg kihallgatásra, illetve szakértői vizsgálatra alkalmas állapotban a hatóság idézésére a megjelölt helyen és időben;
- ne távozzon el engedély nélkül tanúkénti kihallgatásakor, a bizonyítási kísérletkor, a felismerésre bemutatáskor, a szembesítéskor és a legjobb tudomása szerint tegyen vallomást;
- segítse elő (például adatszolgáltatással) a szakértői véleményadást, továbbá vesse magát alá és tűrje, hogy a szakértő elvégezze a szükséges - műtétnek nem minősülő - vizsgálatot;
- gyakorolja úgy jogait és tanúsítson olyan magatartást, hogy az eljárás rendjét ne zavarja, indokolatlanul ne akadályozza, ne hátráltassa.

Az Ön kötelességéhez az is hozzátartozik, hogy a bűncselekmény folytán sérelmére keletkezett kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében az adott helyzetben elvárható módon járjon el. Ez nemcsak a vagyoni kárt eredményező, hanem a testi sérüléssel együttjáró bűncselekményeknél is elvárható. Ezért a gyógyulása érdekében igénybe kell vennie - súlyos, különösen életveszéllyel járó műtéti beavatkozás kivételével - a rendelkezésre álló megfelelő gyógykezelést.

A büntetőeljárásban akkor köteles személyesen résztvenni, ha tanúként kihallgatják, illetőleg személyének szakértői megvizsgálása vált szükségessé, vagy ha jelenléte más okból (például felismerésre bemutatáskor) vált indokolttá. Más esetben jogait képviselője útján gyakorolhatja.

Ha Ön a büntetőeljárásban kívánja érvényesíteni a bűncselekmény folytán keletkezett kárának (polgári jogi igényének) megtérítését, akkor a jegyzőkönyvi rögzítésen túlmenően tájékozódjon ennek feltételeiről, és az Önt megillető további jogosultságokról.

A FEHÉR GYŰRŰ SEGÍTSÉGNYÚJTÁSAI

Amennyiben Ön mint a bűncselekmény áldozata vagy kárvallottja, további segítséget igényel, keresse fel bizalommal a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület irodáját, félfogadási idő: hétköznap 9-től 12 óráig.

Az egyesület a következő segítséget nyújtja a bűnözés rászoruló áldozatainak:

- emberi vigasz és személyes gondoskodás a bűncselekményt követően;
- a szorult helyzetben lévőknek anyagi támogatás;
- segítségnyújtás a hatóságoknál történő eljárásban;
- pihenést és kikapcsolódást nyújtó programok szervezése az áldozatoknak és családtagjaiknak;
- „Tanácsadó-csekk” egy ügyvédhez, aki az első tanácsadást díjtalanul biztosítja;
- a bűncselekmény okozta károk megtérítéséért segítség a polgári bírósági eljárásban;
- bírósági határidők figyelemmel kísérése;
- más szervezetek, illetve intézmények által nyújtott támogatás közvetítése.

Budapest, 1991. március 1.

*A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület
Elnöksége*

Áldozatok és a Fehér Gyűrű

(Képes Újság, 7. oldal, 1993. április 24.)

- Az utolsó ötévesemet emelték ki a tárcámmal együtt. Benne volt a személyim, a nyugdíjas-igazolványom is! - jajdul fel Kovács Jánosné Szemere utcai lakos, miközben lerokkad a Fehér Gyűrű Közhazsnú Egyesület irodájának székébe.

Sírna is, meg nem is. Látszik, röstelkedik, hogy segítséget jött, de messze még a nyugdíj, mit fog adni a gyerekeknek húsvétkor. A fiatalasszonyt április ötödikén este, a Skála Metró Áruház élelmiszerosztályán lopták meg. Előzőleg egy idős úr megkérte a károsultat: ő nem lát jól, nézné már meg, menyibe kerül az a kávé ott a felső polcon. S míg ő teljesítette a kérést, lába kelt kuporgatott kis pénzének, tárcájának, benne a senki számára nem használható iratokkal.

- Ilyen esetünk nem egy van. Itt a fővárosban rengeteg a zsebtolvaj. Sajnos... - mondja Kovács Jánosné, az egyesület elnöke. Közben átvételi elismervény ellenében - vissza nem térítendő - két ezerforintos bankjegyet ad át a beteg gyermekeit egyedül nevelő asszonynak. A dokumentum pedig bekerül a Fehér Gyűrű irattárába.

- Sokan foglalkoznak a bűncselekmények elkövetőivel. A rendőrség, az ügyészség, a bíróság. Ám a potenciális áldozatokkal vagy azok hozzátartozóival szinte senki sem törődik. Minden hozzánk fordulónak elsősorban szociális rászorultságuk okán nyújtunk segítséget. Ez nem jár sem tagsági, sem egyéb kötelezettséggel.

- Honnan indult útjára ez a humanitárius szolgáltatás?

- A Weisser Ring (Fehér Gyűrű) Közhazsnú Egyesület elnökeként a Német Szövetségi Kézfűzés Társaságban jött létre, még 1974-ben. De az utóbbi öt-hat évben Nyugat-Európa számos országában sorra alakultak hasonló áldozatvédő szervezetek. Lökést adott az ügynek, hogy 1985 közepén az Európa Tanács Minisztertanácsa ajánlást tett a tagállamoknak: a büntetőeljárás során tegyék jóvá az áldozatoknak és hozzátartozóknak okozott károkat.

- Budapesten az V. kerület Balassi u. 27. szám alatt önök díjaznak ügyfélszolgálatot tartanak. Mikor kezdte meg működését az egyesület?

- Még 1992 májusában, az „Áldozatok Támogatásának Európai Fóruma” elnevezésű nemzetközi szervezet dublini konferenciáján rettek fel tagjaik közé a magyar Fehér Gyűrűt. Azután négy alapító-aggal létrejött múlt év novemberében a Fehér Gyűrű Alapítvány is. Hazánkban a fővároson kívül Szolnokon, Szegeden, Szekesfeherváron és Szekesárdon működik irodánk. Elhelyeztük különféle. Van, ahol a megyei rendőr-főkapitányság, másutt a szakszervezetek vagy a társadalmi egyesületek, de akadát olyan

Az „Áldozatok Támogatásának Európai Fóruma” ez év elején Budapesten ülésezett, ahol nyilvánosságra hozták a Fehér Gyűrű Alapítvány létrehozását. Az egyik előadást Vigh József professzor, az ELTE Jogi Karának tanszékvezető egyetemi tanára tartotta

Számos esetben a vállra akasztott táskából emelik ki pénzünket a zsebtolvajok
FOTÓ: HAUER LAJOS ÉS ARCHÍVUM

megye, ahol a családsegítő szolgálat adott otthont részükre.

- Hányan vettek igénybe eddig az önök támogatását?

- Megalakulásunk óta közel négyezer esetben segítettünk. Hogy mit tudunk nyújtani a kárvallottaknak? Emberi vigaszt és személyes gondoskodást. Anyagi támogatást adunk a szorult helyzetben lévőeknek. Segítünk a hatóságoknál törté-
nő eljárásban. Jelentős részben a biztosítótársaságokkal kapcsolatos vitás kérdésekben kerestek meg bennünket. Nem egy esetben hiába volt a sértettnek érvényes követénye, jogos kárigényét a biztosító részben vagy egészben egyáltalán nem akarta kifizetni.

- Tehát ez afféle jogsegélyszolgálat?

- Szó sincs róla. Igaz, nem egy esetben keresnek meg bennünket

ilyen ügyekben. Például volt, aki a válóperét szeretne volna velünk elintéztetni, másik ügyfelünk 40 milliós tartozása ügyében járt nálunk. Hangsúlyozom, mi csak a bűncselekmény áldozatainak a megsegítésére végezzük karitatív és egyben bűnmegelőző tevékenységünket...

- Bűnmegelőzés? Mit tehetnek önök azért?

- Egy korszerű jogállamban ilyen szervezetre szükség van. Ennek hasznosságát a 15 nyugat-európai országban működő áldozatvédő szervezetek tapasztalatai is bizonyítják. Természetesen állami támogatás nélkül nem tudjuk megoldani feladatainkat, nem tudjuk kielégíteni az egyre nagyobb számban jelentkező sértettek igényeit. Jelenleg az egyesületnek 352 magánszemély

és 23 jogi személy tagja van. Többek között az Igazságügyi Minisztérium, a Népjelölti Minisztérium, a BM Határőrség, az Országos Rendőr-főkapitányság, és a Legfőbb Ügyészség is. A BRFK-val és a Budapesti Módszertani Központtal kötött együttműködési szerződésünk alapján a bűncselekmények elkerülésére felvilágosító munkát végzünk, népszerűsítjük az egyenruhás rendőröket, és támogatjuk a bűnmegelőzést szolgáló kutatásokat.

Sok utánajárást, nagy szakmai felkészültséget követel meg például az ismeretlen tettes elleni feljelentés elkészítése. Akárcsak az, ha a sértett nem akar vagy nem tud bemeni a rendőrségre, esetleg eredménytelenül járt el ott. Dr. Szegedi László magánügyvéd például hetente két alkalommal társadalmi munkában segítkezik az ügyfélszolgálati irodán, s ő a keresetlevelek elkészítésénél tevékenykedik.

- Az ügyvéd kollégán kívül tizenöt fiatal jogász és nyugdíjas rendőrtiszt segít, anyagi elismerés nélkül. Sajnos kevesen vagyunk - folytatja Kovács úr. - Karitatív és bűnmegelőző szervezetünk a 112-2287 telefonszámon továbbra is várja azoknak a jogászoknak, nyugdíjas és aktív rendőrtiszteknek, valamint pedagógusoknak a jelentkezését, akik szabadidejükből néhány órát az áldozatok támogatására fordítanának. Az alapítványhoz pedig bárkitől várunk segítséget! Jó hír, hogy a befizetett összeget adóalapjunktól az adózók tevékenykednek.

- A rangsorban hol állunk a nemzeti kezdeményezéssel?

- Ha a nyugat-európai áldozatvédő szervezetekhez viszonyítjuk magunkat, akkor még „gyerekecipőben járunk”. Sőt gyakran toronyosulnak munkánk elé akadályok. Afféle koraszülöttek vagyunk. Ha viszont a környező kelet-európai országokhoz mérjük áldozatvédő tevékenységünket, akkor évekkal megelőztük őket.

- Említette, hogy a nemzetközi szervezet munkájába is bekapcsolódtak. Ez tulajdonképpen mit jelent?

- Számtalan kötelezettséggel jár az „Áldozatok Támogatásának Fóruma”-hoz való tartozásunk. A viszonyossági elv alapján például ha a nyugat-európai országokban bűncselekmény áldozatává válnak magyar állampolgárok, segítséget kapnak az ottani áldozatvédő szervezetektől. De nekünk is vannak hasonló kötelezettségeink a külföldi állampolgárokkal szemben.

- Mondjuk egy magyar állampolgár Németországban bűncselekmény kárvallottja lett. Számíthat a Weisser Ring segítségére?

- Természetesen. Megtörtént, hogy súlyos sérüléssel járó rablásnál vagy szállodai lopásnál jelentős anyagi támogatást kaptak magyar állampolgárok. Az egyesület elismerését jelenti, hogy 1994 tavaszán Budapesten kívánják megrendezni az áldozatvédő szervezetek nemzetközi konferenciáját, házigazdának a magyar egyesületet kérték fel.

Csóka Magda

Fehér gyűrű

A Weisser Ring Közhasznú Egyesület elsőként a Német Szövetségi Köztársaságban jött létre tizenhét évvel ezelőtt. Az utóbbi évtizedben Nyugat-Európa legtöbb országában kiépültek a testvérszervezetek. Magyarországon 1989 decemberében alakult meg a Fehér Gyűrű, elnöke *Kővári András*. Hosszú évekig a Belügyminisztérium sajtóosztályán dolgozott, s ha valaki, ő tényleg alaposan ismeri a bűn és a bűnüldözés mindenféle terepét.

– Lépés váltottam – mondja. – Már nem a bűnözőkkel, hanem az áldozataikkal foglalkozom. Velük ugyanis hivatalból senki sem törődik. Nemcsak nálunk, világszerte így van ez. Becsapják, meglopják, kirabolják az embert, aztán ha nincs biztosítása, futhat a pénze után. Ha el is kapják a tettest, polgári pert kell indítani ellene, a büntetőbírók nemigen foglalkoznak ilyen természetű igazságszolgáltatással. És nemcsak anyagi kár létezik... Az áldozatokat nem védi a törvény, a kutyát se érdekli, hogy a krimi nem ér véget, amikor a csibész bevonul a börtönbe.

– *Dehogynem, mindenkit érdekel, hogy milyenek a börtönviszonyok. Emberséges-e a bánásmód, kényelmesek-e a zárák, megtesznek-e mindent a szabadulók visszailleszkedésében...*

– Aha, ez igaz. Én is sok színes riportot olvastam ilyesmiről. De hogy mi lett például azzal a nénivel, akinek elvitték a pénzcsekéjét, hogyan él tovább, akit nyomorékká rugdostak, az nem téma. Persze, mi nem azt hiányoljuk elsősorban, hogy az áldozatokról nem szokás beszélni. Az a baj, hogy tenni sem szokás értük. Mi is csaknem tehetetlenek vagyunk egyelőre.

– *Ki az a mi?*

– Háromszáznegyven tagunk van: rendőrök, ügyvédek, tanárok, pszichológusok, lelké-

szek... Ezek az emberek nemcsak az évi 600 forintos tagdíjjal segítenek, hanem többségük a konkrét munkából is kiveszi a részét. Nemcsak tanácsokat adunk az ügyfeleinknek, hanem kilincselünk miattuk, segítünk pereskedni, ha kell, s egy kis gyorssegélyt is adunk; sok szegény nyugdíjas ajtajára biztonsági zárat szereltettünk ingyen...

– *Miből?*

– A németek adtak néhány gépet, innen-onnan kapunk adományokat, kéttucatnyi cég és intézmény is szponzorál, a parlament is megszavazott számunkra egy kis pénzt... Persze ahhoz képest, hogy a németek például évi 13 millió márkával gazdálkodnak, a mi tízezer márkányi forintunk siralmas. Ennek ellenére már nemcsak Pesten, hanem Szolnokon, Szegeden, Szekszárdon és Székesfehérvárott is van irodánk.

– *Ahhoz képest, hogy Németországban 230 iroda működik...*

– Ez nem csupán pénzkérdés! A szemléleten kell változtatni. Nem szabad belenyugodni, hogy a társadalom nem tudja megvédeni a polgárokat, és eszébe sem jut a hatalomnak azonnal és macera nélkül segíteni a károsultakat, az áldozatokat. Európában ma már a hozzánk hasonló karitatív szervezetek emberei keresik fel a segítségre szorulókat, mert a rendőrség folyamatosan tájékoztatja őket a bajbajutottakról.

– *Ez nálunk is megszervezhető, nem?*

– Az évi félmillió ismertté vált bűncselekmény áldozatainak képtelenek lennénk segíteni háromszáznegyvenen.

– *Háromszáznegyveneg. Kérek egy belépési nyilatkozatot!*

Sz. G.

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület címe: 1055 Budapest, Bálási u. 27. (telefon: 112-2287) Számlaszám: MHB 215-12355

Esti Hírlap

Ötéves a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület

Ötéves a Fehér Gyűrű, a magyar áldozatvédő szervezet. Az 1989. december 21-én alakult közhasznú egyesület a bűnözés áldozatainak támogatását és a bűncselekmények megelőzését tartja legfontosabb feladatának. A Nyugat-Európa 15 országában már működő hasonló szervezetek mintájára létrejött egyesület arra törekszik, hogy konkrét, közvetlen támogatást és segítséget adjon a bűncselekmények áldozatainak — főleg a szociális helyzetük miatt rászorulóknak.

Az elmúlt öt év alatt több mint ötezer sértettet támogatnak. Többségük a díjtalan jog-

segélyszolgálatot vette igénybe. A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesületet 1992. május 20-án felvette tagjai közé az Áldozatok Támogatásának Európai Fóruma elnevezésű nemzetközi szervezet. A magyar egyesület vállalta a nyugat- és kelet-európai gyakorlati tapasztalatok átadásának, átvételének koordinálását.

Az egyesület munkanapokon 9—12 óráig tart díjtalan ügyfélszolgálatot Budapesten az V. kerület, Balassi Bálint utca 27. szám alatti irodában. Minderről Kóvári András, a Fehér Gyűrű elnöke tájékoztatta az MTI-t.

1994.december 22.

A Fehér Gyűrű segít

Hazánkban is működik áldozatokat védő egyesület

Nyíregyháza (KM) — Hazánkban a bűnözés nagyarányú növekedésének következtében egyre több állampolgár válik — sajnos — bűncselekmények áldozatává, szenved anyagi kárt, testi vagy pszichikai sérülést. A károk, sérelmek orvoslására a jelenlegi büntetőjogi és eljárásjogi szabályok nem nyújtanak megfelelő lehetőséget és garanciákat. E tekintetben jelentősen lemaradtunk a fejlett polgári demokráciáktól.

Áldozatvédő szervezet elsőként az 1970-es évek elején az NSZK-ban és Angliában jött létre. Ettől kezdve a két minta alapján Nyugat-Európa 15 országában, továbbá az USA-ban, Kanadában és Ausztráliában szerveződött hasonló egyesület. Ezen szervezetek tevékenységét megerősítette az a körülmény, hogy 1985. novemberében az ENSZ nyilatkozatot tett közzé az ál-

doztatvédelem hatékonyságának fokozása érdekében. A dokumentumoknak az a lényege, hogy a büntetőeljárás segítse elő az áldozatoknak és a hozzátartozóiknak okozott kár megtérülését. Felhívják a tagállamokat, hogy intézkedjenek a bűncselekmények áldozatainak állami kártalanítására.

Magyarországon is működik áldozatvédő egyesület, a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület, mely hivatásul vállalta a bűncselekmények áldozatainak, vagy azok hozzátartozóinak — különösen ha azok szociálisan rászorulóak — konkrét és közvetlen támogatását anyagi, pénzügyi vagy jogi formában. Igyekeznek minden érintettnek segítséget nyújtani — ez sem tagsághoz, sem egyéb kötelezettséghez nem kötődik, sőt az esetleges pénzügyi támogatást sem kell visszafizetni.

A szervezet irodája Buda-

pesten, az V. kerület Balassi Bálint u. 27. sz. alatt tart díjtalan ügyfélszolgálatot munkanapokon 9–12 óra között.

Az áldozatok a bűncselekményt követő feljelentés elkészítésétől a kárigényen keresztül a legkülönbözőbb érdekvédelmi kérdésekben fordulhatnak hozzájuk. Szívesen megírják az ismeretlen tettes elleni feljelentéseket, elkészítik a rendőrségnek, ügyészségnek címzett kérelmeket, panaszokat, fellebbezéseket, a kárigénnyel kapcsolatos kéréseket a bíróság felé. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy sok kárvallottnak gond a biztosítótársaságokkal kapcsolatos vitás kérdések rendezése. Ez főleg olyan esetekben fordul elő, amikor a sértettnek érvényes biztosítása van, de jogos kárigényét a biztosító csak részben vagy egyáltalán nem akarja kifizetni.

1994. december 21.

Ötéves a Fehér Gyűrű

Ötéves a Fehér Gyűrű, a magyar áldozatvédő szervezet. Az 1989. december 21-én alakult közhasznú egyesület a bűnözés áldozatainak támogatását és a bűncselekmények megelőzését tartja legfontosabb feladatának. A Nyugat-Európa 15 országában már működő hasonló szervezetek mintájára létrejött egye-

sület arra törekszik, hogy *konkrét, közvetlen támogatást és segítséget* adjon a bűncselekmények áldozatainak – főleg a szociális helyzetük miatt rászorulóknak. Az elmúlt öt év alatt több mint ötezer sértettet támogattak. A többségük a díjtalan jogsegélyszolgálatot vette igénybe – jelentette az MTI.

ZALAI HÍRLAP

1994. december 27.

Ötéves a Fehér Gyűrű

Ötéves a Fehér Gyűrű, a magyar áldozatvédő szervezet. Az 1989. december 21-én alakult közhasznú egyesület a bűnözés áldozatainak támogatását és a bűncselekmények megelőzését tartja legfontosabb feladatának.

A Nyugat-Európa 15 országában már működő hasonló szervezetek mintájára létrejött egyesület arra törekszik, hogy konkrét, közvetlen támogatást és segítséget adjon a bűncselekmények áldozatainak – főleg a szociális helyzetük miatt rászorulóknak.

Az elmúlt öt év alatt több mint ötezer sértettet támogattak.

A többségük a díjtalan jogsegélyszolgálatot vette igénybe.

A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesületet 1992. május 20-án felvette tagjai közé az Áldozatok Támogatásának Európai Fóruma elnevezésű nemzetközi szervezet. A magyar egyesület vállalta a nyugat- és kelet-európai gyakorlati tapasztalatok átadásának, átvételének koordinálását.

Az egyesület munkanapokon 9–12 óráig tart díjtalan ügyfélszolgálatot Budapesten az V. ker. Balassi Bálint utca 27. szám alatti irodában. Minderről Kővári András a Fehér Gyűrű elnöke tájékoztatta az MTI-t.

NÉPSZABADSÁG

1997. május 30., péntek

Kártalanítják az áldozatokat?

Konferencia a sértetti jogok védelméről

A bűnözés visszaszorításának lehetséges módszereiről és az elfogott bűnelkövetők jogairól az utóbbi években folytatott politikai-szakmai vitákban alig esett szó a bűncselekmények áldozatainak jogairól, az őket ért kár megtérítéséről – jelentette ki az Európai Áldozatvédelmi Fórum csütörtöki tanácskozást megnyitó Világosi Gábor, a BM politikai államtitkára.

A Nemzetközi Áldozatvédelmi Szervezet budapesti fórumának csütörtöki, megnyitó előadásában Világosi Gábor belügyminisztériumi politikai államtitkár rámutatott, a társadalmi átalakulás kezdete óta évről évre nőtt a bűncselekmények áldozatainak száma. Az elmúlt évek jogi-politikai vitái döntően azonban a bűnözés visszaszorításának lehetséges technikáiról szóltak, valamint a bűnelkövetőket megillető jogokról; a sértettek és áldozatok jogairól és a nekik okozott kár megtérítéséről szinte alig esett szó. Világosi elmondta, a készülő új büntetőeljárási törvény lehetőséget teremt a pótmagánvád intézményének meghonosítására. Ilyet az terjeszthet elő, aki úgy ítéli meg, hogy az ő vagy hozzátartozója sérelmére elkövetett bűnügyben a hatóságok nem kellő alapossgággal jártak el, és fontos bizonyítékokat

figyelmen kívül hagyva a büntetőeljárást megszüntették vagy el sem rendelték. A pótmagánvád megalapozottságát bírónak kell kimondania.

Polt Péter, az állampolgári jogok országgyűlési biztosának helyettese hozzátette: a hivatal létrehozása óta eltelt másfél évben 664 olyan beadványt kaptak az ombudsmanok, amelyek készítői a sértettek jogainak megsértését rótták fel a hatóságokra. A legtöbben azt sérelmezték, hogy a rendőrség nem rendelt el nyomozást a sérelmükre vagy hozzátartozóik sérelmére elkövetett bűntettek elkövetőinek felkutatására. Polt ugyanakkor nagy jelentőséget tulajdonított annak, hogy a parlament döntése értelmében belátható időn belül létrejön a központi kártalanítási alap, melyből azon súlyos bűncselekmények sértettjeinek a kárát térítik meg, akiket a tettes nem tud kártalanítani, illetve akiknek a megkárosítóját a rendőrségnek nem sikerül elfognia. Györgyi Kálmán legfőbb ügyész ezzel kapcsolatban úgy fogalmazott: a modern jog államosította a sértett sérelmét. Az ítélet kiszabása után előbbre való az államnak járó büntetés befizetése, illetve behajtása, mint a sértett kárának enyhítése.

F. Gy. A.

A turista inkább áldozat, mint tettes

Az Európai Áldozatvédő Fórumot nyolc éve hozta létre tizenöt nyugat-európai ország, s 1992-ben vették fel tagjaik közé a magyar Fehér Gyűrű Áldozatvédő Közhasznú Egyesületet. Minden évben más-más tagországban vitatják meg egy konferencián a nemzetközi és helyi bűnözéssel kapcsolatos gondokat. Idén Budapest kapta a tanácskozás megrendezésének jogát. A hét végén megtartott konferencián először vehettek részt megfigyelőként a kelet-európai országok azon büntető- és polgári jogászai, viktimológusai, pszichológusai és más szakemberei, akik majd szervezői lehetnek hazájukban a hasonló áldozatvédő civil szervezeteknek. Az ötnapos összejövetelen ezúttal már 31 országból lehettek jelen a résztvevők, akik ezúttal az áldozattá váló turistákról tanácskoztak.

Marc Groenhuijsen, az Európai Áldozatvédő Fórum holland elnöke jól ismeri a magyar bűnözési adatokat. Amikor megkérdeztük tőle, hogy nem félti-e honfitársait a magyarországi barangolásoktól, határozott nemmel felelt. Szerinte nálunk még mindig jobb a helyzet, mint más európai országokban, s már az is eredmény, hogy külön statisztikát vezetünk a bűncselekmény áldozatává vált külföldiekről, s a Magyar Köztársaság területén elfogott külhoni tettesekről. A vendéglátó-ipari visszaélések

híre persze gyorsan terjed, s az is köztudomású már, hogy ha valaki Mercedessel, BMW-vel, Audival vagy valamilyen divatos dzsippel érkezik hozzánk, nem biztos, hogy azzal is távozik. Mindenesetre ő sétált este egyedül is a belvárosban, s nem érte semmiféle inzultus – szögezte le.

A Legfőbb Ügyészség adatai szerint tavaly 17 848 turista vált határainkon belül bűncselekmény áldozatává; ez az összes sértett majdnem hat százaléka. Gyakori a rablás: csaknem minden tízedik megtámadott külföldi. A tettesek közt is képviseltetik magukat a „vendégek”. Tavaly az összes elkövető négy százalékát tették ki.

Groenhuijsen szerint sok helyütt már állami szintre emelték az áldozatok anyagi és lelki megsegítését: áldozatvédelmi törvény van az Egyesült Államokban és tíz nyugat-európai országban. Ugyanis a jogrend csak akkor áll igazán helyre, ha a szenvedő alany érdekeit is figyelembe veszik. Az áldozat sérelmének orvoslása – ha a kára nem térül meg – nem állami könyöradomány, hanem emberi jog. Hazánkban – a kriminológus szakemberek szerint – száz-kétszáz millió forintot, társadalmi kuratórium működtette alap már elegendő lenne az áldozatvédelem hatékony megvalósítására.

(gündisch)

AZ ÁLDOZATOK VÉDELMEBEN MEGOLDÁS

A Fehér gyűrű

Közhasznú egyesület és alapítvány alakult Fehér Gyűrű néven. Nem csupán az elnevezés szokatlan, hanem az egyesület célja sem mindennapi: „a bűnözés áldozatainak támogatására és a bűncselekmények megelőzésére”. A szavak ismerősek. A bűn megelőzés esztendő óta ott szerepel minden valamirevaló hivatalos szervezet céljai között. Az áldozatokról kevesebb szó esik, a támogatásukról pedig... Ismerős szavakkal valami egészen új, mondhatni, hogy szokatlan és rendkívül mindaz, amit ez az egyesület maga elé tűzött. **Kővári Andrást**, a Fehér Gyűrű egyesület ügyvezető elnökét kerestük föl, hogy megkérdezzük, egyáltalán honnan az ötlet egy ilyen társaság megalapítására.

Kővári András rendőr alezredes

– Tavaly nyáron az NSZK-ban jártam. Többek között riportot készítettem az ottani Fehér Gyűrű alapítvány tevékenységéről. Már az akkori beszélgetésnél éreztem, hogy ebből több lesz. Már ott elhatároztam, hogy ha meg lehet tenni, ha találok támogatókra, akkor itthon is megpróbálom megalapítani a Fehér Gyűrűt.

Tizenöt ország kedvező tapasztalatai

– Ön „civilben” a Belügyminisztérium sajtóosztályának helyettes vezetője, rendőr alezredesi rendfokozatban. Ez a kezdeményezés tehát amolyan félhivatalos munka?

– Huszonnyolc éves belügyi múltamból tizenöt esztendő dolgoztam a sajtó-propaganda területén. Így volt alkalmam látni, hogy mi történik, milyen helyzetbe kerül egy-egy bűncselekmény áldozata. Nem túlzok, ha azt állítom, hogy sokszor a kutya nem törődik velük, ha kárigényük van, akkor polgári peres úton nyújthatják be a követelésüket. Ha egyáltalán tisztában vannak ezzel a kárvaillottak, akkor is elhúzódnak az eljárás, s ha kedvező döntés is születik, gyakorlatilag igencsak nehezen lehet behajtani a betörőn vagy a rablón a megítélt összeget. Éppen azok kerülnek a leghátrányosabb helyzetbe, akik a legvételebnek! Úgy éreztem és ma is úgy gondolom, hogy meg kell védeni az áldozatot is. Legyenek jogaik az áldozatoknak is, a kihallgatásnál, a bírósági tárgyalásnál, a kártérítésnél. Ennek a megvalósulását láttam az NSZK-ban, mégpedig

éppen a Fehér Gyűrű alapítvány tevékenységével. Magánemberként döntöttem úgy, hogy ezt nekünk is meg kell csinálnunk.

– Tehát tulajdonképpen egy sajátos polgári kezdeményezés az áldozatok védelmére?

– Nem annyira sajátos, mint inkább általános. Európában a jogállamiság szerves része az ilyesfajta segítségnyújtás működése. Már tizenöt országban van Fehér Gyűrű alapítvány, sőt az Egyesült Államokban is megszervezték.

– Akkor nyilván valamilyen rendszeres kapcsolatot is tartanak.

– Hogyne, tavaly találkoztam is rendeztek a tapasztalatok összegzésére, kicserélésére. De közvetlen munkakapcsolat is kialakult a különböző országok Fehér Gyűrű szervezetei között. Például egymás áldozatait vált állampolgárainak segítséget nyújtanak a másik ország területén. Mondjuk egy osztrákot Nyugat-Németországban a helyi Fehér Gyűrű segít eligazodni, és természetesen viszont. Az NSZK-ban kétszáz ilyen iroda működik, gyakorlatilag minden városban megtalálható. A rendőrségen ott vannak a címek, az áldozat, akit megloptak vagy kiraboltak, nyugodt szívvel fordulhat a Fehér Gyűrűhöz.

X.Y. ismeretlen

– A magyar Fehér Gyűrű ötlete tehát hasonlóan született, mint tizenöt esztendővel ezelőtt az első, az NSZK-ban. Hiszen ott is a belügyi propagandában tevékenykedő ember kezdeményezte, sokéves tapasztalatai alapján.

– Bár korábban nem gondoltam erre, de való-

ban így van. **Eduard Zimmermann**, az „X.Y. ... ismeretlen” című műsor szerkesztője volt hajdanában ennek a szervezetnek az elindítója. Ez a műsor, amelyet három ország területére, vagyis a német nyelvterületre sugároznak, egy kicsit hasonlít a mi Kék fény műsorunkhoz, amelynek belügyi szerkesztőjeként tevékenykedtem.

– Zimmermann műsorában azonban közel sem szerepel annyi bűnöző, mint látható volt a Kék fényben éveken át.

– A Kék fény valóban elkövetőcentrikus volt, azaz elsősorban a bűnözőre koncentrált. Zimmermanné pedig éppen fordítva, nagyon is ritkán szólaltatják meg az elkövetőt, ők inkább a másik oldalra összpontosítanak. Az áldozatok, a tanúk oldalára.

– Tehát ők keresik, körözik, vagyis üldözik a bűnözőket, s egy cseppet sem szótárolják őket?

– Erről van szó. Ha az „X.Y. ... ismeretlen” című műsorban földolgoztak egy esetet, akkor sokszor félamatőrökkel vagy kevésbé ismert színészekkel játszották el az esetet, részletesen bemutattva az áldozatot, a tragédiát.

Egy év – több mint 200 000 bűncselekmény

– Lehet, hogy a Kék fény is ilyen lesz?

– Ezt én nem tudom. A televízió egyelőre szűnelteti a műsort. Különben is azt a sok ártatlan embert kellene most „szótárolni”, akik bűncselekmény áldozataivá válnak, egyre többen. Aki egy életen át megtakarított vagyonát siratja, az sokkal inkább méltó a szájalmonkra, mint az a fiatal ember, aki szórakozni akart, s ezért fosztotta ki áldozatát. Tavaly mintegy kétszáz ezer bűncselekmény történt, s emelkedett a bűnelkövetők száma is.

– A bűnözők mellett védőbeszéd szól a társadalomról. A társadalom sokoldalúan igyekszik, hogy a megvédett emberek visszailleszkedését elősegítse. Az egyre nehezebb gazdasági és társadalmi helyzetben egyre többen kerülnek a bűn szélére. Úgy gondolja, hogy túlzott a bűnözőkkel való gondoskodás?

– Nagyon helyes, hogy a társadalom sokat tesz az elítéltekért. Ez megfelel annak a humanus szellemnek, amely minden valamirevaló jogállamban érvényesül. Meggyőződésem, hogy minden olyan törvényszegő, aki visszavezethető a normális életbe, aki újra dolgozik, az csak nyereség lehet a köz számára. De! Ki törődik a bűncselekmények áldozataival? Vagy azok a hozzátartozóival? Néha egy, a tettesnek enyhe tulajdon elleni bűncselekmény súlyosan megzavarja a vételem emberének és családok életkörülményeit. A számukra ne legyen védelem? Az nem lenne méltányos.

(Folytatás 14. oldalon)

DER GENERALSEKRETÄR

WEISSER RING e. V. · Weberstraße 16 · 6500 Mainz 1

Kővári András
alezredes úrnak

Bundesgeschäftsstelle
Weberstraße 16
6500 Mainz-Weisenau

Telefon 0 61 31 / 83 03-0
Telefax 0 61 31 / 83 03-45
Telefondurchwahl 0 61 31 / 83 03-

H - 1133 Budapest

Mainz, den 6.11.1989

Igen tisztelt Kővári Úr!

Ahogy 1989. november 3-án Parison úrral telefonon megállapodtunk, ezúton is megerősítem, hogy nincs akadálya annak, hogy egy Magyarországon alapított szervezet a Fehér Gyűrű nevet használja. Elméleti és gyakorlati tanácsokkal természetesen szívesen állunk rendelkezésükre.

Minden jót kívánva maradok baráti üdvözlettel:

(Dieter Eppenstein)

Áldozatvédelem Magyarországon: menedék az erőszak ellen

Ingerküszöb

Magyarországon évente több mint kétszázezer nő, férfi, gyermek, idős ember ellen követnek el bűncselekményt. A vértleneket ért nyílt színi támadások napjainkra banális tételekké váltak. Bizonyos iskolákban a nagyobb diákok között kirobbanó viták véres verekedésbe torkollnak. A nyolcvanas évek közepén a betörők még önérvényesítően jelentették ki, ők csak viszik, amit lehet, de a „melót” úgy szervezik meg, hogy ne botoljanak bele a háziakba. Ma a vidéki otthonokat kifosztó szervezett bandák gond nélkül ölnek, „szerencsésebb esetben” nyomorékká verik, akiket ott találhatnak.

■ KORMOS VALÉRIA

A kár nagyvárosban, akár békésnek hitt faluban élsz, potenciális áldozat vagy – állítják hivatalnokok, jogászok, pszichológusok és civil segítők, akikhez a súlyos fizikai és lelki megrázkódást vagy a „csupán” anyagi veszteséget elszenvedettek fordulnak. Néha elég egy telefonhívás ahhoz, hogy elhiggyük azt, amit nehéz tudomásul venni.

A közelmúltban egy ismeretlen asszony keresett otthoni számomra. Már raktam volna le a kagylót, de ösztönösen megéreztem, nem tehetem. Bő fél órába került, míg kibogoztam a történetét. Elmondta, hogy őt, a férjét és a gyermeküket 2008. július 21-én éjjel otthonukban, álmukban rablótámadás érte. Azóta a K. házaspár több operáción esett át, heteket töltött kü-

lönböző kórházakban. A sérülések fizikailag is maradandó nyomokat hagytak rajtuk. Most minden erejükkel azon vannak, hogy megerősödjének, folytatni tudják az életüket. A nő bízik abban, hogy lesz, aki munkát ad a férjének, és idővel talán pótolni tudják, amit elvittek tőlük. A legjobban a gyermekük állapota aggasztja, akit nem bántalmaztak ugyan, de végig kellett néznie, mit művelnek a szüleivel.

A telefonhívás Taksonyból érkezett, a Ráckevei-Duna menti – történelmére, hagyományaira, közösségi életére sokat adó – nagyközségből. Vajon miként reagáltak a helybeliek a brutális támadásra? Azon az éjszakán ugyanaz a bűnözői csoport Vecsésen ölt is. Egy asszonyt, aki védeni akarta a javait. A negyvenes éveit taposó Kreisz László polgármester szerint a taksonyiak az elmúlt évtizedben nem szembesültek az erőszak ilyen nyílt formáival. A lakosság magvát alkotó sváb családok kemény munkával művelték a homokos földeket, összetartottak, bíztak egymásban.

FOLYTATÁS A 26. OLDALON

FOLYTATÁS A 21. OLDALRÓL

A házak kapuját nappal nyitva hagyták, fel sem merült, hogy a másik tulajdonához nyúljanak. Most pedig minden lakossági fórumon központi téma a közbiztonság kérdése.

– Az eset után igyekeztem nyugtatni az embereket, azon voltam, hogy ne legyen pánik – mondja Kreiszl László. – Önvédelmi fegyverek vásárlásáról nem tudok, de a nyugdíjasok bizony riasztókészülékek beszerzésére kuporgatnak. Az úgynevezett megélhetési bűnözés nem jellemző a községünkben. Tudják rólam, hogy életerős férfiaknak, nőknek segy helyett munkát ajánlok.

– Nem láttam nyomát hivalkodó gazdagságnak a településen. Mit gondol, miért jöttek éppen ide rabolni?

– Az agglomerációs övezetekben sokkal kevesebb a rendőr, mint Budapesten. Az itt szolgálatot teljesítő munkakörülményei nem megfelelőek ahhoz, hogy kellően ütőképesek legyenek a bűnözőkkel szemben. A gépkocsihasználathoz mindössze havi 25 ezer forint üzemanyagköltség jár. Ezt az állapotot használja ki az alvilág, amikor a külterületek felé vesi az irányt. Tavaly például éjszakánként sorra keresték fel idős emberek portáit. Álarcban „dolgoztak”, nem bántottak senkit, mert tudták, a megrögzött emberek nem fognak ellenállni. Ezek a szervezett fosztogatások két-három hónapig tartottak. Az idén februárban sikerült elfogni a tetteseket. Mivel típre mentek, nyilván kifigyelheték a helybeli szokásokat. Ma már fokozottabban figyelnek egymásra az emberek, kértük, hogy azonnal jelezzék a gyanús „mozgásokat”. Megerősítettük a polgárőrségünket, a községünkben szolgálatot teljesítő rendőrök munkakörülményein pedig saját erőnkől javítottunk. Ez évente ötmillió-hatszáz ezer forintot visz el a költségvetésünkből, holott mi is a levét köztetett önkormányzatok közé tartozunk. Úgy tudom, más veszélyeztetett településeken, így Vecsésen is, erre a megoldásra kényszerültek. Terveink között szerepel elektronikus köztéri figyelőhálózat kiépítése, amely az itteni rendőri irodával lenne összeköttetésben.

– Említette, hogy a rablássorozat és a K. házaspár megtámadása ellenére sem érzékelt pánikot. De valamilyen nyoma csak maradt az esetnek?

– A szorongás, a döbbenet, az együttlérzés természetes érzés. Széld, mélyen vallásos, szorgalmas emberekről van szó. A sopánkodás helyett inkább azt néztük, mivel könnyíthetünk helyzetükön. Hiszen a műtétek, a kórházi ápolás és a lábadozás miatt hónapokig nem volt jövedelmük. Ezért átvállaltuk a közüzemi számláik kifizetését, és ha valamiben hozzánk fordulnak, segítünk.

A bűnügy részleteit diszkréten kezeli a polgármester. A K. házaspárt megtámadó banda tagjai Romániából érkeztek. Úgy tudja, hogy néhányukat már letartóztatták, betöréses lopás és emberölési kísérlet gyanúja miatt folyik ellenük eljárás. Ketten viszont még szabadlábban vannak. E csöppet sem megnyugtató körülmény miatt a K. családot nem ajánlatos túlságosan szerepeltetni a médiában – jegyzi meg.

A Pest megyei Szigethalom jóléti és családsegítő szolgálatának munkatársai napi kapcsolatban állnak az édesanyával, és a kislány sorsára is odafigyelnek. Az a fajta erőszak, amely manapság a békésen élő családokra zúdul, számukra is komoly szakmai próbatétel – magyarázzák. A közelmúltban sorra keresték fel őket a meglöpött, megriadt idős emberek. Lelki erősítésre vágytak, de a praktikus tanácsokra szintén nagy szükségük volt.

Gerbár Judit szívesen elfeledné a látványt, amely kora reggel a K. család szétdőlt otthonában fogadta.

– A rendőrség értesített arról, hogy a kislányt mindeképp biztonságba kell helyezni, ezért voltam ott. A lakásban folyt a helyszínelés, mi kinn várakoztunk. A szülőket akkor már elvitték a mentők, szerencsére egy rokonnál sikerült elhelyezni a gyermeket. A házaspár szinte mozgásképtelen volt, amikor a kórházból hazakerültek. Mi igyekeztünk azokat a szervezeteket és embereket megtalálni, akikre erre a helyzetben kifejezetten szükségük volt. A kislánnyal pszichológus foglalkozik.

Gerbár Judit úgy tudja, időközben az édesapának sikerült munkát találnia. Búcsúzóul megjegyzi, biztos abban, hogy a szülők magukra találnak, s egyszer talán eljön az idő, amikor a kislány mosolyogni tud.

Budapest egyik legforgalmasabb pontján, a Szent István körút elején, patinás bérházban található a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület. A civil szervezet 1989-ben alakult, az Európai Áldozatvéde Fórum tagja. Évekig országos szervezetként működött több vidéki irodával. Napjainkig mintegy harmincezer áldozattal vagy azok családtagjaival került kapcsolatba. Irattárában jó néhány olyan bűncselekményről olvashatunk, amely az utóbbi két évtizedben megírta a hazai közvéleményt. Megtudhatjuk, hányféle módon támogatták a meggyilkoltak vagy tömeges balesetekben elhunytak hozzátartozóit. A legelső és legfontosabb teendő mindig az érzelmi válságba került ember erősítése, valamint ha kéri tőlük, a legfontosabb ügyeik intézésének átvállalása. Nem egy esetben léptek fel a kegyeleti és személyiségi jogokat semmibe vevő publikációk miatt. Munkát szereztek özvegyeknek, árvák iskoláztatásában segítettek, egy súlyosan megsebesített kislánynak plasztikai műtétre gyűjtöttek. Csupán 2003-ban 103 millió forintot juttattak azoknak, akiket komoly atrocitás ért.

Anyagi lehetőségeik 2009-re beszűkültek, vidéki irodáik közül öt maradt fenn. Ennek egyik oka, hogy 2006. január elsejétől a fővárosban és az országban kiépültek az igazságügyi hivatalhoz tartozó áldozatvédelmi szolgálatok. De még így is 2052 bajba jutott emberen, köztük 276 külföldin segítettek tavaly. A tízmilliós keretükből ötmillió forintnyi gyorssegélyt adtak azoknak, akik az ellenük elkövetett bűncselekményt bizonyítani tudták, illetve alapvetően is igen nehéz anyagi körülmények között éltek.

Mert kiket is lopnak meg? A harmincezer forintnyi jövedelemmel rendelkező rokkantnyugdíjast, a terhes asszonyt, az onkológiai kezelésről kimerülten hazautazó férfit, az amúgy óvatossá váló hölgyet, aki ajtót nyit az álrendőrnek. A kedvező pillanatot kihasználó zsebesek, szélhámosok a kenyérré, gyógyszerre,

fűtésre való pénzt viszik el azoktól, akiknek nincs fölöslegük. A beteg, idős embereknek a személyes irataik és javaik pótlása elesettségük miatt szinte megoldhatatlan feladat. Végtelenül hálások, ha ebben van kire támaszkodniuk – derül ki az ország minden tájáról érkező köszönőlevelekből. Másfelől

Andrednszky Zsuzsa, az egyesület titkára ma sem tudja elfeledni a 2002-ben lengyel zarándókat szállító busz balesetét. Az egyesület munkatársai tolmácsokat és pszichológusokat kerestek a kórházban ápolat sebesülteknek, anyagi segítséget nyújtottak az elhunytak hozzátartozóinak, köztük három gyermeknek.

Fügedi László, az egyesület elnöke sokszor átélté, hogy a hétköznapi rablások, fosztogatások mennyire megviselik az érintetteket.

– Nemegyszer találkoztam kifosztott, egy szál fűdőruhában maradt fiatalokkal, akiknek fogalmuk sem volt arról, mihez kezdjenek így egy idegen országban. Felöltöztettük őket, értesítettük a szüleiket és az adott ország itteni külképviseletét. Beszereztük a legszükségesebb okmányokat. Amikor egy ellopott mikrobuszban maradt nyolc német állampolgár minden értéke, szállásról, ruháról, ételről, útiköltségről gondoskodtunk számukra. Mindenkit fogadunk, akit baj ért. Azon vagyunk, hogy az elszorított sérelmek túl ne váljanak még kiszolgáltatottabbá.

A bűncselekmények áldozatainak segítségéről és az állami kárenyhítésről szóló törvény alapján már a rendőrségi nyomozás során fel kell hívni az érintett figyelmét arra, hogy testi-lelki sérülése vagy anyagi vesztesége esetén milyen támogatásra számíthat. Az áldozatsegítő szolgálatok fővárosi és megyei irodáit hatvanöt százalékban vagyon ellen elkövetett bűncselekmény kárvallottjai keresik fel. Nem elhanyagolható azon panaszosok száma sem, akik erőszakos cselekményeket vagy közlekedési balesetet szenvedtek el. A múlt évben 13 254 személynek nyújtottak segítséget; ezen belül 4359 esetben adtak tájékoztatást a jogi és egyéb lehetőségekről, a rendelkezésükre álló szolgáltatásokról. A különböző szintű és célú kártérítésre a költségvetésből jelenleg 132 millió forint jut a kárenyhítésre és azonnali pénzügyi segélyre. Igaz, a kioltott életet, az elvesztett társat, a családfenntartót, az évekig hordozott fájdalmat aligha lehet pénzre váltani, ezt naponta tapasztalják a szolgálatok munkatársai. Nem titok, hogy a megyeszékhelyeken, ahol mindössze ketten-ketten intézik az ügyeket, lelkiileg is igen nagy terhelést kell elviselniük. A különböző élethelyzetek megoldásához segítséget kérnek az önkormányzatoktól és a civil szervezetektől.

A Fővárosi Igazságügyi Hivatal Áldozatsegítő Szolgálatát havonta több mint kétszázan keresik fel, nyolc munkatársuk tavaly háromezer emberrel került közvetlen kapcsolatba. Ez az országos ügyek 18–20 százaléka.

Ezen a tavaszi délelőttön is sokan várnak az előtérben. Egy édesanya egyenesen a piacról jött, ahol egy fiatal fiú a babakocsi fogójáról lekapta a táskáját, és elszaladt vele.

– A bankból mentem oda, a kosztipénzre és befizetnivalókra vettem ki a pénzt – kesereg. Némi szót váltásba keveredik egy idősebb asszonnyal, hogy melyik nációban van több tolvaj. Aztán megegyeznek, „szemét világ ez, nincs kímélet senkinek”. Egy negyven év körüli, csinos nő szólít meg.

– Tegnap láttam magát a Fehér Gyűrűben, ahonnan ideküldtek – kezdi. Igen közlékeny. Azt mondja, nem is érti, miért tűrte tizenegy évig, hogy az élettársa bántalmazza. Egy korosabb férfi szégyenkezve meséli, amikor a házuk kapualjában megtámadták, hiába kiabált segítségért. Pedig nappal volt, az ablakok nyitva, és egy szomszéd sem mozdult...

Védtelenül

T. Katalint egy vidéki városban, az utcán támadták meg, erőszakos nemi közösülést szenvedett el. Orvoshoz ment, AIDS-tesztet készített, megtette a rendőri feljelentést. Az egészségügyi ellátás során lekezelően, gúnyosan bántak vele. A történet következtében több hónapos pszichológiai foglalkozásra szorult, táppénzes állományba vették. Munkahelyén – elesettségével visszaélve – egyhavi táppénzétől akarták megfosztani, munkaviszonyát számára igen hátrányosan, egyoldalúan fel kívánták bontani. Az egészségügyben tapasztalt eljárással szemben a fővárosi áldozatvédelmi szolgálat panaszszal élt, és képviselte a sértett érdekeit is a munkajogi eljárásban.

G. Ferencné, egy budapesti élelmiszerüzlet eladóját rablótámadás során több késszúrással megölték. Az áldozat férje súlyos betegségben meghalt, így két kiskorú gyermek maradt árván, akiket a nagymama vett magához. Az amúgy is nehéz szociális helyzetben lévő hozzátartozókat a Fehér Gyűrű több alkalommal segítette anyagilag, a gyermekek sorsát pedig évekig figyelemmel kísérte.

H. Fruzsina kilencéves volt, amikor az öt ért nemierőszak-kísérlet közben nyakán súlyos sérüléseket szenvedett. Életét a támadás megzavarása és a gyors orvosi beavatkozás mentette meg. A szülők kérésére a rendőrség a Fehér Gyűrű budapesti irodájában hallgatta meg a gyermeket, ahol jogászuk és pszichológusuk is jelen volt. Az egyesületnek sikerült elérnie, hogy a kislány életét megkönnyítő későbbi plasztikai műtétet térítésmentesen elvégezzék.

A szolgálat vezetője, **Vojnovics Ibolya** jogi, szociológiai képzettséggel, önkormányzati gyakorlatjal rendelkezik. Mint említi, az összes kárenyhítési ügy elbírálása is náluk történik. Épp egy szülő hívja telefonon. Tizenöt éves kislányát a társai az iskolában közrefogták és nagyon megverték. Egy hete van otthon, bezárkózott, nem akar oda visszamenni – panaszolja.

– Tudnak-e jönni még ma? Itt van a pszichológusunk is, végiggondoljuk, mit lehet tenni. – ajánlja Vojnovics Ibolya. A telefonhívás kapcsán megtudom, hogy az utóbbi hónapokban egyre több iskolai erőszak sértettje keresi meg őket. Így jól ismerik a tanárok veszélyeztetettségét, kiszolgáltatottságát is. A társai által bántalmazott fiatalnak többnyire azt tanácsolják, ha mód van rá, oldják fel a konfliktust, csak a végső esetben változtasson iskolát. Ám ha csak ez a megoldás marad, ebben is számíthat a közbenjárásukra. S ha már oktatási intézményekről van szó, Vojnovics Ibolya elmondja, az ismert csepeli kettős gyilkosság után is felajánlották segítségüket, amellyel volt, aki élt, volt, aki elutasította azt.

– Nem lehet rutinszerűen intézkedni, hiszen ha valaki érintettje egy bűncselekménynek, annak nem csupán egzisztenciális, hanem érzelmi nyomait is vi-

seli. A kíméletlenség tipikus példája, amikor fény nappal összeverték a gyermekeit sétáltató édes anyját. Pusztán azért, mert szóban figyelmeztette egy fiataalt bántalmazó bandát. Az édesanya komol sérüléseket szenvedett, kislányainak hónapokig tartó pszichológiai gondozásra volt szükségük. Ma kapcsolatban vagyunk velük – utal a budapesti flaszter dzsungeltörvényeire Vojnovics Ibolya. Hozzáteve, hogy az agresszió szempontjából az idős emberek különösen védtelenek. És sajnos praxisukból azok gyerekek, fiatalok sem hiányoznak, akik a család belüli erőszakot olykor éveken át szóltanul tűri majd amikor feljelentést tesznek, a hivatalos eljárások során sem bánnak velük mindig méltányosan.

Tavaly október óta – kísérleti jelleggel – pszichológiai segítséget tudnak nyújtani annak, aki ezt kelfogádja.

Hegedűs Ibolya klinikai szakpszichológus hatente egyszer négy órát tölt a szolgálatnál.

– Tény, hogy ennyi idő nem ad módot hosszabbt pszichoterápiás foglalkozásra, de adott esetben mégis sokat jelenthet. Őt-hat találkozás segít a közvetlen krízisen túljutni. Ezután megpróbálom a szociális és egészségügyi ellátórendszerbe továbbítani az illetőt. A legtöbbben azért jönnek hozzám, mert akut stresszhatás érte őket. Fiz az átmeneti megbetegedés bántalmazás, baleset, hirtelen haláleset nyomán alakul ki. Az illető elszenvedte az erőszakot, vagy az a szemé előtt zajlott. A tünetek rendkívül intenzívek. Félelem, szorongás, alvászavarok, a bénultság érzése, a tudat és a figyelem be-zúkulése tapasztalható. Előfordulhat részleges vagy teljes emlékezetkiesés. Ilyen állapotban szinte lehetetlen a megszokott életritmust fenntartani, dolgozni. Ez az állapot két-három hónapig tart, de előfordul, hogy hamarabb sikerül túljutni rajta. Az ilyenkor alkalmazott terápia során a szorongás, az akut stressz csökkentésére törekszünk. A krízishelyzet elmúltával már lehet gondolni azokra a megküzdési stratégiákra, amelyek a veszteségek elviselésében vagy a megváltozott élethelyzetben erőt adhatnak a továbblépéshez. Fontos tudatosítani,

Kreisz László: Az agglomerációban sokkal kevesebb a rendőr, és ezt kihasználja az alvilág.

hogy a veszteségben mindez – lelkiileg – fejlődési szintet, újrendeződést is jelenthet.

Hogy a társadalom, a környezet hogyan viszonyul az embereket ért erőszakhoz? Az együttérzés nyomai még meg tapasztalhatók a hétköznapiakban, ám egyre inkább jelen van egyfajta ingerültség is, a „nem akarok tudni más bajáról”. A szenzációként tált emberi tragédiák miatt pedig mind magasabb lesz ingerküszöbünk.

Áldozatvédelem

Ha bajban van, keresse a Fehér Gyűrűt!

A magyar áldozatvédő szervezet, a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület a nyugat-európai áldozatvédő szervezetek mintájára 1989. december 21.-én alakult. A szervezet 1992 óta aktív tagja az Európai Áldozatvédő Szervezetnek. Egy európai uniós kerethatározat született 2001. március 15-én arról, hogy kötelező a tagországoknak áldozatvédelmi törvényt készíteni. A magyarországi törvény 2006. január 1-jén lépett hatályba, de sajnos nem jó a szabályozás. Ebben az évben kell felülvizsgálni a törvényt.

A kelet-európai országok között elsőként alakult meg a Fehér Gyűrű. Feladata, hogy konkrét és közvetlen támogatást ad, valamint segítséget nyújt a bűncselekmények (főleg a szociális helyzetük miatt rászoruló) áldozatainak és hozzátartozóiknak, anyagi, jogi, pszichikai és egyéb formában, továbbá kiáll és felép a sértettek érdekeinek védelmében. A Fehér Gyűrű országos illetőséggel az érdekképviselő mellett, minden rászoruló áldozatnak - valamennyi bűncselekménytípus esetén - segítséget nyújt, ami sem tagsághoz, sem egyéb

kötelezettséghez nem kötődik.

Céljuk továbbá, hogy segítséget adjanak abban, hogy az illetékes hatóságok, valamint a bíróságok mielőbb intézkedjenek a bűncselekmény következtében elszenvedett károk megtérítése, illetve csökkentése érdekében.

Jelenleg huszonkét országban működik áldozatsegítő szolgálat, Fehér Gyűrtő a neve Németországban, Ausztriában, Svájcban és Magyarországon. Mindeütt nyelveket beszélő emberek fogadják az irodákba betérőket, budapesti angol, német, olasz, francia és svéd

nyelven tudnak segíteni
a hozzájuk fordulóknak.

És hogy miben különbözik a Fehér Gyűrű a többi - áldozatvédelmi

szervezettől? Itt megkülönböztetés nélkül mindenkivel foglalkoznak, aki hozzájuk fordul segítségért.

A Fehér Gyűrű - az érdekképviselőten kívül - a következő segítséget adja a bűncselekmények rászoruló áldozatainak:

- emberi vigasz és személyes gondoskodás a bűncselekményi követően

- digitális jogsegélyszolgálat

- a szorult helyzetben levőknek anyagi támogatás
- segítségnyújtás a katasztrófákkal történő ellátásban

- a büncselekmények okozta károk megtérítésért
segítség a polgári bírósági eljárásban.

- más szervezetek, illetve intézmények által nyújtott támogatás közvetítése

• segítségnyújtás kultúrájának

Budapesti, Hatvanbani, Gyöngyösi, Képszemé-
ter, Siófoki, Balaföldi, Fedei és Ábrahámok és
nézői az érvényesítés...

A központi iroda a Szent István körút 1-ben található az udvarban.

Ügytelfogadás:

hétfő-csütörtök: 10-16 óráig

péntek: 10-13 óráig.

Tel.: 06-1-312-2287 vagy 06-1-472-1161.

Fax: 06-1-472-1162.

e-mail: fehergyuru@t-online.hu

Mindenki lehet bűncselekmény áldozata.

Segítsünk a bajba jutottakon!

Lépjen be Ön is a FEHÉR GYŰRŰ támogatói sorába!

Archívum - Magyar nemzet

A zsebesek is készülnek az ünnepre

Trükkösök és lökdösődők vegyülnek el az áruházak, piacok, aluljárók forgatagában

Skrabski Fruzsina

2001. december 07., péntek 01:00

Amikor hatalmas bevásárlószatyrokkal elcsigázottan nemet mondunk a lökdöső kolduscsapatnak, már nem akarunk se elemet, se zoknit, se karórát venni száz forintért. Ebben a kóválygó, tervezgető, kimerült lelkiállapotban a zsebtolvajok kitűnő célpontjaivá válhatunk, elsősorban azért, mert nincs olyan ember, aki a nagy bevásárlásnak ezer forinttal indul neki. És ezt a zsebesek is tudják.

A férfi éppen százast keresett a pénztárcájában, hogy el tudja vinni a bevásárlókocsit, amikor az akcentussal beszélő fiatalember, kezében egy százassal mutogatni kezdett a pénztárcája felé: „Ötvenes. Ötvenes.” Az aprópénzre mutogatott, de hiába kapta meg az ötvenest, tovább nyaggatta a férfit: „Húszas. Húszas.” Végül a pénztárcás elzavarta őt, majd két perc múlva átszámolta a pénzét, amiből nyolcvanezer forint hiányzott. Hiába voltak kamerák mindenfelé, a kód miatt semmit sem lehetett látni a videón. A zsebes bűvésztechnikával, mutogatás közben a kisujjával halásza ki a papírpénzeket.

„A karácsonyi bevásárláskor nem a zsebtolvajlások száma több, hanem a kár nagyobb, hiszen ilyenkor nagyobb összegekkel járnak az utcán az emberek” – magyarázta Palotás István alezredes, a Budapesti Rendőr-főkapitányság zsebtolvajlások osztály vezetője. Mint mondta, a zsebesek többnyire forgalmas bevásárlóhelyeken és a belvárosi közlekedési járműveken fosztják ki áldozataikat. A legtöbb ilyen eset a 4-es, 6-os, 1-es, 47-es, 49-es villamosokon, a 7-es és 96-os buszokon, a 2-es, 3-as metrókon, ezek megállóhelyein és az aluljárókban történt. Különösen figyelni kell a pénztárcákra a Deák tér, az Astoria, a Ferenciek tere, a pályaudvarok környékén, és a kirakodóvásárok helyszínein. A piacok veszélyesebbek, mint a bevásárlóközpontok, hiszen a nyílt terepen könnyebben el tudnak menekülni a tolvajok. A bevásárlóközpontokban ráadásul kamera és biztonsági őrök védik a vásárlókat.

A zsebtolvajoknak két alapvető típusa létezik, a trükkösök és a tömegben lökdösődők. Az esetek hetvenöt százaléka ez utóbbi kategóriába tartozik, amikor a zsúfolt piacokon, járműveken a „figyelő” és „takaró” emberek lökdösődnek, a „nyúlós” pedig lekapja a táskát, kihúzza a zsebből a pénzt, gyorsan tovább is adja a társának, és az értékeinknek másodperceken belül nyoma vész. A trükkösebbek a néptelenebb vidékeken is próbálkoznak. Idetartozik az a módszer, amikor pénzt akarnak váltani és közben kiemelik a bankókat a tárcából, van aki térképpel, könyvvel takarja el az ujjait. Előfordul az is, hogy átkarolnak egy idegent: „Szevasz. Nem ismersz meg?” Közben veregetik a vállát, tapogatják az értetlenkedőt, és így veszik el a pénzét. Van, aki eltévedt turistát játszik vagy cigarettát kér. Az Akácfa utca környékén álprostitúált csapat „dolgozik”, akik illuminált állapotban lévő férfiaknak ajánlják fel magukat, tapogatják őket, miközben elcsenik az értékeiket.

A XIII. és XV. kerületben egy banda az idős emberek kifosztására specializálódott. Sokszor már a piacon megfigyelik, hogy kinél van pénz. Megvárják a ház előtt és egy nevet mondanak, hogy kihez jöttek. Később az idős hölggyel együtt szállnak be a liftbe, majd üvöltözni kezdenek, megállítják a liftet, és azt mondják, hogy klausztrofóbiájuk van. Közben a kifizelt helyről elveszik az idős hölgy pénztárcáját. Palotás István elmondta, hogy a banda felderítésén jelenleg is dolgoznak.

Nemrég a Népstadionnál számoltak fel egy bűnözőcsoportot, amelynek tagjai a hazánkba érkező külföldieket, főként a román állampolgárokat lopták meg. Az „etető ember” odament a turistához, segített neki tájékozódni, megmondta, melyik buszra szálljon fel, barátkozott vele. Ezt követően két-három árendő civil ruhában a rendőrigazolványhoz hasonló iratokkal megállította őket. Az „etető ember” készségesen

átnyújtotta az iratait és a pénzét, az árendőrök átvizsgálták, majd visszaadták neki. Ezután a turista is átadta az igazolványait és a pénzét, átszámolták és amikor visszaadták, már „lenyúlták” a pénz nagy részét. Ha valaki ezt észrevette, akkor körbefogták, volt akit késsel fenyegettek meg és feltuszkolták egy buszra. Erről videofelvétel készült, és az elkövetőket elfogták.

A rendőr alezredes figyelmeztetett, hogy veszélyes szembeszállni a zsebtolvajokkal, mert sokan nem riadnak vissza az erőszaktól sem. Olyan eset is volt, amikor a tiltakozó férfit agyonverték. Ezért ha észrevettük, hogy megloptak minket, érdemes megnézni a közelben lévő szemeteskosarakat és bokrokat, mert miután a pénzt kivették, az igazolványokat, tárcákat rendszerint eldobálják a tolvajok. Sokszor előfordul, hogy a guberalók találják meg ezeket az iratokat és megkeresik a tulajdonosaikat, hogy némi aprópénz ellenében visszaadják. Ők nem azonosak az elkövetőkkel.

Palotás István elmondta, hogy Budapest a román zsebesek célvárosa, de a zsebtolvajlások száma folyamatosan csökken. 1998-ban volt a legtöbb zsebtolvajlás, majdnem nyolcezer ilyen esetet jelentettek a rendőrségen, '99-ben 6100, tavaly 5200 hasonló feljelentés érkezett. Idén nem nőtt ezeknek a bűneseteknek a száma.

De mi lesz az áldozatokkal? Mit tehet az az idős asszony, akinek gyógyszerre sem marad pénze, vagy az a vidéki, aki haza sem tud utazni? A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület több mint tizenegy éve foglalkozik a bűnözés áldozatainak támogatásával. Ha valaki ilyen kiszolgáltatott helyzetbe kerül, kifizetik az útiköltségét vagy adnak pénzt gyógyszerre. Sokszor a rendőrök adják meg a kárvallottaknak az egyesület telefonszámát. Kővári András, az egyesület elnöke arra hívta fel a karácsonyi bevásárlók figyelmét, hogy alaposan rejtsék el az értékeiket, ne egy helyen tartsák a pénzüket. Mint mondta, a zsúfolt tereken történő vásárlás azért is veszélyes, mert valaki előveszi a pénztárcáját, fizet, megy a másik áruhoz, de közben a zsebesek kifigyelik, hogy hol tartja a bukszát. A másik szokványos gond, hogy vásárló körútra kocsival megyünk és a nagyobb értékű műszaki cikkeket, ruhaneműket nem dugjuk el a csomagtartóba, így szinte felkínáljuk a lehetőséget a tolvajoknak. Gyakran fordul elő olyan lopás is, hogy a bűnelkövető egyszerűen beüti a kocsni ablaküvegét, és elviszi a kiszemelt tárgyat. Kővári András elmondta, hogy természetesen nem tudják az évi félmillió bűncselekmény összes sértettjét kárpótolni, de ebben az évben már több mint hárommillió forint segélyt adtak a rászorulóknak.

Belföld

A móriak 70 százaléka már elhiszi, hogy megvannak a gyilkosok

Ma délután fél egykor Mór polgármestere, a rendőrség, az Erste Bank helyi fiókjának képviselője és sok száz móri és környékbeli lakos elhelyezték az emlékezés virágait a 2002. május 9-én nyolc halálos áldozatot követelő bankrablás helyszínének tőszomszédságában felállított emlékműnél, ahogy tették ezt az elmúlt tíz évben minden egyes évfordulón. Mórton ilyenkor egy percre megáll az élet.

Az Erste Bank helyi fiókja persze már rég elköltözött. Pár nappal a rablás után közölte a bank vezérigazgatója, hogy ott többé nem nyitnak ki. Később átépítették a panelházak közti, síkatorszerű átjáróban lévő épületet. Egy háztartási elektronikai cikkeket forgalmazó üzlet nyílt a helyén, de öt éve azt is kirabolták. Igaz, ez nem volt olyan véres ügy, a tettes szerény zsákmányával felszállt egy épp arra járó buszra, arról vették le a rendőrök. Ismerték. Mindenki ismerte Mórton. Kihallgatása után egyenesen az elmeógyógyintézetbe szállították.

Az Erste Bank időközben talált magának egy jobb helyet a Dózsa György útinál. Igaz, az az egykori betonvázás épület bankfióknak tökéletesen alkalmatlan volt. Elektronikai üzletnek is. Most valaki élelmiszerboltot készül nyitni ott, azt beszélük. Amolyan lakótelepi kisboltot, ahol kenyert, tejet lehet majd kapni.

Az új bankfiókról lerí, hogy ott nem ismétlődhet meg, ami 2002. május 9-én a Dózsa György úti fiókban. Szemlélatomást adtak a biztonságra, nem mellesleg, egy kőhajításnyira van a helyi rendőrség, valószínűleg a távfelügyeletet is bekötötték, és még ki tudja, mi mindent. Aki tudja, nem beszél róla. A bankbiztonság kényes ügy, Mórton kiváltképp.

Amikor 2002. május 9-én, kevéssel déli 12 óra előtt Nagy László és Weiszdom Róbert beléptek az Erste Bank akkori fiókjába, Szép Csaba biztonsági őr és egy vész esetén távkapcsolóval működtethető riasztóval kombinált félautomata fényképezőgép jelentette a bankfiók teljes biztonsági rendszerét.

Szép Csabát lötték le elsőként. Ismerői szerint a fegyveréért vagy a szintén az övéen tartott távkapcsolóért nyúlhatott, ezért halt meg. Utána pedig már „nem hagyhattak tanúkat”.

A két csepeli nehézfiú

Lehetséges, hogy Szép Csaba kísérlete miatt kezdett gyilkos ámokfutásba Nagy László, mialatt társa egy kézzel írt („műszaki okok miatt zárva”) táblával az ajtóban állt, és elküldte az utánuk érkezőket. Valószínűbb azonban, hogy így is, úgy is megölt volna mindenkit, legalábbis az előzetes letartóztatásban elkövetett öngyilkossága után nyilvánosságra hozott naplóját olvasva ez valószínűsíthető.

A magyar kriminalisztika történetének legtöbb halálos áldozatot követelő bankrablása néhány hónap alatt a magyar igazságszolgáltatás eddigi legnagyobb nyilvánosságra került fiasokjává vált.

Azt még meg lehetett ugyanis magyarázni, miért „nem zárta ki” az akkori országos rendőrfőkapitány, Orbán Péter, hogy a zálogházi rablókként emlegetett banda akkor még szökésben lévő tagjai követték el a véres rablást. A zálogháziak ugyanolyan fegyverekkel „dolgoztak”, mint a móri gyilkosok, egyre durvábban bántalmazták a megtámadott üzletek alkalmazottait, egyszer még a rendőrökkel is tűzpárbajba keveredtek. Ám az, ami ezután történt, már nehezen védhető.

Hetvenkét nappal a móri gyilkosságok után, döntően egy önmagát feladó körözött bűnöző, Kiglics Attila vallomása alapján elfogta a rendőrség Hajdú Lászlót és Kaiser Edét. Akkor még ebben a sorrendben emlegették őket, lévén hogy kettejük közül légios múltja miatt Hajdú tűnt a keményebb fiúnak. Azonban több mint másfél évvel az elfogásuk után sem tudott többet és biztosabbat a rendőrség a két csepeli középnehézfiúról, mint előtte. Fény derült számos betörésükre, brutális rablásukra, ám a móri ügyben Hajdú ellen végül csak a fegyverek beszerzéséért emelt vádat az ügyész.

Titokban folytatták a nyomozást

Másfél évvel azután, hogy a Fővárosi Ítéletábla Kaiser haláláig tartó fegyházbüntetését helyben hagyta, Bolcsik Zoltán, az

ügyben eljáró Nemzeti Nyomozó Iroda igazgatója, aki elfogásuk pillanatától meg volt győződve Kaiserék bűnösségéről, egy „tájékoztató veszélyes bűnözők sikeres elfogásáról” címmel meghirdetett sajtótájékoztatón közölte: „Lehetséges, hogy a móri ügynek van egy másik megoldása is”.

Előző nap fogták el Nagy Lászlót és Weiszdomt, és Nagynál megtalálták a gyilkos fegyvereket is. Ekkor vált nyilvánvalóvá, ami számos apró jel alapján addig is sejthető volt, hogy a rendőrség Kaiser jogerős elítélése ellenére sem zárta le a móri nyomozást. Hivatalosan „csak” a gyilkos fegyvereket keresték, hogy mindenkinek megnyugtató legyen a győzelem Kaiser és Hajdú felett. Muszáj volt nyomozniuk, hiszen a Fővárosi Ítéletábla Hajdú esetében új eljárást rendelt el.

Nyilvánvaló volt, hogy a táblabíróság simán Kaiser sorsára juttatná Hajdút, ha az ügyészség vádat emelne ellene, ám ahhoz kellett volna a gyilkos fegyverek és még néhány bizonyíték, amelyek „Hajdút Mórhoz kötik”. Ilyenek azonban nem voltak.

Sőt, mint az később kiderült, a rendőrségnek inkább arra lettek volna bizonyítékai, hogy Hajdú a móri rablás idején el sem hagyta a fővárost. Ezt a bizonyítékot, egy vezetékes telefonon bonyolított beszélgetés nyomait azonban több mint egy évig jegelte valaki (miután ez kiderült, a rendőrség csendben megvált a jegelőtől).

Hajdú és Kaiser elfogását Mórban kétségekkel fogadták. Nagy és Weiszdom letartóztatása után már a helyiek 70 százaléka gondolta azt, hogy ők az igazi gyilkosok, s hogy ezzel végre pont került az ügy végére, s Mór újra az ezerjőről lesz híres, nem a bankrablásról.

Rendőrnek készülő árvák

Persze az áldozatok hozzátartozóinak fájalmán ez nem enyhített. Bakács Attiláné, aki lányát és fiaként szeretett vejét veszítette el a móri bankban, s most 43 ezer forintos jövedelméből és az árvaellátásból neveli szülő nélkül maradt unokáit, azt mondja, csak az jelentett némi elégtételt számára, amikor elolvasta, hogy Nagy László a zárkában felakasztotta magát.

– Nehogy félreértsen, a családját mélységesen sajnálom. Ugyanúgy tönkretette az ő életüket, ahogy az én családomat s az én életemet. Azonban az öngyilkossága egyfajta beismerés volt – mondta sűri otthonában az asszony. Bakácsné öt éve veszítette el a férjét, a móri ügy koronatanúját. Ő volt az, aki egy ideig követte Nagyot és Weiszdomt, amikor azok kiléptek a bankból és kívülről bezárták a ajtót, majd a kulcsot eldobták. Még utánuk is szólt, hogy „mit csinálnak, a lányom és a vejem még bent vannak”. Szerencséjére nem hallották meg, különben nagy valószínűséggel ő lett volna a kilencedik móri áldozat.

A kisebbik fiú akkor még karon ülő csecsemő volt. Nagyanyja vigyázott rá a bank előtt parkoló kocsiban, miközben szülei odabent egy kölcsönüggyet intéztek. Ötéves korában mondták el neki, hogy valójában mi történt a szüleivel.

A nagyobbik, ma 21 éves, kitanulta az esztergályos szakmát, most érettségire készül, ha jövőre sikeresen leteszi a vizsgákat, rendőrtisztnek vagy gépészmérnöknek tanul. Persze sok múlik azon, mit engedhetnek meg maguknak anyagiilag. Most Győrben tanul, naponta ingázik, mert nincs pénzük kollégiumra. A kisebbik a helyi iskola padjait koptatja, visszahúzódobba a bátyjánál, ezzel együtt nemrég szívinfarktuson átesett nagyanyja mind gyakrabban hallja tőle, hogy ő is rendőr lesz.

Bakácsné azt mondja, ügyvédje, Lichy József még bízik abban, hogy sikerül peren kívül megegyezni az Erste Bankkal valamiféle kártérítésben és életjáradékban. Amikor rákérdezek, nem zavarja-e, hogy Lichy védte a lányt és a veje gyilkosát, Weiszdom Róbertet, a megtört asszony csak legyint.

– Neki ez a munkája. – Azt mondta, számára ez nem gond, és nem is összeférhetetlen. – Ráadásul én olyan ügyvédet kerestem, akinek nem kell fizetni, aki sikerdíjért vállalja az ügyünket.

Lichy szeretne peren kívül megegyezni az Erstevel, a bank korábban saját halottjának tekintette a móri áldozatokat, de arra hivatkozva, hogy 2002. május 9-én a pénzügyi intézet terrortámadás érte, minden kárigényt elutasított. Talán most, hogy már kétszer is kimondatott, rablás történt, a bank hozzáállása is megváltozik. Bakácsné legalábbis tíz évvel a tragikus nap után ezt reméli.

Az Erste fizetett, csak nem kártérítést

Az Erste Bank reagált cikkünk azon mondatára, miszerint „arra hivatkozva, hogy 2002. május 9-én a pénzügyi intézet terrortámadás érte, minden kárigényt elutasított. Talán most, hogy már kétszer is kimondatott, rablás történt, a bank hozzáállása is megváltozik.” A pénzügyi intézet szerint ebből úgy tűnhet ki, mintha az Erste Bank egyáltalán nem fizetett volna a móri támadást áldozatainak. Kártérítést nem, de a bank szerint a Fehér Gyűri Közhazsnú Egyesületen keresztül egyszeri anyagi támogatást biztosított az áldozatok hozzátartozóinak. Ennek pontos mértékét azonban – kegyeleti okok miatt – ahogy korábban, most sem kívánja az Erste nyilvánosságra hozni.

Fekete Gy. Attila Belföld

2012.05.09 09:17

Még kevesebb pénz jut áldozatvédelemre

2010. december 08., szerda, 06:59 Utolsó frissítés: 2010. december 08., szerda, 05:59

Szerző: MTI

Az áldozatvédelemmel foglalkozó Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület állami támogatása jövőre minden eddiginél mélyebbre süllyed – közölte a szervezet elnöke.

A jövő évi költségvetés tervezetében szereplő állami támogatás minden korábbinál kevesebb, mindössze 5,5 millió forint, noha az egyesület azt remélte az új kormánytól, hogy stabilizálódhat a helyzete és a civil áldozatvédelem a többi uniós tagországéhoz hasonló állami támogatásban részesülhet – mondta Fügedi László.

Közlése szerint a húsz éve alakult egyesület évente 15-25 millió forintot tud összegyűjteni különféle támogatóktól. A szervezethez az idén több mint 2500-an fordultak segítségért, s eddig 10,8 millió forint gyorssegélyt nyújtott 309, javarészt magyar bajbajutottnak. A szervezet működését korábban a Belügyminisztérium és a Biztonságos Magyarországért Közalapítvány támogatta, azt követően a jogutód Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium már csak a korábbi összeg ötödét biztosította az egyesület céljaira, ez 8,5 millió forint volt.

Az állami támogatás csökkenése miatt a Fehér Gyűrű 2008-tól négy irodáját kényszerült bezárni, egy szezonális balatoni irodáját pedig nem tudta megnyitni. Tavaly sikerült több vállalkozást és önkormányzatot is megnyerniük az ügynek, így Veszprémben, és időszakosan Balatonfüreden ismét megnyílhatott egy-egy irodájuk. Jelenleg a szervezetnek öt, egész évben nyitva tartó, és három szezonális irodája működik az országban. Fügedi László szerint fontos lenne, hogy több, turisztikailag frekvenciált területen is működhessenek hasonló irodák, például Pécs térségében, a Velencei-tónál, Keszthelyen, Hévízen, Sopronban és Bükkfürdőn.

Az elnök szerint a problémák gyökere 2006-ig nyúlik vissza, az az év január 1-jétől hatályos magyar áldozatvédelmi törvény nem vette figyelembe azt az uniós elvárást, miszerint nemzeti programokat kell létrehozni a sértettek segítésére és védelmére, állami és nem kormányzati intézkedéseket finanszírozva. Emiatt a költségvetés alapvetően csak az állami áldozatvédelem finanszírozására biztosít fedezetet.

Az állami áldozatsegítő szolgálatok 2006-os létrejöttével nem vált feleslegessé a Fehér Gyűrű – hangsúlyozta az egyesületi elnök. Mint kifejtette, az állami áldozatsegítő szolgálatok többnyire a turisztikai övezetektől távol, a megyeszékhelyeken működnek, ahová az áldozatok csak munkaidőben fordulhatnak. Másfelől a civil szervezet a segítségnyújtáson kívül ingyenes jogsegélyszolgálatot is nyújt, több esetben állami szervekkel szemben, amit egy állami szolgálat nem tehetne meg. Siófok minden évben 3 millió forinttal támogatja a helyi áldozatvédelmi iroda működését, ahová tavaly 276 magyar és külföldi turista fordult segítségért, közülük 192-en összesen 2,1 millió forint támogatást kaptak. A Fehér Gyűrű irodáihoz az elmúlt nyolc évben mintegy négyezer külföldi állampolgár fordult segítségért, akiknek mintegy fele összesen 42,6 millió forintnyi támogatásban részesült, 79-en pedig szállást és ellátást is kaptak.

A civil szervezet az idén a vörösiszap-katasztrófa áldozatainak gyors megsegítését is feladatának tekintette. Kolontáron és Devecserben az iszapömlést követő egy héten belül felvette a kapcsolatot a károsultakkal, akik számára 7,5 millió forint gyorssegélyt adott át a helyszínen – derült ki a szervezet vezetőjének beszámolójából.

Február 22. – A bűncselekmények áldozatainak napja

Az Európa Tanács 1990-ben, az Európai Áldozatvédő Fórum javaslatára február 22-ét a bűncselekmények áldozatainak napjává nyilvánította, annak emlékére, hogy 1990. február 22-én tette közzé az Európa Tanács a bűncselekmények áldozatainak chartáját.

Az EU-országok kormányait képviselő Tanács 2012. október 4-én fogadta el azt az új európai jogszabályt, amely a bűncselekmények áldozatainak jogait erősíti. A sértettekre vonatkozó minimumszabályokról szóló uniós irányelvet a tagországoknak három éven belül kell átültetniük saját nemzeti jogrendszerükbe, az intézkedés évente 75 millió ember jogi helyzetén javít szerte az Európai Unióban.

A jogszabály előírja a sértettekkel való tiszteletteljes bánásmódot, valamint azt, hogy számukra érthető nyelven és formában tájékoztatást kell kapniuk jogaikról és az ügyükben folyó eljárásról. Valamennyi tagállamban sértetteket támogató szolgálatot kell felállítani, kívánság esetén biztosítani kell a sértettnek az eljárásban való részvételét, a tárgyaláson való részvételhez pedig segítséget kell nyújtani. Megfelelő védelmet kell adni a veszélyeztetett sértetteknek – például a gyermekeknek, a nemi erőszak sértettjeinek és a fogyatékosoknak. A védelmet ki kell terjeszteni mind a rendőrségi nyomozásra, mind a bírósági eljárásra.

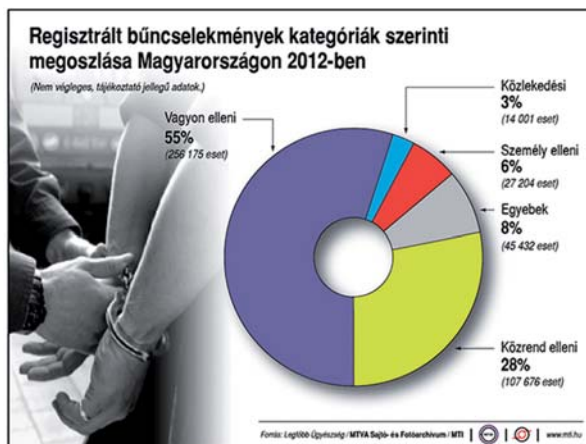
Magyarországon az 1989-ben alakult Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület javaslatára 1993 óta hívják fel e napon a figyelmet arra, hogy az áldozattá vált ember lelki, jogi, anyagi segísége szorul. Az áldozatoknak, különösen a gyermekeknek, fogyatékkal élőknek vagy a nemi erőszakot elszenvedőknek különleges szükségleteik vannak, amelyeket testi-lelki épségük megőrzése érdekében kiemelt módon kell kezelni. A Fehér Gyűrű a személyi gondoskodás és az emberi vigasz mellett díjtalan jogsegélyszolgálatot lát el, s anyagi támogatást nyújt szükség esetén.

Az Országgyűlés 2005-ben alkotta meg a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló törvényt, amely 2006. január 1-jén lépett hatályba. A jogszabály lényege, hogy a Magyarország területén áldozattá vált személyeknek jár az ingyenes tájékoztatás arról, miként tudják érvényesíteni fizikai, társadalmi, anyagi káraik enyhítését.

Miniszteri rendelet írja elő, hogy 2013 végéig az ország minden rendőr-főkapitányságának területén legalább egy gyermekbarát meghallgató szobát kell kialakítani, ami oldhatja a traumát, könnyebbé teszi a gyermekek számára, hogy beszéljenek az őket ért sérelemlről.

Hazánkban évente átlagosan 220 ezer ember válik bűncselekmény sértettjévé, közvetlen környezetükben további csaknem félmillió ember szenved érzelmi megrázkódtatást és gyakran anyagi veszteséget is – közülük kerülnek ki azok, akik az állami áldozatsegítés keretében felkínált támogatásokat igénybe vehetik.

A belügyminiszter adatai szerint az ismertté vált bűncselekmények száma 2010-ben 428 ezer volt, 2013-ra ez 358 ezerre csökkent, kevesebb lett a közterületi bűncselekmény is: 115 ezerről 92 ezerre esett vissza.

70 milliót ad a kormány a romagyilkosságok áldozatainak

Az előkészítő munka elvégzésére felkért Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület javaslata alapján hetvenmillió forinttal járul hozzá a kormány a romagyilkosságok áldozatainak megsegítéséhez – közölte az Emberi Erőforrások Minisztériuma (Emmi) csütörtökön az MTI-vel.

Közleményükben azt írták: életkörülményeik és feltételeik figyelembe vételével több mint harminc érintett számára nyújt az intézkedés segítséget.

Kovács Zoltán, a tárca társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára csütörtökön jelentette be, hogy – nem várva tovább a romagyilkosságok perét lezáró jogerős ítéletre –, a januárban elfogadott kormányrendelet értelmében a minisztérium hetvenmillió forint támogatást ad a romagyilkosságok túlélő sértettjeinek és közvetlenül érintett áldozatainak – idézte fel az Emmi. Kovács Zoltán a Heti Válasz csütörtökön megjelent számában beszélt erről.

Az Emmi az MTI-hez eljuttatott közleményében azt írta: a döntés-előkészítő munkára felkért, az áldozatsegítésben évtizedes tapasztalatokkal bíró, egy nemzetközi áldozatsegítő hálózat tagjaként működő Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület – vállalásának megfelelően – javaslatot tett a kárenyhítés formájára és kereteire. A Fehér Gyűrű közvetlenül az áldozatokkal vette fel és tartja a kapcsolatot, emberi és anyagi segítséget is nyújtva – tették hozzá.

A kárenyhítésben részesülők személyes adatai a különleges adat kategóriába tartoznak, így a minisztérium további adatok kiadására nem jogosult – írták. „A segítség keretében a kormány törekszik azon eszközök és keretek kialakítására, melyek hozzájárulnak ahhoz, hogy az érintettek sorsának alakulását hosszú távon is figyelemmel tudja kísérni” – áll a tárca közleményében.

Az Emmi álláspontja szerint „jogerős ítélet hiányában is egyértelmű, hogy 2008-2009-ben az akkori állami szervek közül több tevékenysége is hátráltatta a nyomozást és az elkövetőek kézre kerítését”. Hozzá tették: Magyarország kormánya ezzel a lépésével is felelősséget vállalt az áldozatok családjának kárenyhítésében.

Felhívták a figyelmet arra, hogy a 2008–2009-es romagyilkosságokban közvetlenül vagy közvetve érintett áldozatoknak először a polgári kormány nyújtott támogatást. A kormányzati forrásból származó összesen túli segítség – például önkormányzati, civil, egyházi – nagyságáról nem állnak rendelkezésre összesítő adatok. Állami segítségnyújtás keretében azonban Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere még 2010-ben, KIM-államtitkárként 8,5 millió forintot juttatott az áldozatok családjainak, és ebből egyebek mellett négy lakóházat újítottak fel a Phralipe Független Cigány Szervezet segítségével – tartalmazza a közlemény.

MTI

Van segítség a bűncselekmények áldozatainak

Február 22-e a bűncselekmények áldozatainak nemzetközi napja a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület kezdeményezésére. Vajon hogyan segít a külvilág a bajbajutottakon? Fügedi László elnökkel beszélgettünk.

– Kiknek nyújt segítséget az egyesület?

– Bárkinek, aki bűncselekmény áldozatává vált. Mi vagyunk az egyetlen szervezet, ahova bárki fordulhat, de ha úgy érezzük, máshol nagyobb segítséget tudnak nyújtani, átirányítjuk az érintettet. Hiszen azoknak, akik például emberkereskedelem vagy családon belüli erőszak áldozatai, és például védett házra van szükségük, nem mi jelentjük a megoldást.

– Melyik a leggyakoribb bűncselekménytípus, amivel találkoznak?

– A vagyon elleni. Ezen belül is a lopás, rablás áldozatai vannak a legtöbben. Nincs olyan nap, hogy például a 4-es, 6-os villamoson ne zsebelnének ki valakit.

– Hogyan szereznek tudomást az emberek arról, hogy itt kérhetnek segítséget?

– Elsősorban a rendőrségtől. Azokat, akik elmennek feljelentést tenni, tájékoztatják a lehetőségről. A vidéki irodáink egyenesen a rendőrségi épületeken belül kaptak helyet. Az áldozatok állami segítséghez is juthatnak, és akad, amit csak a rendőrség tud elintézni, de mi sokkal rugalmasabbak és gyorsabbak vagyunk.

– Milyen fajta segítségre gondolhatunk?

– Anyagi, jogi vagy pszichés. Sokszor mindháromra szükség van, de anyagi és lelki támogatásra mindenképp.

– Melyik a legfontosabb?

– Az együttérzés, az empátia. Amíg valakit nem raboltak ki, nem tudja elképzelni, hogy ez mekkora trauma. Ráadásul a történetnek nincs vége, hiszen a rendőrségi feljelentéskor muszáj felidézni mindent újra. De nagyon sokat jelent sokszor az útiköltség kifizetése is, hiszen legtöbbször egy forintja sem marad annak, akit kiraboltak.

– Elmesélne egy tipikus esetet?

- Tavaly több mint 220 000 ember vált bűncselekmények áldozatává.
 - Ebből 6-7 % jutott el valamilyen áldozatvédő szolgálathoz, Magyarország ezzel az utolsó Európában.
 - A Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület jelenleg 12 irodát működtet.
 - Tavaly több mint 3000 embernek nyújtottak segítséget.
- Többször előfordult, hogy valakinek a nyaralását tette majdnem teljesen tönkre egy lopás. Volt egyszer egy skandináv térségből érkezett házaspár, akik eljöttek a Balatonra, meglátogatni egy is-

merősüket. Aznap, amikor megérkeztek, ott hagyták a lakókocsijukat a kempingben. Kifosztották. Elvittek belőle minden mozdíthatót, semmijük nem maradt. Tőlünk kaptak ruhákat, pénzt, mi intéztük el számukra a papírokat, ők pedig teljesen összetörték. Jó érzés volt, hogy általunk egy kicsit visszanyerték a bizalmukat a magyarokban. Nagyon hasonló történt két ötödikes kislánnyal egy kirándulás során, tőlük a szállásukról vittek el mindent. Ha mi nem adunk ruhákat és készpénzt, azonnal haza kellett volna menniük, az osztálykirándulás emléke nélkül.

– ***Azt mondják, az áldozatok között egyre több az idős ember.***

– Én is ezt tapasztalom. Hiszékenyebbek, sérülékenyebbek, fizikailag gyengébbek is, könnyen cél-táblává válnak. Épp ezért szervezünk felvilágosító előadásokat is számukra, közösen a rendőrséggel.

– ***Hallani, hogy foglalkoznak mediációval is.***

– Igen, és mondhatom, hogy ez a módszer százszázalékos hatékonysággal működik. Eddig minden egyes esetben sikerült egyezsége juttatnunk a feleket.

– ***Kik fordulhatnak önökhöz ilyen kéréssel?***

– Általában házaspárok jönnek. „Az utóbbi időben nem beszéltem az asszonnyal annyit, mint itt, önöknél egyetlen alkalommal”, mondta nemrég egy férfi. Nem ő az egyetlen, aki kimondhatatlanul hálás volt a konfliktuskezelésért.

– ***Ha teljesülhetne egy kérése a jövőre nézve, mi lenne az?***

– Jó lenne, ha nem kellene sokszor szinte reménytelen küzdelmet vívnom az egyesület talpon maradásáért.

„Azt hiszik, a pénz a legnagyobb segítség”

„Egy kisebb lopás nagymértékben megviselheti azokat az embereket, akik már amúgy is kiszolgáltatott helyzetbe kerültek: idősek, betegek vagy rosszak az anyagi körülményeik – állítja Kósi Viktória, az egyesület pszichológusa. Leginkább az egyéni megküzdési készségektől, a család és a közvetlen környezet által nyújtott támogatástól függ, hogy az áldozat milyen külső segítséget igényel. A hozzánk fordulóknak többsége lopás, rablás, betörés áldozata. Érkeznek szexuális erőszak vagy családi konfliktusok sértettjei is, akik legtöbbször igen speciális segítséget igényelnek, pszichoterápiát vagy átmeneti elhelyezést. Ezekben az esetekben más szervezetekkel együttműködve próbálunk javítani az áldozatok helyzetén.”

Sokan azt hiszik, hogy mindig a pénz a legnagyobb segítség a vagyon elleni bűncselekmények során. Ennél a szakember szerint sokkal többet jelent a sértett számára az, ha a velük foglalkozó figyelmesen és türelemmel meghallgatja, néhány biztató szóval vigaszt nyújtva számára. „Sokan hajlamosak az áldozatot hibáztatni, hiszen egy bűncselekmény az áldozat figyelmetlenségén is múlhat. De szakemberként soha nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az igazi vétkes mindig az elkövető, és nekünk az áldozat megértése és segítése a feladatunk.”

Mi a legnehezebb ebben a szakmában? „Az egyik legrosszabb érzés a tehetetlenség: előfordul, hogy szeretnénk segíteni, de nem megy. A másik az, amikor visszaélésekkel találkozunk: néha valótlanul állítva kérnek tőlünk anyagi segítséget. De igazán jó érzés az, amikor látjuk, hogy tényleg tudtunk segíteni. Időnként hálás tekintettel és köszönőlevéllel is találkozunk; persze nem ezért dolgozunk, de ilyenkor úgy érezzük, értelmet nyer a befektetett energia.”

A Sziget Fesztiválon

Az emberkereskedelem veszélyeire és a jelenség elleni küzdelemre hívta fel a figyelmet a Sziget Fesztiválon a Belügyminisztérium Civil Szigeten felállított sátra, amelyben Egyesületünk is helyet kapott. A fesztivál egy ragyogó lehetőség, hogy információkat adjanak erről a problémáról – mondta a sátor megnyitását követő sajtótájékoztatóján a Belügyminisztérium európai uniós és nemzetközi ügyekért felelős helyettes államtitkára.

Berta Krisztina hangsúlyozta, szeretnék megismertetni a jelenséget a fiatalokkal. Szavai szerint elsősorban nem is a magyarokra gondolnak, hanem azokra a külföldiekre, akik esetlegesen magyar prostituáltakkal vagy munkaerő-kizsákmányolással találkoznak a saját hazájukban.

Az emberkereskedelem elleni küzdelem nemzeti koordinátora hangsúlyozta: azért is fontos a figyelemfelkeltés, mert bár a kormányok és a civil szervezetek számos eszközzel próbálják megfékezni a jelenséget, „tehetnek amit akarnak, amíg van egy fizetőképes kereslet”.

Hangsúlyozta, hogy tavaly több mint ezren keresték fel a sátrat és ha ezer holland, angol vagy német fiatal magával visz onnan néhány gondolatot „az már jelentős előrelépés”.

Arra is kitért, hogy a sátorban a Belügyminisztérium, az Országos Rendőr-főkapitányság, a Közigazgatási és Igazságügyi Hivatal Áldozatsegítő Szolgálat, az Európai Foglalkoztatási Szolgálat (EURES), a Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület munkatársai mellett több nagykövetség munkatársai is jelen vannak, Ausztriából és Svájcból pedig két-két szakértő is érkezett.

Berta Krisztina kérdésre válaszolva azt mondta, hogy az elmúlt években nagy számban váltak külföldön magyar állampolgárok áldozattá. Hangsúlyozta, hogy nem csak prostituáltokról van szó, ugyanis egyre erősebb a munkaerő-kizsákmányolás, amikor kecsegtető munkalehetőséggel és busás fizetéssel csábítva csapnak be embereket olyan szervezők, akik ebből általában nagy hasznot húznak.

(MTI; Belügyminisztérium)

Kiemelt támogatóink

KÖZIGAZGATÁSI ÉS IGAZSÁGÜGYI
MINISZTERIUM

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

Siófok Város Önkormányzata

Támogatóink:

ALLIANZ BIZTOSÍTÓ Zrt.

Balatonfüredi Rendőrkapitányság

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata

Gárdony város Rendőrkapitányság

Groupama Biztosító Zrt.

Gyöngyös város Rendőrkapitányság

Hatvan város Önkormányzata

HOTEL-Napfény Kft. Siófok

IBIS-Aero Hotel Budapest

Kecskemét város Rendőrkapitányság

Siófok Városi Rendőrkapitányság

Siófoki Víztorony Kávézó

Tolna megyei Rendőr-Főkapitányság

TOP COP Security Zrt.

Veszprém megyei Rendőr- főkapitányság

Zala megyei Vöröskereszt

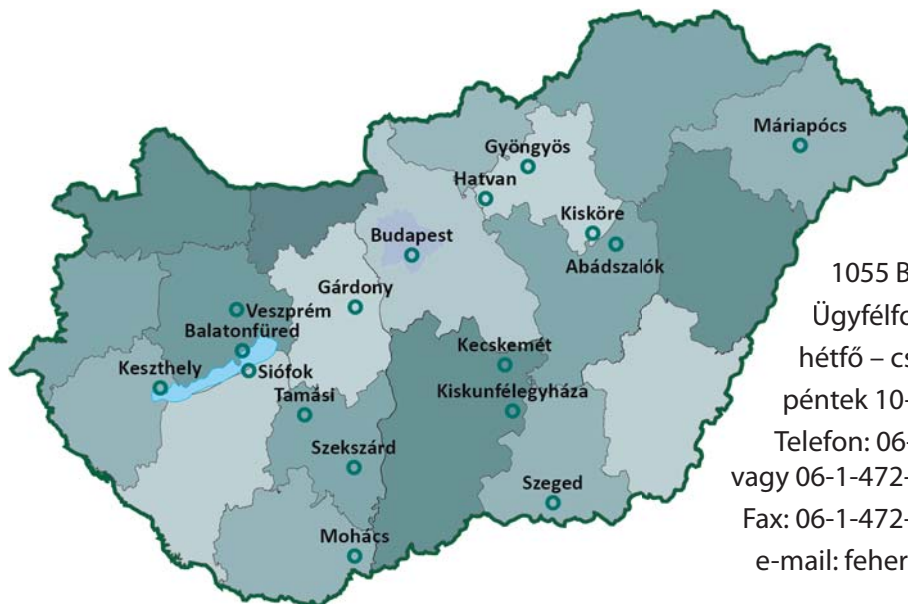
Zamárdi város Önkormányzata

LÉPJEN BE ÖN IS TÁMOGATÓINK SORÁBA

Számlaszámunk : Kereskedelmi és Hitelbank RT.

10200940-21512355-00000000

Kapcsolat

Központi irodánk
1055 Budapest, Szt. István krt. 1.

Ügyfélfogadás:

hétfő – csütörtök 10-16 óráig

péntek 10-13 óráig

Telefon: 06-1-312-2287
vagy 06-1-472-1161

Fax: 06-1-472-1162

e-mail: fehergyuru@t-online.hu

Hatvani Áldozatvédő Iroda

3000 Hatvan, Hatvany Irén utca 6/A.

Ügyfélfogadás:

hétfő 16-17 óráig

csütörtök 16-17 óráig

Irodavezető: Bódi Tamás

Telefon: 06-37 – 342-922

Sürgős ügyek esetén: 20-573-2068

Siófoki Áldozatvédő Iroda

8600 Siófok, Sió út 12-20.

A Rendőrkapitányság épületében

Ügyfélfogadás:

Május 1.-től szeptember 30-ig, hétfő-szombat
12-18 óráig

Az év többi napján: hétfőtől péntekig 12-16
óra között.

Irodavezető: Ágó Zsófia

Tel / fax: 06-84 – 519-150 / 5226 mellék

E-mail: fehergyurusiofok@gmail.com

Gyöngyösi Áldozatvédő Iroda

3200 Gyöngyös, Fő tér 9.

Ügyfélfogadás:

szerda: 16-17 óráig

Irodavezető: Kerékgyártó Attiláné

Telefon: 06-30-441-9696

Balatonfüredi Áldozatvédő Iroda

8230 Balatonfüred, Fürdő u. 15.

A Rendőrkapitányság épületében

Ügyfélfogadás: idényjelleggel működik –
Június 15-től augusztus 30-ig

hétfő, szerda, péntek 14-18 óráig

Irodavezető: dr. Kovács Gabriella,
dr. Kovács Viktória

Telefon: 06-87-482-288 / 4457-es mellék

e-mail: fehergyurubalatonfured@gmail.com

Gyöngyösi Rendőrkapitányság/Áldozatvédő Iroda

3200 Gyöngyös, Róbert Károly út 21.

Ügyfélfogadás:

hétfő – csütörtök: 8-16 óráig

Telefon: 06-37 – 312-551 / 4143 mellék

Kecskeméti Áldozatvédelmi Iroda

Rendőrkapitányság épülete

6000 Kecskemét, Batthyány u.14. fszt. 3.

Ügyfélfogadás:

kedd: 8-12 óráig

Irodavezető: Szabados Gyula

Telefon: 06-76/484-684/3503 mellék

Abádszalóki Áldozatvédő Iroda

5241 Abádszalók, Deák úti üzletsoron

Ügyfélfogadás:

idényjelleggel működik – Június 20.-tól
augusztus 20.-ig

hétfő – szombat 12-18 óráig

Irodavezető: Baloghné Szilágyi Tünde

Telefon: +36 30 445 0423

Veszprémi Áldozatvédő Iroda

8200 Veszprém, Bajcsy Zsilinszky Endre u. 2.
Megyei Rendőr Főkapitányság Épülete
Ügyfélfogadás:
kedd, csütörtök: 16-17 óráig
Irodavezető: Kovácsné Üveges Gabriella
Telefon: 06/30-66-77-750
06/20 501 9728 (sürgős esetekben)
E-mail: fehergyuruveszprem@gmail.com

Szekszárdi Áldozatvédő Iroda

7100 Szekszárd, Várköz u. 4.
A városi Rendőr Kapitányság Épülete
Ügyfélfogadás: hétfő 15-16 óráig
péntek 12.30 – 13.30 óráig
Irodavezető: János Anna
Telefon: 74-501 111
06-70-500-4099 (sürgős esetekben)

Mohácsi Áldozatsegítő Iroda

7700 Mohács, Véradó utca 1.
Telefon: +36-69-305-186
sürgős esetben: +36-30-446-9060
nyitva tartás: hétfő-szerda és péntek
(9-11 óráig)
Irodavezető: Marosvölgyi Józsefné

Gárdonyi Áldozatsegítő Iroda

2483 Gárdony, Szabadság u. 40.
Telefon: 0622/ 370 -194
Nyitva tartás: hétfőn és szerdán 15-16 óráig
Irodavezető: Galgóczi Ildikó
Sürgős esetben a Gárdonyi Rendőrkapitánysághoz lehet fordulni.
Elérhetőség: 0622/355-003

Keszthelyi Áldozatsegítő Iroda

Kossuth Lajos utca 45.
(a Magyar Vöröskereszt irodája)
Telefon: 0683/311-079
sürgős esetben: 0630/2376-191
E-mail: keszthely@mvkzala.hu
Irodavezető: dr. István Anna

Szegedi Áldozatsegítő Iroda

6720 Szeged,
Horváth M. út 3.
Telefon: +36 30/436 3293
Nyitva minden pénteken 13.00-15.00 között,
sürgős esetekben telefonon érdeklődni.
Irodavezető: dr. Csitári Nikolett
E-mail: dr.csitari.nikolett@gmail.com

Kiskunfélegyházi Áldozatsegítő Iroda

6100 Kiskunfélegyháza,
Mártírok útja 2/A, fszt 3.
Telefon: +36 30/ 470 3111
Nyitva minden pénteken 13.00-15.00 között,
sürgős esetekben telefonon érdeklődni.
Irodavezető: dr. Kása Norbert
E-mail: kasaugyved@gmail.com

Kiskörei Áldozatsegítő Iroda

Művelődési Ház
3384 Kisköre, Kossuth út 1.
Telefon: +36 30 445 0423
Nyitva minden hétfőtől péntekig 9.00-12.00 között,
sürgős esetekben telefonon érdeklődni.
Irodavezető: Baloghné Szilágyi Tünde

Máriapócsi Áldozatsegítő Iroda

Máriapócsi Kegytemplom
4326 Máriapócs
Kossuth tér 25.
Telefon: +36 42 385 142
e-mail: pocskegyhely@gmail.com
A nyitva tartás felől kérjük telefonon érdeklődni.
Irodavezető: Mosolygó Tibor

Tamási Áldozatsegítő Iroda

7090 Tamási,
Kossuth L. tér 3-4.
Tel.: +36 74 573 910/ 6275 mellék
E-mail: orsosmargit@tolna.police.hu
Irodavezető: Orsós Margit